109E JAARGANG — NO.: 51 ZATERDAG 29 FEBRUARI 1992

AMIGOE

Preke 29-2-92

VANDAAG

BIESHEUVEL ...overdreven...

VN-wapendeskundigen teruggetrokken

Veiligheidsraad veroordeelt Irak om weigering wapens te vernietigen

NEW YORK — De Veiligheidsraad heeft vrijdagavond Irak veroordeeld omdat het land weigert een begin te maken met vernietiging van installaties die worden gebruikt voor de produktie van Scud-raketten. De Raad vroeg Baghdad onmiddellijk mee te werken aan de uitvoering van resoluties, gericht op vernietiging van Iraks potentieel aan wapens.

De leden van de Raad onderstrepen dat Irak zich bewust moet zijn van de ernstige consequenties van een aanhoudende schending van resolutie 687", aldus een in scherpe bewoordingen gestelde verklaring. Resolutie 687 was de eerste van een serie resoluties die Irak verplichten mee te werken aan de vernietiging van zijn potentieel aan raketten en aan nucleaire, chemische en biologische wapens.

De verklaring is voorgelezen door de Amerikaanse VN-ambassadeur Thomas Pickering, die momenteel voorzitter is van de Veiligheidsraad.

De Iraakse regering zond eerder een brief aan de VN waarin ze zegt dat installaties voor de met de Scud verwante Badr-2000-raketten ook kunnen worden gebruikt voor civiele doelen of voor de produktie van raketten met een klein bereik, waarover Irak wel mag beschikken.

Baghdad stelde in de brief dat "dit gevoelige onderwerp" nog door de Iraakse autoriteiten wordt bestudeerd. Een definitieve beslissing over vernietiging van de installaties zou volgens Irak kunnen worden uitgesteld, mogelijk tot de komst van een hoge Iraakse delegatie naar de VN in maart.

In haar verklaring zegt de Veiligheidsraad echter dat de beslissing is aan de speciale VN-commissie die is belast met vernietiging van Iraks wapenpotentieel. Om die reden is de Iraakse brief volgens de Veiligheidsraad onaanvaardbaar.

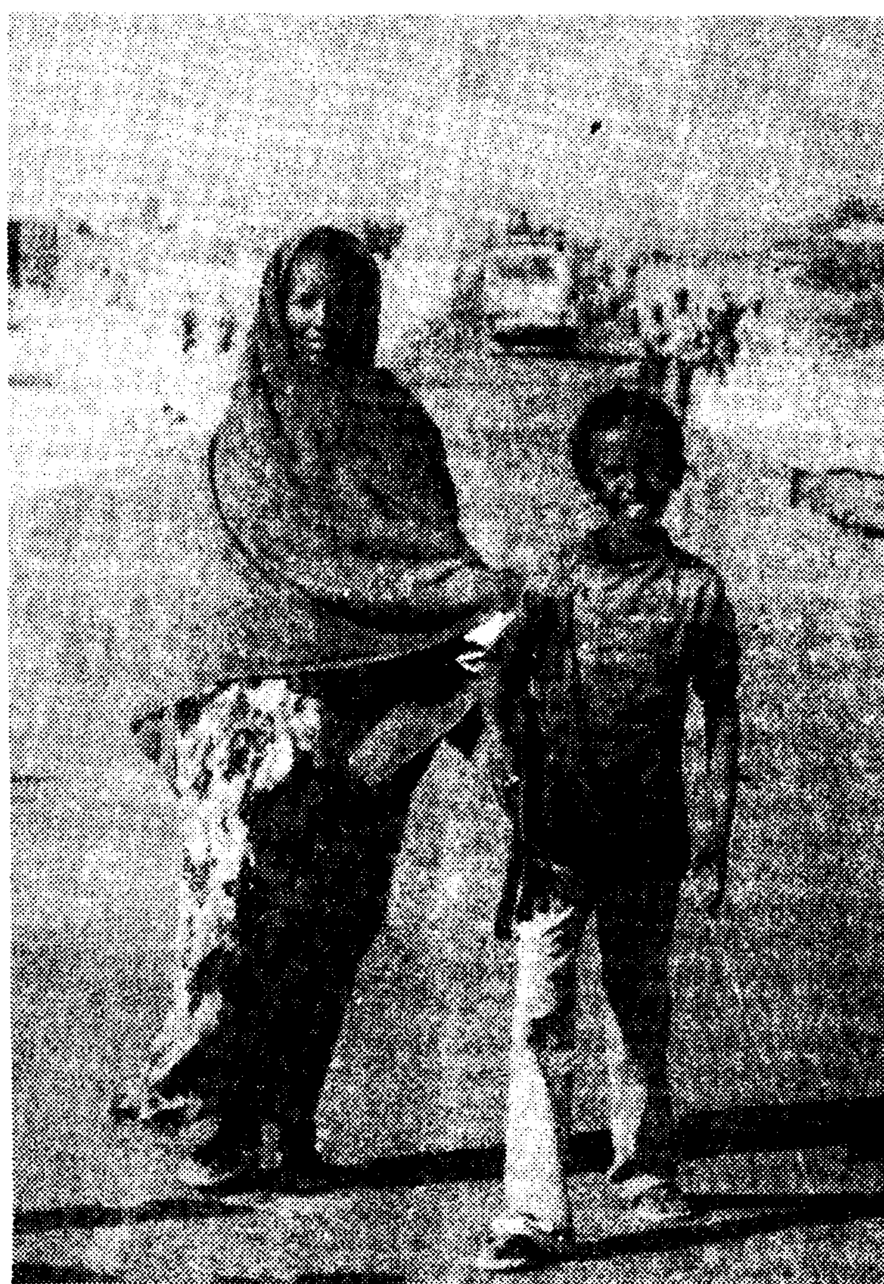
In de verklaring veroordeelt de Raad ook Iraks weigering om "volledige opening van zaken te geven over de programma's voor ontwikkeling van wapens voor massavernietiging".

Een groep wapendeskundigen van de VN was vrijdag in Irak aangekomen om toe te zien op vernietiging van de installaties, waarmee woensdag een begin had moeten worden gemaakt. Irak kreeg twee keer 24 uur respijt, maar volharde ook daarna in de weigering de installaties te vernietigen.

De groep deskundigen op het gebied van vernietiging van raketten zou aanvankelijk Irak vrijdagnacht verlaten. Maar de Verenigde Naties hebben het team deskundigen uit Irak teruggetrokken. Dit is zaterdag vernomen uit VN-bronnen.

Het acht man tellende team vertrok zaterdagochtend vroeg uit Baghdad naar Bahrayn.

Soldaat van negen jaar

■ *MOGADISHU — Deze gewapende negenjarige jongen uit Somalia is een van de soldaten onder generaal Mohamed Farrah Adid. Zeker 16.000 mensen zijn gewond geraakt in de bloedige strijd in Somalia in de afgelopen drieëneenhalve maand.*

Geen krant

IN VERBAND met de viering van Carnaval zult U maandag de Amigoe moeten missen. Namens alle medewerkers van de Amigoe wensen wij U een heel plezierig weekeinde toe.

Hoefnagels (D66): 'Antillen van zes'

WILLEMSTAD — Professor Peter Hoefnagels, Eerste- Kamerlid (D66) is van mening dat de belofte van minister Hirsch Ballin aan Aruba om de onafhankelijkheidsclausule uit het Statuut te schrappen met de toezegging van een status aparte 'nogal voorbarig' is.

"Dat is een voortijdig oordeel. Het parlement moet zich daar nog over uitspreken." De 'staatkundige thermometer' in de Eerste Kamer wijst in de richting van 'een lichte Antillen van zes', aldus Hoefnagels.

Een exclusief interview met deze politicus en 'kenner van de Antillen' treft U vandaag aan op pagina 2.

Uitwisseling krijgsgevangenen

Gos trekt zich terug uit Nagorno-Karabach

MOSKOU — Legercommandanten van de strijdkrachten van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten hebben vrijdag de troepen van het voormalige Sovjetleger opdracht gegeven zich uit Nagorno-Karabach terug te trekken. Dat heeft het onafhankelijke persbureau Interfax gemeld. In de omstreden Armeense enclave in Azerbajdzjan braken eerder op de dag nieuwe gevechten uit.

De Gos-eenheden dreigden de afgelopen weken steeds directer bij het aanhoudende geweld in Nagorno-Karabach betrokken te raken.

"Opperbevelhebber Jevgeni Sjaposjnikov heeft het 366e regiment in Stepanakert, wiens posities de afgelopen dagen telkens onder Azerbajdzjaans vuur kwamen te liggen, opdracht gegeven zich terug te trekken uit Nagorno-Karabach", aldus Interfax. Stepanakert is de hoofdstad van het omstreden autonome gebied.

Het 366e gemotoriseerde infanterieregiment was de afgelopen dagen steeds vaker het doelwit van aanvallen en beschietingen. Zowel de Armeense als Azerbajdzjaanse strijdgroepen beschuldigden de Gos-troepen ervan partij te hebben gekozen in het conflict.

Sjaposjnikov zou voorts de leiders van de twee republieken hebben opgeroepen maatregelen te nemen die ertoe moeten leiden dat de op de Gos-eenheden veroverde wapens worden teruggegeven.

Azerbajdzjan en Armenië hebben ingestemd met een uitwisseling van gevangenen en lijken van soldaten die in de strijd in Nagorno-Karabach zijn omgekomen. Dit heeft de Iraanse minister van Buitenlandse Zaken, Ali Akbar Velayati, in de nacht van vrijdag op zaterdag tegenover de pers verklaard.

De uitwisseling zal geschieden in samenwerking met het Iraanse Rode Kruis, aldus de minister die net was teruggekeerd in Teheran na een bemiddelingspoging tussen Azerbajdzjan en Armenië. Velayati noemde de gesprekken die hij had gevoerd "vruchtbaar". Hij maakte gewag van een staakt-het-vuren , maar gaf niet duidelijk aan of dit hetzelfde bestand was dat hij woensdag al had aangekondigd, maar dat nooit in werking was getreden, of dat er sprake was van een nieuw staakt-het-vuren.

Inzamelingsactie voor straatarme Michael Gorbatsjov

MOSKOU — Een conservatief militair dagblad in Sint Petersburg heeft een oproep gedaan de voormalige Sovjet-president Michael Gorbatsjov te helpen, nu hij financieel moeilijke tijden doormaakt. De krant Strazje Rodiny (Bewaker van het Moederland) stelde vast dat Gorbatsjov net genoeg geld heeft om een stuk kaas te kopen en drie flessen Russisch bier.

De televisie in Sint Petersburg maakte gewag van de inzamelingsactie die voor Gorbatsjov op touw is gezet. Deze zou op de eerste dag slechts 27 roebel hebben opgeleverd.

Tijdens een interview deze week op de Britse televisie vertelde Gorbatsjov dat hij zijn gehele maandelijkse pensioen van 3.900 roebel (80 gulden) - vier maal het gemiddelde maandsalaris - spendeert aan de eerste levensbehoeften, waarvan de prijzen sinds de door Boris Jeltsin ingestelde prijsverhogingen aanzienlijk zijn gestegen.

Gorbatsjov gaat binnenkort voor 16 dagen naar de Verenigde Staten om er een serie voordrachten te geven. Dit maakte de Russische televisie vrijdagavond bekend. Over de precieze datum van zijn vertrek werden geen details verstrekt. De televisie meldde wel dat het maandinkomen van het echtpaar Gorbatsjov nauwelijks toereikend is om de dagelijkse rekeningen te betalen.

Gezondheid van Erich Honecker 'nagenoeg goed'

MOSKOU — Het is met de gezondheid van de voormalige DDR-leider Erich Honecker "nagenoeg goed" gesteld. Dat heeft de plaatsvervangende chef-arts van de Botkinkliniek in Moskou, Aleksandr Borodoelin, verklaard, zo meldde het onafhankelijke persbureau Interfax gisteren.

"Erich Honecker betrad het ziekenhuis in nagenoeg goede gezondheid. In die situatie is tot op heden geen verandering gekomen. Wij gaan door met de onderzoeken", zo zei Borodoelin. Honecker werd maandag naar de Botkinkliniek overgebracht.

De arts sprak tegen dat de diagnose van de voormalige Oostduitse leider om politieke redenen zou zijn vervalst. "Er is geen enkele druk uitgeoefend op ons artsen", zo beklemtoonde hij. Volgens hem is het dan ook niet nodig dat buitenlandse medici overkomen om een goede diagnose te kunnen stellen.

Borodoelin gaf aan dat de 79-jarige Honecker uitsluitend wordt onderzocht en niet behandeld. Hij liet weten dat er een uitgebreid onderzoeksprogramma is opgesteld dat volledig wordt afgewerkt. Borodoelin zei niet te weten hoe lang dat nog zal duren.

De arts zei voorts dat ook Honeckers vrouw Margot over de diagnose wordt ingelicht. "Wat er voor de rest gebeurt, hangt van hen af", aldus Borodoelin.

Coke in duikfles

WILLEMSTAD — De 49-jarige Canadees, G.W.M., is gisteren op Hato aangehouden nadat in zijn koffer èn duikfles (!) zo'n 10 kilo cocaine was ontdekt. Hij zat op de Servivensa-vlucht die uit Maracaibo afkomstig was.

De 'duiktoerist' zat op de vlucht die onderweg was van Maracaibo (Curaçao) naar Maiquetia. Hij viel door de mand nadat aan zijn koffer iets merkwaardig ontdekt was. Dat klopte ook, want de koffer bezat een dubbele bodem met daarin diverse pakjes cocaine.

Hoewel hij diverse duikspullen bij zich had, roken de douane-mensen lont en besloten ze het onderzoek voort te zetten. Ook dit bleek vruchten af te werpen want in zijn duikfles, die na enige manoeuvres 'open gemaakt' werd, zat meer coke. De man werd meteen aangehouden en voor de hulp-officier voorgeleid. Hij zit voorlopig nog in voorarrest.

Stembussen van Bosnië geopend

SARAJEVO — In Bosnië-Hercegovina is vanochtend vroeg het referendum begonnen over de onafhankelijkheid. Ruim drie miljoen stemgerechtigden kunnen vandaag en morgen bij 6.000 stembureaus terecht om hierover hun mening te geven. In de hoofdstad Sarajevo patrouilleerde de politie met automatische geweren.

Verwacht wordt dat de moslims en de Kroaten voor de onafhankelijkheid zullen stemmen. Maar de Serviërs, die een derde van de bevolking uitmaken, zijn tegen en hun politieke leiders hebben opgeroepen tot een boycot van het referendum. De eerste officieuze resultaten worden zondagavond verwacht.

De Servische minderheid in Bosnië-Hercegovina heeft een nieuwe grondwet aangenomen en daarmee een eigen staat opgericht. Dit geschiedde op een zitting achter gesloten deuren van Servische afgevaardigden, zo meldde het Duitse persbureau DPA. Onduidelijk is of met het aannemen van de nieuwe grondwet ook de afscheiding van de Serviërs een feit is.

De Servische afgevaardigden besloten voorts tot de oprichting van een eigen nationale bank, de vorming van een eigen regering, een eigen politiemacht, eigen defensiestructuren en een eigen televisiezender.

Voormalig DEA-medewerker Levine:

"Bouterse beschermeling CIA"

AMSTERDAM/PARAMARIBO — De Surinaamse legerleider Desi Bouterse is een beschermeling van de CIA, de Amerikaanse inlichtingendienst. Die uitspraak komt uit de mond van Michael Levine, een voormalige medewerker van de DEA, de Drugs Enforcement Agency, die in de jaren zeventig en tachtig nauw betrokken was bij tientallen 'undercover'-operaties tegen grote drugskartels in Latijns-Amerika. "De economie van Suriname is dood. De handel in bauxiet, ooit goed voor tachtig procent van de inkomsten van Suriname, stelt absoluut niets meer voor. Toch is er geld en houdt Bouterse een leger op de been", aldus Levine.

Hij was deze week in Amsterdam ter gelegenheid van de verschijning van de Nederlandse vertaling van zijn boek 'Deep Cover'. Volgens Levins heeft Washington weliswaar de mond vol over de 'war on drugs', maar doet de Amerikaanse regering niet veel meer dan een paar DEA-agenten naar Paramaribo sturen. Ze kijken vervolgens de andere kant op, net zoals ze dat in het geval van de Panamese leider Manuel Antonio Noriega hebben gedaan.

De 52-jarige Levine is niet de eerste de beste. In 1980 moest hij toezien hoe zijn eigen regering een ver gevorderd onderzoek tegen Boliviaanse drugscriminelen kapot maakte. De twee hoofdverdachten — op heterdaad betrapt bij een cocaïnetransport van negen miljoen dollar — liet men lopen. Dezelfde figuren zouden in juli 1980 een leidende rol spelen bij de militaire coup in Bolivia tegende regering-Gueiller die door de CIA werd gesteund. Gueiller wilde een fel anti-drugsbeleid voeren.

Levine, die door president George Bush werd onderscheiden, beschrijft in zijn boek de mislukking van het Trifecta-project dat tegen militaire topfiguren in Bolivia, Mexico en Panama was gericht. De mislukking werd door Washington zelf in de hand gewerkt. Levine ontmaskert in zijn boek de oorlog tegen de drugs als een grote, miljarden dollars verslindende leugen. De autoriteiten, die door Levine in een kwaad daglicht worden gesteld, hebben nooit gereageerd op de beschuldigingen in het boek dat in de Verenigde Staten een best seller werd.

STUNT

In de Volkskrant noemt Levine de top van deze week in San Antonio, Texas (VS), een pure verkiezingsstunt, waarop standpunten en plannen van zes jaar geleden werden herhaald. In 1986 lanceert Washington zijn 'Operation Snowcap', een grote paramilitaire operatie van de DEA met het doel alle aanplant van cocaïne te vernietigen. Daar is volgens hem niets van terecht gekomen.

Hij vindt het niet verwonderlijk dat onder dergelijke omstandigheden een man als Bouterse zonder problemen kan overleven. Washington heeft de sterke man van Paramaribo min of meer de hand boven het hoofd gehouden. Als Washington had gewild, zou er nu allang geen sprake meer zijn van een machtspositie van Bouterse c.s., aldus Levine.

Als het aan vice-president Jules Adjodhia ligt, zal die machtspositie van de legerleider overigens snel worden ingeperkt. Adjodhia bracht deze week een privé-bezoek aan Nederland en vertelde bij die gelegenheid aan de Weekkrant Suriname dat er spoedig een aanspassing op til is van de artikelen 177 en 178 van de grondwet. Die artikelen regelen de positie van het leger en geven de strijdmacht ruime zeggenschap in de landspolitiek.

Volgens Adjodhia zal daaraan spoedig een einde worden gemaakt. hij noemt dat de meest ingrijpende wijziging die in Suriname op korte termijn kan worden verwacht. Dan wordt volgens de Surinaamse vicepresident duidelijk aangegeven wat de taken van het Nationale leger zijn en dat die in ondergeschiktheid aan de burgerregering moeten worden uitgevoerd. Die wijzigingen kunnen evenwel niet zonder horten en stoten worden doorgevoerd.

"We zitten immers in een post-militaire periode", zegt Adjodhia. "Suriname is wat dat aangaat niet uniek. Er zijn genoeg voorbeelden in de wereld van landen die in dezelfde omstandigheden hebben verkeerd".

Over eventuele vervolging van de schuldigen aan de 8 december-moorden hield de president zich in het interview op de vlakte. "De uiteindelijke beslissing zal in handen komen te liggen van de Nationale Assemblee, maar niet zonder dat alle betrokkenen bij de besluitvormng zijn gekend", zei hij.

Adjodhia heeft in Nederland ook met premier Ruud Lubbers gesproken en daarbij de ontwikkelingsrelatie Nederland-Suriname aangekaart. "Over het algemeen waren Lubbers en ik voldaan over het feit dat de betrekkingen tussen onze landen meer op gang komen. Er zit weer wat vaart in", aldus de Surinaamse vicepresident.

VN willen begin maken met actie in Cambodja

NEW YORK — De veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft gisteren eenstemmig besloten een grote vredesoperatie in Cambodja te beginnen ondanks onduidelijkheid over de financiering ervan. De operatie die moet uitmonden in algemene verkiezingen in het voorjaar van 1993, gaat bijna twee miljard dollar (3,5 miljard gulden) kosten.

De voorlopige autoriteit van de Verenigde Naties in Cambodja (Untac), die vrijdag officieel is opgericht, bestaat uit 15.900 "blauwhelmen" en meer dan 5.000 politiemensen en burgeradviseurs. De Untac krijgt in het Zuidoostaziatische land ongeveer de taken van een overgangsregering.

De VN moeten toezien op de naleving van een staakt-het-vuren, moeten soldaten ontwapenen, sleutelministeries leiden, schendingen van de mensenrechten in kaart brengen en de verkiezingen organiseren.

De operatie in Cambodja is de op een na grootste operatie in het bestaan van de VN. De grootste, in 1960 in Zaire, het voormalige Belgische Kongo, omvatte 20.000 man. Ook in Joegoslavië is een grote VN-operatie ophanden. Hierbij zijn ongeveer 14.000 soldaten betrokken.

HOEFNAGELS

Stemming in Eerste Kamer: 'Lichte Antillen van zes'

Hoefnagels (D66): "Minister voorbarig met loslaten onafhankelijkheid Aruba"

- door Hennie Harinck -

WILLEMSTAD — Professor Peter Hoefnagels, Eerste-Kamerlid (D66) en auteur van het boek 'Het eiland', is van mening dat de belofte van minister Hirsch Ballin aan Aruba om de onafhankelijkheidsclausule uit het Statuut te schrappen met de toezegging van een status aparte 'nogal voorbarig' is. "Het is een vooroordeel in de betekenis van een voortijdig oordeel. Het parlement moet zich daar nog over uitspreken." Die toezegging aan Aruba was een zelfontbrander voor de vraag om status aparte van de Curaçaose politici. De 'staatkundige thermometer' in de Eerste Kamer wijst in de richting van 'een lichte Antillen van zes', aldus Hoefnagels, die enkele weken op Curaçao verblijft.

Met 'licht' wordt bedoeld dat de eilanden van de Nederlandse Antillen en Aruba veel in eigen hand houden en krijgen, en dat 'iets' samen geregeld moet worden. Voordat dit plaatje ingevuld kan worden, moet er eerst een inventaris worden gemaakt van wat de eilanden samen moeten doen (justitie, defensie, muntwezen en dergelijke) en wat apart kan. Bij deze inventaris hoort een kostenplaatje van het nieuwe bestuurssysteem, want het moet ook in de toekomst betaalbaar blijven voor de bevolking.

"De Curaçaose gemeenschap heeft de afgelopen jaren haar voorkant opgepoetst, zoals het ITC, de luchthaven, hotels. Het wordt nu de hoogste tijd dat ook de achterkant van Curaçao wordt opgeknapt." Hoefnagels heeft de problemen van de onderlaag van de Curaçaose samenleving zoals die bestaat in wijken als Seru Fortuna, Marchéna en Wishi aangekaart bij minister Hirsch Ballin en gepleit voor een grondig rehabilitatieplan. De minister van Antilliaanse en Arubaanse zaken heeft toegezegd dat er geld en kunde beschikbaar zal worden gesteld voor ontwikkelingsprojekten. Zo moeten huizen worden opgeknapt en gebouwd, er moet een onderwijsplan en een banentracé komen. Daarvoor moet plaatselijke kennis worden aangewend. Hoefnagels benadrukt dat hier geen plaats is voor een 'softe' aanpak. Daarvoor is het probleem, zowel op Curaçao als in Nederland, te nijpend.

Bijlmer en Hoogvliet roepen het beeld op van een verloren Antilliaanse generatie, die in Nederland hoopte te worden opgevangen met open armen. Niets is minder waar. "Het aanpakken van de ellende moet hiér op Curaçao gebeuren, geïntegreerd in de eigen samenleving", meent het Eerste-Kamerlid. "In Nederland kan slechts marginaal gewerkt worden aan het oplossen van de problematiek die immers op Curaçao haar oorsprong vindt. Bovendien is er op Curaçao ontwikkelingsgeld voor beschikbaar."

Jaarlijks staan de Antillen en Aruba op de begroting voor een slordige 300 miljoen gulden. Voor 1992 staat 'tropisch Nederland' begroot op 283 miljoen, wat politiek en ambtelijk Nederland doet verzuchten dat het wel 'heel erg veel is en wel wat minder kan'. Er is al jarenlang sprake van onderbesteding. Het CDA heeft in de Eerste Kamer aangekondigd dat, gezien de autonomie van de Antillen en Aruba, de ontwikkelingsgelden geleidelijk verminderd moeten worden.

Even ter vergelijking: per capita geeft Nederland aan India 0,35 cent. Indonesië krijgt 1 gulden per hoofd van de bevolking. De Nederlandse Antillen ontvangen per capita meer dan 1000 gulden, en daarnaast komen Antillianen in Nederland ook nog eens in aanmerking voor een rijksstudietoelage of een andere uitkering. "Laten we eerlijk zijn, vergeleken met India zijn de Antillen rijk en daar draagt het Koninkrijk in niet onbelangrijke mate aan bij."

ONDERBESTEDING

Volgens de hoogleraar gaan er steeds meer stemmen op in Den Haag om de begroting terug te schroeven. Minister Pronk van Ontwikkelingssamenwerking grijpt de onderbesteding van de begroting mede aan om de vraag te stellen of 'de miljoenen niet beter besteed kunnen worden'. Binnen een tijdspanne van een jaar of vijf zou dat ruime budget weleens behoorlijk kunnen zijn teruggedrongen, verwacht Hoefnagels. "Daarom moet nu, nu het nog kan, begonnen worden met het in orde maken van de achterkant van Curaçao. Het motto 'eerlijk delen' gaat gelden. Nederland kan, vergeleken met andere ontwikkelingslanden, jegens de Antillen eenvoudigweg niet zo vrijgevig blijven. Dat is de realiteit."

De criminoloog, die al een kwart eeuw een trouw bezoeker is van Curaçao, heeft een speciale band met de Antillen. De voeling die hij heeft met de Antillen is echter niet vanzelfsprekend in de Haagse politiek. "Het blijft toch altijd een kwestie van: wie wil de Antillen er in zijn portefeuille bij. Per slot van rekening gaat het om 250.000 mensen op een totaal van 16 miljoen." Minister Hirsch Ballin voelt zich overigens ook sterk betrokken bij de Antillen, wat mag blijken uit zijn publikatie, die over de staatkundige verhoudingen handelt.

In hoeverre is de staatkundige toekomst van de Antillen en Aruba eigenlijk een 'hot item' in Haagse kringen?

Hoefnagels: "Ach, politiek ligt dat niet zo zwaar. Het is in Den Haag geen 'hot item'. Het is een bij-portefeuille. Minister Hirsch Ballin heeft uiteraard zijn handen vol aan justitie. De Antillen en Aruba komen er bij."

Curaçao wordt ook niet zozeer als eiland op zich bekeken maar meer als onderdeel van de Antillen, weet hij. En dat bepaalt in hoge mate hoe in Nederland wordt aangekeken tegen de wens van Curaçao om autonoom onderdeel van het Koninkrijk te worden.

Staatkunde moet economisch verantwoord zijn, vindt het Eerste-Kamerlid. Anders klopt het niet. "Een economisch beleid alleen voor Bonaire is bij voorbeeld absurd, zoals het ook ondenkbaar is dat Saba over een eigen ijkwezen beschikt. Hier geldt de relativiteitstheorie van de kleinte. Hier lijkt Curaçao groot. Vanuit Europa is het klein en is Bonaire piepklein. Hier lijkt Nederland groot, maar in Europa zal het misschien een provincie mogen zijn als het samengaat met België en Luxemburg. Voor wat justitie en defensie aangaat is het wel duidelijk wat door de eilanden met Nederland samen geregeld moet worden. Is voor Curaçao op den duur een een eigen economisch beleid denkbaar? Het gaat niet primair om wat Curaçao alleen kan. Dat is egoïstisch gedacht. Het gaat er om wat Saba alleen kan, en Statius en Bonaire. Er moet nagedacht worden over wat economisch en organisatorisch haalbaar is." Er zou een inventarislijst opgesteld moeten worden wat samen moet en wat apart kan met de nadruk op wat ieder eiland zich financieel kan veroorloven voor het bestuursapparaat, aldus Hoefnagels.

DECENTRALISATIE

Carlos Dip gaf als een van de sprekers tijdens het seminar van de Bankiers Vereniging aan dat Nederland zelf haar goedkeuring heeft gehecht aan het proces van decentralisatie en dat zij daarmee impliciet instemde met het streven van Curaçao naar een soort status aparte?

"Ik denk niet dat Nederland ooit met decentralisatie heeft bedoeld dat Curaçao dan ook maar een status aparte zou moeten krijgen. Dat heeft de politiek van Curaçao ervan gemaakt. **Nederland heeft nooit een ondoelmatige decentralisatie voorgestaan zoals een ijkwezen op Saba. Dips verwijt geldt alleen de machthebbers op Curaçao.**"

"De politici van de Antillen zijn geboren onderhandelaars. Zij onderhandelen, ook in kwesties als deze, als kooplieden, terwijl Nederland tot nu toe de rol van goedgeefse dominee speelt. De dominee verliest het altijd van de koopman. Daarom krijgt de Curaçaose bevolking terecht de indruk dat Nederland meer gek dan goed is."

De partners in het Koninkrijk zijn natuurlijk gelijkwaardig maar ongelijk. Er zijn culturele verschillen te overbruggen. De politici hier en daar spreken dezelfde taal met verschillende betekenissen. Dat zie je nu met het woord decentralisatie. Beide partners moeten blijven die ze zijn, maar wel de ander trachten te begrijpen. "Minister De Koning lukte dat op den duur aardig. Die kon het politiek emotioneel theater dat hier gespeeld wordt wel aan. Iedere Nederlandse bewindsman zal er even tijd voor nodig hebben om de culturele nuances te verstaan. Belangrijk is dat hij weet met stevige onderhandelaars van doen te hebben. In de komende jaren zal de Nederlandse politiek zich moeten verdiepen in de Antillen en Aruba. Niet alleen de staatsrechtelijke constructie, maar ook het milieu, de ruimtelijke ordening en de achterkant van Curaçao behoeven in de ontwikkelingssamenwerking bijzondere aandacht."

"Het milieu wordt door de welvaart en expansie op Curaçao steeds meer bedreigd. Je kunt een boom maar één keer omhakken. Je kunt een strand maar één keer vernietigen. Je kunt een eiland maar één keer verpesten. Het is een onomkeerbaar proces. Ook voor dushi Kòrsou. Milieu zou randvoorwaarde moeten zijn voor iedere beleidsbeslissing. Vroeger waren kapitaal en arbeid de peilers van de economie; thans is milieu de derde pijler. Welvaart zonder welzijn heeft geen zin. Wat kost een uitzicht dat er is? Het zijn waardevolle economische vragen geworden, waarmee belangrijk... nomen als dr. Huetig... bezighouden."

TOELATINGSREC...

De gelijkwaardigheid ... partners dient beter ... recht te komen en ... versa, meent Hoefnagels. Nederlander delft ... Curaçao het onderspit ... wat betreft het toel... recht. Antillianen mo... naar Nederland o... werken en om er ... studiebeurs te stude... een uitkering te kr... maar Nederlanders ... hier niet wonen en ... zonder specifieke verg... Dat is een ernstige vorm ... discriminatie. Inzake ... senrechten moet er ... gelijke behandeling zijn ... die ontbreekt nu."

Hoefnagels wil bila... verhoudingen en noem... 'gelijk oversteken'. "N... onderscheidt de Cura... en Arubaanse overheid ... pese Nederlanders en ... liaanse Nederlanders ... beiden krijgen een ver... lende behandeling. D... onduldbaar. Dat kan ni... het oogpunt van men... rechten. Dat mag niet i... koninkrijk. Men gebruik... als argument dat Cu... klein is ten opzichte ... Nederland. Welnu, op ... minst zouden hier ev... verblijfs- en werkver... ningen moeten worden ... geven aan Europese N... landers als er Antillian... Nederland wonen, wer... een uitkering krijge... ieder geval moet Neder... dezelfde toelatingseisen ... Antillianen hebben ... Antillianen voor Euro... Nederlanders. Gelijkwa... wederkerigheid zijn hier ... devies."

Politiek Nederland he... deze gang van zaken to... toe ten onrechte geaccep... omdat de Antillen ... worden als een onderon... keld land, een soort kind... beschermingskind. "Uit ... vernederende patro... moeten we ontsnappen. D... is Curaçao, als volwa... eiland, aan toe. Thans he... de Antilliaanse minister ... president het recht van Eur... pese Nederlandse vrouw... om hier te werken weer in... trokken. Zij gebruikte d... voor het argument dat ... ook andere Europese ... wen hier zouden m... werken. Dat is een gev... lijk argument voor ... lianen die naar Nederl... willen, want het beteke... dat zij het onderscheid ... tussen Europese en Anti... liaanse Nederlanders ... scherpt. Zij introduceert ... rmee dat Antillianen ... meer vanzelfsprekend ... Nederland (en Europa) ... nen gaan. Dit alles nog ... zien van de discriminatie ... vrouwen, die zonder meer ... strijd is met het Europ... Verdrag van de Rechten ... de Mens."

Met het consultatief ref... rendum voor de deur ho... Hoefnagels dat de inwoners ... van Curaçao zich massaal ... naar de stembus begeven ... aldus gebruik maken ... hun democratisch recht. ... de uitslag zal worden? Ik he... geen idee. Wel weet ik dat ... Antillianen zich twee ... geleden in een goed repr... sentatief onderzoek van ... Utrechtse Universiteit ... samenwerking met de UNA ... vóór het behoud van het ... Antilliaans verband hebben ... uitgesproken en dat een ... de motieven voor deze k... was dat men verander... vreesde omdat men ... vertrouwen stelde in ... de Antilliaanse als de Ned... landse politici."

"Ik begrijp dat de uitslag ... van grote betekenis is ... de Curaçaose politici. Ik ... niet welke indruk de uitsl... zal maken in Nederland. ... zal Den Haag willen weten ... wat de andere eilanden ... vinden. En men is gebaat bij ... een inventaris van ... samen of per eiland kan. ... vraag is niet alleen: wat kan ... Curaçao? De vraag is: ... kan Saba, Statius, Bonaire ... en wie doet wat ... kunnen? Daarna kan ... Nederlands parlement samen ... met de Antillen en Aruba ... keuzes maken."

Tokyo, Amsterdam, Curaçao, Londen, New York

Erdmann: 'Effectenbeurs begin 1993 werkelijkheid'

WILLEMSTAD — Volgend jaar om deze tijd is Curaçao een internationale beurs rijker. Dat is de stellige overtuiging van H.C.W. Erdmann, project manager voor deze nieuwe beurs, die tegen die tijd onder de naam International Securities Exchange Curaçao N.V. (ISEC) zal gaan opereren.

De aandacht van de beurs wordt voornamelijk gericht op Zuid-Amerika. De ISEC gaat als een centrale marktplaats voor dat hele continent fungeren, wat wil zeggen dat aandelen van geselecteerde Zuidamerikaanse landen hier verhandeld kunnen worden. Dat gebeurt in de vorm van een Curaçao *Depository Receipt* (CDR), het equivalent van een *American Depository Receipt*.

"Daarvoor bestaat veel interesse", aldus Erdmann. "Het voordeel is dat we dan een gereguleerde *one stop shopping*-markt hebben, waarbij *clearing, settlement* en *deliveries* uniform zijn".

Bij een CDR zijn de aandelen in deposito bij een *depository trust bank* en dat betekent dat bij voorbeeld de aflevering snel kan geschieden. "In andere landen wil dat onderling nog wel eens verschillen. Je moet er niet van opkijken wanneer dat een maand duurt. In New York verwachten ze de aflevering daarentegen in 3 dagen". Een ander voordeel van het *depository receipt* is dat de nieuwe beurs van Curaçao de eigendomstitel op het onderliggende aandeel snel kan geven.

PRODUCTEN

Naast deze twee producten heeft de ISEC nog een tiental producten klaarliggen. Die zullen in de nu beginnende fase worden vastgelegd en gespecificeerd. In dit stadium, dat een maand of vier, vijf zal duren, wordt de hele infrastructuur vastgelegd; de telecommunicatie, de soft- en de hardware worden geregeld, de 20handelsystemen vastgelegd en gespecificeerd enzovoorts.

Dit gebeurt allemaal in een joint venture met de Zweedse optiebeurs OM International.

Als dit stadium achter de rug is, krijgt de beurs uiteraard een eigen gebouw (ISEC zit nu nog in het ITC-gebouw), dat zo dicht mogelijk bij het financiële centrum zal komen te liggen. Er komt wel een beursvloer, maar de handel gaat volledig electronisch.

Op dit moment zijn slechts een paar experts van OM International, de heer Erdmann zelf en - zeer binnenkort - een directiesecretaresse voor ISEC aan het werk. Het aantal werknemers zal langzaam oplopen en als de beurs eenmaal realiteit is geworden zullen er naar schatting dertig mensen werken. Van deze mensen wordt negentig procent lokaal aangetrokken. Alleen voor het zeer gespecialiseerde werk wordt expertise uit het buitenland gehaald.

WERKGELEGENHEID

Maar het blijft niet bij deze verruiming van de werkgelegenheid. De beurs van Curaçao zal door haar vorm grote internationale dienstverlenende bedrijven naar 20het eiland halen. Door hun aanwezigheid wordt ook weer werkgelegenheid gecreeërd. "In feite krijgt de hele financiële en dienstverlenende wereld van 20Curacao een push door de aanwezigheid van de beurs", verklaart Erdmann.

Maar niet alleen op financieel gebied krijgt Curaçao een duwtje in de rug. In 20de toekomst wordt Curaçao overal op de wereld vermeld. Tussen de noteringen in 20Wall Street, Amsterdam, Londen, Tokyo en Frankfurt komen dan ook de noteringen 20op Curaçao voor. Erdmann: "Dat betekent natuurlijk geweldige public relations voor 20Curaçao".

Erdmann is heilig overtuigd van het succes van deze onderneming. "Er is al een sterke interesse vanuit Zuid-Amerika waar te nemen. Ook de Amerikaanse financiële industrie en die uit het Verre Oosten zijn in het project 20geïnteresseerd. Een beurs op Curaçao betekent voor hen in de eerste plaats een 20opening naar Latijns Amerika. In de tweede plaats wordt Curaçao voor de 20Verenigde Staten een internationaal financieel centrum voor de activiteiten in de Amerikaanse tijdzones".

"Die beurs komt er, daarover bestaat geen twijfel", laat Erdmann tot slot nog weten. "Wij zijn vastbesloten. Er is veel belangstelling, ook van de Curaçaose en Antilliaanse overheid; fiscaal is het klimaat hier gunstig en de Nederlands Antilliaanse wetgeving is ook al voordelig. Bovendien heeft Curaçao natuurlijk een ideale centrale ligging".

- Dirk Erdmann -

Uitzending gran marcha via satelliet

WILLEMSTAD — Voor het vierde achtereenvolgende jaar verzorgt TeleCuraçao met medewerking van de Landsradio en het Curaçao Tourism Development Board een internationale uitzending van het Gran Marcha-gebeuren.

Zo zal bijvoorbeeld de CNN via de Intelsat beelden van het Curaçaose carnaval ontvangen voor heruitzending naar de rest van de wereld. Voor wat betreft de regio hebben 22 landen belangstelling getoond voor deze uitzending. Het betreft hier landen van het Caribisch gebied, Midden- en Zuid-Amerika en Canada (kanaal 47 uit Toronto).

Dit jaar zal de internationale uitzending van 3.00 tot 3.55 uur lokale tijd zijn (20.00 GMT tot 20.55 GNT). Men krijgt het volgende te zien: anderhalf minuut: 'station identification' met beelden van Curaçao; acht minuten: een samenvatting van het carnavalsgebeuren onder andere, tumbakoning 1992 Boy Dap, Peter van der Pligt (de Nederlandse sensatie van het Tumbafestival 1992), carnavalskoningin Mazarella Jansen en het kindercarnaval en 45½ minuten van de Gran Marcha 1992.

De NOS (Nederland) heeft het tweede achtereenvolgende jaar gekozen voor sport in plaats van carnaval, zo maakt Tele-Curaçao bekend. Daar er in het dagprogramma geen ruimte is geschapen voor carnaval mist Curaçao ook vanzelf de boot. Via andere zendgemachtigden is TeleCuraçao echter nog bezig te zoeken naar een ander alternatief om te voldoen aan de grote vraag van onder meer Antillianen in Nederland, die iets van het carnaval willen zien.

IMH werd niet geprivatiseerd

WILLEMSTAD — "Bij International Mail Handling (IMH) is geen sprake van privatisering". Dat was de reactie van de overheid op de krantenberichten van gisteren waarin de Kamer van Koophandel zich verbolgen toonde over een privatisering, zonder dat de bevolking van Curaçao daarin gekend was.

Zoals de Amigoe gisteren al schreef gaat het bij IMH niet om privatisering van een overheidsbedrijf, maar om een nieuw bedrijf, een joint venture van de Antilliaanse overheid met de Nederlandse PTT Post. Ook daartegen heeft de Kamer bezwaren, omdat zij meent dat de overheid eerst lokale bedrijven een kans had moeten geven om in deze joint venture deel te nemen.

De regering is zeer blij met een bedrijf als IMH, "omdat het de nodige deviezen zal opbrengen voor de Antilliaanse staatskas, terwijl er tevens werkgelegenheid voor Antillianen is gecreëerd".

Kleurrijk Keukenplein

HET KEUKENPLEIN was gistermiddag weer omgetoverd in een n gezellig pleintje waar het goed toeven is. Een terras vol mensen, goede steelbandmuziek en langs de kanten kunstenaars die hun schilderijen exposeerden en verkochten. Even zag het er naar uit dat de opzet zou mislukken. Toen de schilders om twee uur arriveerden waren de beloofde standjes van DMO nog niet gearriveerd en de huizen aan het plein bleken aan twee kanten in de steigers te staan. Geen inspirerend begin.

Maar de steigers werden onmiddellijk afgebroken en op de kraampjes werd niet gewacht. Met een grote plaat board of met de nu schone muren kon ook een expositie gemaakt worden. De schilderijen lagen of stonden op Parijse wijze op de grond of langs de kant, Aleid Augustus had haar aquarellen voor alle zekerheid van een laagje plastic voorzien en de kunstenaars waren in de buurt om een ieder die belangstelling had, uitleg te geven: Cesar Zimmerman, Vincent Janga, Rasta Judea, Aleid Augustus en Phelippe Zanolino, een kleurrijk gezelschap, met kleurrijke schilderijen. Daartussen het felle geel van de parasols van de Pitstop en bovenal de gemeleerde klanken van de steelband The Friends maakten het Keukenplein gistermiddag tot een gezellige stopplaats midden in het drukke Punda.

NEL CASIMIRI

Hoog percentage geslaagden

Blankestijn: twee examenjaren in een

WILLEMSTAD — "Reclame hebben we niet nodig, de advertentie is alleen een herinnering voor geïnteresseerden, die ons anders in Nederland zouden opbellen", zo reageert H. C. Mulder, directeur en rector van Instituut Blankestijn uit Utrecht (Nederland). Op deze particuliere onderwijsinstelling kunnen leerlingen in een enkel jaar de laatste twee jaren van Mavo, Havo of VWO doorlopen. En met succes: de laatste tien jaar ligt het slagingspercentage constant boven de 90 procent.

Instituut Blankestijn bestaat inmiddels 27 jaar en heeft in Nederland een goede reputatie. Dat mag ook wel, want de leerlingen moeten er keihard werken. Er bestaat een strikte discipline. Leerlingen die hun huiswerk niet goed genoeg kennen, moeten net zo lang op school blijven totdat zij de stof wel beheersen. "Ze moeten een stok achter de deur hebben".

Daarnaast krijgen zij een flinke hoeveelheid stof te leren, meer dan alleen noodzakelijk is voor het examen. Op die manier wordt het risico zo klein mogelijk gemaakt, dat leerlingen op het examen met vragen geconfronteerd worden waar zij geen antwoord op weten.

De school in Utrecht telt op dit moment 26 full-time leraren en zo'n 150 leerlingen. Iets minder dan de helft doet VWO, een kleine helft Havo en de rest werkt voor het Mavo-diploma. Leerlingen die te ver weg wonen om op en neer te reizen (circa 25 procent) worden door Blankestijn bij gastgezinnen ondergebracht.

Ook de leerlingen die uit de Nederlandse Antillen, voornamelijk Curaçao, afkomstig zijn, wonen in gastgezinnen. In de loop der jaren slaagden reeds tal van jongeren uit deze delen van het Koninkrijk voor hun examen. Mulder: "Ik schat dat er daarvan een stuk of veertig op de Antillen wonen". En dat verklaart meteen de kleine advertentie, waarmee het instituut een oproep doet voor een reünie.

In de andere, grotere advertentie wordt een kennismakingsavond voor ouders aangekondigd. "Het doel daarvan is tweeledig", verklaart Mulder. "In de eerste plaats kunnen de ouders van onze huidige leerlingen op die avond komen kennismaken. Een soort ouderavond dus, die we in Nederland ook regelmatig voor de ouders organiseren. In de tweede plaats kunnen ouders die hun kind bij ons willen plaatsen persoonlijk contact met ons opnemen. Normaal gaat dat telefonisch".

Elk jaar weer wordt het instituut gebeld door ouders uit de Antillen die hun kind voor de school willen aanmelden. Omdat er dan geen persoonlijk gesprek plaats kan vinden wordt er om een *curriculum vitae* en eventueel een pasfoto gevraagd, zodat men in Nederland enige indruk heeft van de toekomstige leerling.

"Dit jaar zijn wij maar eens hiernaar toe gekomen, zodat de ouders en de toekomstige leerlingen uit Curaçao toch persoonlijk kunnen kennismaken".

De redenen waarom men besluit naar Instituut Blankestijn te gaan zijn verschillend. Soms gaat het om leerlingen die door ziekte of blijven zitten eigenlijk al te oud zijn. "Die komen bij ons hun verloren jaren inhalen". Andere 'klanten' van Blankestijn zijn leerlingen die om wat voor reden dan ook ontevreden zijn met de gang van zaken op hun school.

Het instituut kan natuurlijk niet elke leerling aannemen. "Samen met de ouders en de leerling bekijken we het schoolverleden en de keuze van het vakkenpakket. En op grond daarvan beslissen we over toelating".

Bij het vaststellen van een datum voor ouderavond en reünie heeft Mulder zich niet gerealiseerd dat Curaçao nu nergens anders belangstelling voor heeft dan voor carnaval. "Maar het kon ook niet anders. In deze carnavalsweek houden wij in Utrecht een testweek. De conrector kan de gang van zaken in de gaten houden, terwijl ik hier ben".

Onbekende verhalen Hemingway ontdekt

TORONTO — Een onbekende serie van dertien reportages van Ernest Hemingway is ontdekt in de archieven van Sunday's Morning Star. De krant publiceert de verhalen zondag opnieuw in een speciale bijlage. Hemingway werkte tussen 1920 en 1923 voor de Sunday's Morning Star.

Russel Voges beëdigd

■ *WILLEMSTAD — Russell Voges (49) is gisteren in het gouverneurspaleis op Curaçao beëdigd tot gezaghebber van het eilandgebied Sint Maarten met ingang van 1 maart 1992. Ten overstaan van gouverneur mr. Jaime Saleh heeft hij hiertoe de belofte afgelegd. Hierbij waren aanwezig: minister-president Maria Liberia-Peters, minister van verkeer en vervoer Desta Nisbeth, de gezaghebbers van alle vijf eilandgebieden van de Nederlandse Antillen, leden van het Bestuurscollege van Sint Maarten en naaste familieleden van Voges.*

Royer: "Acties niet uitgesloten"

ABVO teleurgesteld over voorstel vier procent vakantie uitkering

WILLEMSTAD — De Raad van Ministers heeft de ambtenarenvakbond ABVO te kennen gegeven nog niet dit jaar de beloofde zes procent vakantie-uitkering te kunnen uitbetalen 'wegens de precaire financiële situatie'. ABVO-voorzitter Hubert Royer is teleurgesteld over het regeringsvoorstel om dit jaar juni te beginnen met vier procent in geld en twee procent in dagen. Hij sluit niet uit dat er acties gevoerd zullen worden, maar wil nog niet over mogelijke stakingen reppen. "Het mandaat van de leden spreekt klare taal: zes procent in geld, met ingang van dit jaar uit te betalen."

De regering vertelde weer hetzelfde verhaal dat al tien jaar verteld wordt, aldus Royer. "We zitten financieel te krap om dit jaar al alles te betalen." In feite heeft de regering getracht tot een soort betalingsovereenkomst te komen: beginnen met deels geld en deels vakantiedagen over de periode juni 1992-juni 1993. Een addertje onder het gras is volgens Royer dat de totale vier procent pas aan het eind van deze periode zal worden uitbetaald en dat in 1992 wordt begonnen met een 'zoethoudertje van twee procent'. "Daar kan ik bij mijn leden niet mee aankomen."

Voor het daaropvolgende jaar moet de verhouding geld/vrije dagen 5-1 worden en pas in de periode 1994-1995 zal de zes procent vakantie-uitkering volledig gerealiseerd kunnen worden, aldus het regeringsvoorstel. In aantal vakantiedagen betekent dit concreet: zes dagen over de eerste en drie over de periode 1993-1994. Hierbij tekent zij aan dat 'hoewel wettelijk is vastgesteld dat de vakantie uitkering is opgeschort tot 1 juli 1992, de regering evenwel een tegemoetkoming van twee procent zal uitkeren in 1992'.

Het voorstel behelst verder een verhoging van het ambtenarensalaris met 1 procent, ingaande 1 januari 1992. Indexering wordt overwogen en zal worden toegepast als het een stijging vertoont van meer dan 5 procent.

De kwestie van de bevriezing van onder meer de vakantie-uitkering speelt al sinds het begin van de jaren tachtig, vertelt Royer. Hij vindt dat de ambtenaar al die jaren heeft geboet voor de vooruitgang van het eiland. "Het is onrechtvaardig dat de werknemers in de publieke sector indirect de relatief hoge inkomens in de private sector mogelijk hebben gemaakt."

Als alleen al naar de bevriezing van het vakantiegeld wordt gekeken dan is de ambtenaar er de afgelopen tien jaar 49 procent in inkomen op achteruitgegaan. Wanneer een totaalplaatje wordt opgemaakt, waarbij de premieverhogingen worden meegeteld, is volgens de ABVO-voorzitter zelfs sprake van een inkomensverlies van 66 procent. "Dat heeft ertoe geleid dat de ambtenaar zich allengs een tweederangsburger. is beginnen te voelen."

TRAUMA

De geruchten dat de ABVO-voorzitter niet langer 'houdbaar' zou zijn binnen de vakbondsgelederen, worden door Royer krachtig tegengesproken. "Er zijn een paar personen in de dienstgroep van de douaniers die een trauma hebben overgehouden aan het feit dat zij niet gekozen zijn in het bestuur. Zij hebben een hetze tegen mij ontketend."

Het scepticisme van vice-voorzitter Wim van Lamoen wordt door Royer geïnterpreteerd als 'mee willen tellen'. "Hij heeft ons gesprek met de overheid een circusvertoning genoemd. Ik beschouw dat als een opmerking op persoonlijke titel. Als ABVO-man zou hij zich moeten realiseren dat hij de positie van de bond verzwakt; dat hij volledig het eenheidsstreven in diskrediet brengt." Waarbij hij laat doorschemeren dat Van Lamoen zijn positie als vice-voorzitter zelf in het geding heeft gebracht. "Ja, tot nu toe is hij vice-voorzitter..."

Jaloezie speelt ook een rol bij de hetze die tegen zijn persoon is ontketend, aldus de voorzitter. "Ik ben destijds met het grootste aantal stemmen in de geschiedenis van de vakbond gekozen tot voorzitter. Dat is voor sommigen moeilijk te verkroppen. Nee, ik weet zeker dat de meerderheid van de leden achter mij staat. Dat blijkt ook uit de vele adhesiebetuigingen die ik ontving in het kader van het geprek met de regering."

Will Johnson (WIPM):

"Staatssecretaris heeft status van loopjongen"

WILLEMSTAD/THE BOTTOM—Het parlementslid voor de Sabaanse coalitiepartij WIPM, Will Johnson, is niet bepaald te spreken over het functioneren van de staatsecretaris voor Saba en Statius, Max Nicholson. Volgens Johnson heeft hij dermate weinig bevoegdheden en zeggenschap, dat de functie niet meer is gebleken dan die van een 'veredelde loopjongen.'

Zo'n twee jaar geleden werd voor Saba en Statius op landsniveau door het kabinet Liberia de functie van 'junior minister' gecreëerd: geen echte minister, maar een staatssekretaris, die in het Fort op Curaçao kantoor houdt en zich specifiek met zaken van Saba en Statius bezighoudt. De praktijk heeft geleerd dat de belangenbehartiging voor deze eilanden er echter helemaal niet op vooruitgegaan is, zo constateert Johnson, wiens partij al vele jaren, diverse kabinetten steunt. Als 'loyale partner' voelt de WIPM zich door deze gang van zaken behoorlijk teleurgesteld.

Johnson, wiens partij het op Saba voor het zeggen heeft en die al vele jaren een Statenzetel bekleedt, meent dat je als klein eiland niet anders kan dan deelnemen in de coalitie. "Je moet wel in het kabinet zitten, anders lig je er helemaal uit." Johnson, die wel eens vaker kritische geluiden laat horen, zal van deze kwestie geen halszaak maken, menen waarnemers. Zijn ontevredenheid met betrekking tot de staatssekretaris wil hij gewoon publiekelijk kenbaar maken met de hoop dat daarin verandering komt, aldus politieke waarnemers op de bovenwinden. Consequenties, als het mogelijk opgeven van de steun, zal Johnson hieraan niet verbinden.

Een van de dingen die het Statenlid wel erg dwarszit is het feit dat Nicholson niet alle kabinetzittingen bijwoont, maar slechts op uitnodiging aanwezig kan zijn. "We dachten wat te hebben aan zo'n functie, maar Saba en Statius voelen zich in de steek gelaten," aldus de politieke leider van Saba.

Radiostation:ook in Nederland

Z-86 doet weer poging vleugels uit te slaan

EINDHOVEN/WILLEMSTAD — Twee jaar geleden werd al een poging ondernomen Z-86, maar dan als Z-86 Hulanda, ook in Nederland de ether in te sturen. Dat lukte toen niet. Binnenkort wordt nogmaals geprobeerd. Potentiële abonees van Z-86 Hulanda ontvingen onlangs een brief waarin melding wordt gemaakt van technische problemen die het project parten hebben gespeeld.

De Antilliaanse radio-organisatie in Eindhoven, Satellite Radio Holland, doet weer een poging het geluid van de Curaçaose Radio Omroep ook in de Nederlandse huiskamer hoorbaar te maken. Alle Antillianen en Arubanen in Nederland die in het bezit zijn van een radio kunnen per 1 maart aanstaande (de dag van de gran marcha) een hele maand gratis alle programma's beluisteren. Daarna wordt het betaal-radio en zal voor het beluisteren van de programma's een decoder vereist zijn.

Onlangs ontvingen vele honderden in Nederland woonachtige Antillianen een brief van Z-86 Hulanda, waarin ze worden uitgenodigd abonnee te worden van deze zogenaamde pay radio. Na de nogal ambitieuze startpoging in november 1989 zijn de verwachtingen hooggespannen. In het geval zich niet minder dan 2.500 abonnees aanmelden zullen de uitnodigingen per 1 maart van start gaan. Overigens verklaarde directeur Yves Copper in 1989 dat de organisatie pas bij 5000 break even zou draaien. De directeur was in dat stadium uitermate optimistisch toen hij zelfs vertelde dat het enthousiasme zo groot was dat er nu al een tekort aan decoders bestaat.

De brief van Z-86 Hulanda ofwel Satellite Radio Holland vermeldt slim genoeg niet de frequentie waarop de uitzendingen zullen plaatsvinden. Daarvoor moet de toekomstige abonnee een formulier invullen waarna een informatie-pakket wordt opgestuurd.

"Er bestaat een enorm gemis aan informatie uit ons moederland. Vandaar dat we toen het plan ontwikkelden daar iets aan te doen," aldus Cooper (31). Inderdaad is het aanbod voor Antillianen en Arubanen op de Nederlandse radio beperkt: het landelijke programma Tambú zondagavond en in enkele grote steden lokale radio.

In Nederland vormen de Antillianen en Arubanen zo'n 28.000 huishoudens. Op die doelgroep richt Z-86 Hulanda zich. Nadat men onderhandeld heeft met het ministerie van WVC, de PTT, de vereniging van kabelexploitanten en het commissariaat voor de media leek er in 1989 geen vuiltje aan de lucht. Met Orlando Caules en Ernst Willems van Z-86 op Curaçao waren in december 1988 al zaken gedaan. De eerste uitzending had moeten plaatsvinden op 31 december 1989.

Technische problemen worden genoemd als reden dat het project niet van de grond kwam. Op zondag 1 maart, wanneer Curaçao op zijn kop staat, zullen dan toch eindelijk ook degenen die in het koude Nederland zitten, kunnen meegenieten van het carnaval.

De verwachting is dat Z-86 het recreatiebeleid enigzins zal aanpassen. Zo zal men in de nieuwsbulletins nog meer aandacht besteden aan nieuwtjes betreffende alle Antilliaanse eilanden en Aruba, zodat luisteraars in Nederland op de hoogte worden gehouden van specifieke gebeurtenissen.

Forsa/a opgericht, neemt POAA-werkzaamheden over

WILLEMSTAD/AMSTERDAM — Ingaande 15 maart start de in december 1991 opgerichte stichting FORSA/A (stichting voor regionale en centrale organisaties voor Antillianen en Arubanen) met de uitvoering van de steunfunctietaken gesubsidieerd door het ministerie WVC.

Dan eindigen de werkzaamheden van de vereniging POAA op dit terrein. Met de verkegen subsidie zal de stichting van FORSA/A regionele en landelijke steunfunctietaken ten behoeve van Antillianen en Arubanen in noord- en midden-Nederland op zich nemen. Het betreft de regio's Amsterdam e.o., Zuid-Holland, Gelderland, Overijssel en Groningen/Drente en de landelijke steunfunctie gevestigd te Utrecht.

De stichting ziet als een van haar eerste taken een herstructurering van de organisatie die zal leiden tot verzelfstandiging van de regionale kantoren en herrijking van de taken van het landelijk kantoor met als doel efficiënte en produktgerichte tweede- en derdelijnsinstellingen. Getracht zal worden om het vertrouwen in deze instellingen van de Antilliaans/Arubaanse gemeenschap in het algemeen en de betrokken organisaties en instanties in het bijzonder zo spoedig en goed mogelijk terug te winnen.

Het personeel van POAA is in de gelegenheid gesteld om in dienst te treden van FORSA/A. Het merendeel heeft hiervan gebruik gemaakt. Het bestuur van de stichting is door Jacques Veeris, de initiator en architect van FORSA/A, samengesteld uit personen die een aanvullende deskundigheid inbrengen en die onafhankelijk, niet aan achterban gebonden, deelnemen aan het bestuur.

FORSA/A begint haar taak onder voorzitterschap van de in het welzijns- en onderwijscircuit bekende Brigida Meyer-Cratz, terwijl Jacques Veeris benoemd is tot interim-manager van de organisatie en deze zal begeleiden in het verzelfstandigingsproces van organisatie, het vernieuwingsproces van bedrijfscultuur en de kwaliteitsverbetering.

De overige bestuursleden zijn: Olga Orman secretaris, Jacques Hermelijn penningmeester en de leden Roy Pieters, Dennis Richardson en Alex Reinders.

Gebruiksbelasting afgeschaft

ORANJESTAD — De regering heeft besloten de gebruiksbelasting af te schaffen met terugwerkende kracht tot 1 januari 1987. Personen die de gebruiksbelasting vanaf 1987 al betaald hebben, krijgen geld terug. Dit gebeurt als de regering dit binnenkort in alle nieuwsmedia officieel bekend heeft gemaakt.
Minister van financiën, ing. Roland Laclé, verklaarde dat de regering niet zoveel terug moet betalen. Vanaf 1987 tot en met vandaag werd namelijk niet meer dan 140.000 florin aan gebruiksbelasting ontvangen.
Verder deelde de bewindsman mee dat twee lokale counterparts werden benoemd: bij de inspectie invoerrechten is dit mevrouw Wever-Croes en bij de belasting accountsdienst werd Ru Croes benoemd.

Nieuwe inspecteur

ORANJESTAD — Minister van volksgezondheid, Charro Kelly, maakte de benoeming bekend van de apotheker Christiaan Fun tot nieuwe directeur van inspectie geneesmiddelen. De benoeming gaat in op 1 maart 1992.
De bedoeling is, dat Fun een stage van drie maanden in Nederland loopt. Tijdens zijn afwezigheid treedt apotheker Alvin Laclé als waarnemer op. De minister zei, dat toen dokter Livio Hermans eind 1989 zijn ontslag kreeg, Laclé werd belast met de leiding van inspectie geneesmiddelen voor halve dagen. "Hij heeft goed werk geleverd en de zaken weer georganiseerd", aldus de bewindsman.

Kandidaten basketbalbestuur

ORANJESTAD — Op vijf maart wordt tijdens de ledenvergadering van de Aruba Basketbal Bond (ABB) een nieuw bestuur gekozen. Er is slechts één kandidaat voorgedragen voor de functie van voorzitter. Dit is dokter Eduardo Jimenez Sosa, die dus zeker de nieuwe ABB-voorzitter wordt. De kandidaten voor de overige bestuursfuncties zijn: Samuel Ramada, Carmen Loefstop, Charmin Mitchell, Patsy Bartholomew, Igmar Davelaar, Saskia Thomson, Lee Thomson en Danny Dumfries.

'Partijbureau AVP overdrijft'

Biesheuvel ontkent adviseurschap Eman

ORANJESTAD — "In een verklaring die de AVP begin deze week publiceerde las ik tot mijn verbazing dat ik één van de belangrijkste adviseurs van mr. Henny Eman ben. Ik wist dat niet", aldus ex-minister president van Nederland, mr. Barend Biesheuvel in een telefoongesprek met Amigoe. Biesheuvel is volgens de verklaring een belangrijk adviseur van de AVP en heeft Eman in Nederland ontmoet.

"Wat ik wel weet", vervolgde Biesheuvel, "is dat ik voor Aruba slechts één adviesfunctie vervul. Ik ben voorzitter van de commissie hotelproblematiek en adviseer, samen met mijn twee collega's, de Arubaanse regering en in het bijzonder minister president Nelson Oduber. Het lijkt erop dat het AVP-partijbureau in een vlaag van vroege electorale ijver mij ineens tot adviseur van Henny Eman heeft gebombardeerd. De werkelijkheid is dat ik Eman vorige week in mijn woning te Oegstgeest heb uitgenodigd en ontvangen. Daarvoor hebben wij elkaar zeer lange tijd niet meer gezien. We hebben informeel en prettig met elkaar gesproken zoals ik dat met vele politici in ons koninkrijk doe".

Biesheuvel veronderstelt dat Eman, net als hijzelf, de glimlach niet kon onderdrukken toen hij de fantasierijke verklaring van zijn partijbureau las. "In dit verband kan ik wel zeggen dat het een merkwaardig toetje na een prettige maaltijd was. Als ik de verklaring moet geloven ben ik min of meer bij de AVP ingelijfd", aldus Biesheuvel. Tot slot liet de ex-minister president in het gesprek weten dat hij er niet aan twijfelt dat Eman zijn partijbureau zal laten weten dat hij, en dat geldt ook voor Biesheuvel zelf, dit soort verzinsels niet op prijs stelt.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE
08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
100

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

* * * * * * * *

BIOSCOPEN
zaterdag
DRIVE-IN: 20.30 uur **Ambulance** (thriller, 18 jr.)
PRINCIPAL: 20.30 uur **geen voorstelling**.
zondag
geen voorstellingen.
maandag
DRIVE-IN: 20.30 uur **Ambulance** (thriller, 18 jr.)

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN (van 18.00-07.00 uur):
zaterdag+zondag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter E. de Cuba, Santa Cruz 56, tel.: 25666
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Weststrate via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).
maandag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter D.S. Bermudez, Herman Gorterstraat 1, tel. 38211
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter M. Cheung via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115)

* * * * * * * *

BOTICA'S
(nachtdienst)
Pabao brug: Santa Anna, Noord 41-B/41-C, tel.: 68181.
Pariba di brug: San Nicolas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat (San Nicolas), tel.: 45712.

* * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale tel.: 115, op te bellen

* * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dra. L.G. Beke-Martinez, tel. 24696

* * * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel. 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur: maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906) Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur, donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

FADA PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Geopend op dinsdag, woensdag en donderdag van 14.00-18.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115

* * * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Cartoons; 19.00 Pinky Brewster; 19.30 Style with Elsa Klensch; 19.45 Big Story; 20.00 Nos cu Nos; 21.30 Verkiezing Carnavalskoning 1992; 23.00 Prime News; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 18.00 Studio Sport; 19.15 Movie: 'Saadia'; 20.30 Tumbafestival 1992 (Curaçao); 21.30 Basketbal: Chicago Bulls vs Detroit Pistons; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 18.00 Sesame Street; 19.00 Showbiz Today; 19.20 Caribscope; 19.55 Lotto pa Deporte; 20.00 Telenoticias; 20.30 Golden Girls; 21.00 CNN International News; 21.30 Basketbal: Boston Celtics vs Atlanta Hawks; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * *

DINSDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19), iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel. 23145 Of 25111).

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA **(openingstijden)**: dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: **geen dienst**.
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel; gecombineerde dienst met Oranjestad.

Jurist Mertens in lezing aan UA:

Timesharing moet spoedig wettelijke regeling krijgen

ORANJESTAD — Mr. dr. R. Mertens hield de afgelopen week een lezing met als titel:"Timesharing op Aruba". Voor een volle zaal in de aula van de Universiteit van Aruba ging de bij de Universiteit van Maastricht werkzame docent in op de juridische aspecten van timesharing. Mertens: "Timesharing kan voor zowel projectontwikkelaars als voor consumenten een aantrekkelijke manier van exploitatie van ontroerend goed zijn".

Voor de projectontwikkelaars is timesharing aantrekkelijk omdat zij, door het gerealiseerde project in periode-eenheden te verkopen, veel grotere opbrengsten binnenhalen dan bij de gewone verkoop van vakantiewoningen. Voor de kopers van een timeshare is het aantrekkelijk dat zij een vakantiewoning kunnen aanschaffen voor een bepaalde periode gedurende elk jaar. De kopers hoeven dus niet een vakantiehuis te kopen voor een heel jaar, als ze toch maar een paar weken per jaar van hun vakantiewoning gebruik kunnen maken.

GEVAREN

Toch zijn er vanuit juridisch oogpunt gevaren aan timesharing verbonden. Dat komt volgens Mertens omdat er geen wet bestaat waarin de belangen van zowel de projectontwikkelaars als de consument goed zijn geregeld. Daarom behelpt men zich in de praktijk met juridische constructies, die niet voor timesharing zijn geschreven. Deze constructies, bedacht door juristen, zijn volgens Mertens allemaal "juridisch knutselwerk". Ze zijn erg ingewikkeld en bieden niet altijd voldoende waarborgen voor de consument. Zo wordt de consument bijna nooit eigenaar van de door hem gekochte vakantiewoning, maar blijft het juridische eigendom in handen van een rechtspersoon, bijvoorbeeld een coöperatieve vereniging. Als deze rechtspersoon failliet gaat, of het timesharing-project door de bank op grond van haar hypotheekrecht wordt verkocht, blijven de kopers met lege handen achter.

Mertens: "Toch is de coöperatieve vereniging op dit moment volgens mij de beste rechtsvorm voor timesharing omdat we met deze constructie al heel veel ervaring hebben opgedaan en we veel problemen kunnen voorkomen". Op Aruba wordt deze rechtsvorm ook in de meeste gevallen toegepast. Maar ook aan de coöperatieve vereniging kleven gevaren voor de consument. Bovendien heeft deze constructie als nadeel dat de consument geen eigendom van onroerend goed verwerft, maar alleen een lidmaatschap van een coöperatieve vereniging.

Een ander probleem bij timesharing, dat volgens Mertens moet worden aangepakt, zijn de agressieve verkoopmethoden die worden gebruikt om toeristen over te halen. Het is hierbij vooral niet de bedoeling dat de toeristen kunnen nadenken over wat ze kopen. Ze moeten impulsief een koopcontract tekenen en zitten vervolgens aan een timeshare vast. Om de belangen van zowel de kopers van timeshares als de projectontwikkelaars veilig te stellen, moet er volgens Mertens een wettelijke regeling voor timesharing komen. Hoewel de coöperatieve verenigingsvorm tot nu toe voldoet, is een betere regeling volgens hem mogelijk. "Het meest voor de hand liggende is dan een wettelijke regeling waarbij vóór timesharing gebruik wordt gemaakt van een constructie die gebaseerd is op het appartementsrecht", aldus Mertens.

BEDENKTIJD

Verder moeten de timesharekopers worden beschermd door een bedenktijd van bijvoorbeeld zeven dagen te verplichten. Mertens betwijfelt of dit een daling van timeshare-verkoop tot gevolg heeft. In Europa blijken sommige timeshare-organisaties al standaard een bedenktijd in het contract op te nemen en deze organisaties floreren desalniettemin. Mertens eindigde zijn lezing dan ook met de voorspelling "dat een goede wettelijke regeling, waarbij de belangen van de consument voldoende worden beschermd, tot gevolg heeft dat Aruba een zeer goede naam op het gebied van timesharing kan opbouwen. Dit heeft ongetwijfeld tot gevolg dat er op de langere termijn meer timeshares worden verkocht".

In de discussie die volgde, en waaraan zowel juristen als kopers en verkopers van timeshares deelnamen, kwam onder meer naar voren dat op Aruba, evenals al gebeurd is in veel andere landen, binnen enkele jaren timeshare-projecten in ernstige moeilijkheden kunnen komen en zelfs failliet kunnen gaan. Degenen die in zo'n project een timeshare hebben gekocht blijven dan met lege handen achter. Dit is volgens de spreker een reden te meer om een goede wettelijke regeling op te stellen. "Want alles wat fout kan gaan, zál op een gegeven moment ook fout gaan. Juristen hebben tot taak om dit te voorkomen", aldus Mertens.

OPENBARE VERKOOP

Op 12 maart 1992 's middags om 2 uur zal ten overstaan van Notaris Mr. J.R. Croes of diens waarnemer in het **HOTEL TALK OF THE TOWN (Monsieur Louis Room), aan de L.G. Smith Boulevard 2, Oranjestad, Aruba**, in het openbaar bij opbod aan de meestbiedende worden verkocht:

Krachtens rechterlijk bevel ex artikel 409 van het Wetboek van Burgerlijk Rechtsvordering van Aruba:

1. een perceel eigendomsgrond groot 650m², gelegen aan de Weststraat, kadastraal bekend als Land Aruba Eerste Afdeling Sectie F nummer 1176, met de zich daarop bevindende betonstenen opstal van een woonhuis, plaatselijk bekend als " Weststraat 38",
2. het recht van erfpacht tot 23 september van het jaar 2023 op een perceel domeingrond groot 351m², gelegen aan de Pagaaistraat, kadastraal bekend als land Aruba Eerste Afdeling Sectie F, nummer 700, met het daarop gebouwde betonstenen woonhuis, plaatselijk bekend als "Pagaaistraat 4".

Krachtens onherroepelijke machtiging ex artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba:

1. het recht van erfpacht tot 20 maart van het jaar 2047 op een perceel domeingrond groot 651m², gelegen te Saliña'i Cerca, kadastraal bekend als Land Aruba Tweede Afdeling Sectie C, nummer 628, met het daarop gebouwde betonstenen woonhuis, plaatselijk bekend als "Saliña Cerca 27-A":
2. het recht van erfpacht tot 5 december van het jaar 2033 op:
   a. een perceel domeingrond groot 860m², gelegen te San Barbola, kadastraal bekend als Land Aruba Eerste Afdeling Sectie P nummer 730; en
   b. een perceel domeingrond groot 224m², gelegen te San Barbola, kadastraal bekend als Land Aruba Eerste Afdeling Sectie P nummer 1122,

   met het op voormelde percelen gebouwde betonstenen woonhuis, plaatselijk bekend als "San Barbola 27".

De veilingsvoorwaarden zijn gedeponeerd ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, Zittingsplaats Aruba en liggen voorts ter inzage ten kantore van notaris mr. J.R. Croes, aan de L.G. Smith Boulevard 64 te Oranjestad op Aruba.

Mr. J.R. CROES, notaris

Aruba Carnaval 1992

Dit is dan het laatste weekeind van het achtendertigste Arubaanse carnaval. Gisteravond een geslaagde jumpup in Oranjestad met tot slot de opening van Carnaval Village op Plaza Libertador Betico Croes. Mijn carnavalspet af voor de uitstekende organisatie, je kunt zien dat die Arubanen in Tilburg niet hebben stilgezeten en de opgedane ervaringen in de voormalige wolstad op de Plaza in praktijk hebben gebracht. Hopelijk wordt dit een jaarlijks terugkerende traditie, het is echt de moeite waard. Wij begrijpen nu des te meer waarom Nos Baranca steeds weer de pers haalt met haar activiteiten. Ze laten zich de kaas niet van het (carnavals)brood eten. Pabien, het is vanavond of morgen zeker een bezoek waard.

Voor de grote carnavalsoptocht morgen in Oranjestad heeft de Aruba Laundry met directeur Snel enige duizenden plastic tassen gesponsord om zo te kunnen garanderen dat de route schoon blijft. De tassen worden voor aanvang van de parade uitgedeeld. Iedereen wordt verzocht medewerking te verlenen en er geen zwijnepan van te maken; een schoon Aruba komt ons allen ten goede.

Voor de grote parade die morgen in Oranjestad door de straten trekt, hebben zich tweeëntwintig groepen ingeschreven. De groepen 'Signs of Aruba', 'Kaartji di desesonas' en 'Boanica Indio', die

vanmiddag in San Nicolas te zien waren zijn morgen niet present in Oranjestad.

Emil de Cuba van de groep Esso-Los Laga bai, die ons de afgelopen weken van carnavalsnieuws voorzag en een trouwe klant was, stelt in één van de laatste persberichten, dat hun musici de beste kans hebben om de titel 'Band of the year' en ook 'Road Jam of the year' te behalen. Niemand kan op tegen de nieuwe stijl van de favorieten van het jaar 'Mighty rusty' en 'Eclipse' met hun swingende 'Tighter'. Het wordt een onvergetelijk carnaval. Dit jaar heeft de groep de eer om Miss Esso Petrolera in haar midden te hebben. De organisatoren zijn erg dankbaar voor alle medewerking. Traditiegetrouw herinnert De Cuba de leden van de SAC, het politiekorps, de media en het Rode Kruis aan het feit dat gedurende de parade de faciliteiten van de groep (barwagen, verbandtrommels, brandblusapparaat enz) te allen tijde tot hun beschikking staan. Tenslotte wenst de groep geheel Aruba een fantastisch carnaval.

Wij willen onze lezers niet vervelen over de route van de grote carnavalsoptocht morgen. Als u dat nu nóg niet weet, dan bent u blind. Want de vele trailers en uitkijkposten die al vele dagen langs de wegen en straten staan hebben toch wel duidelijk gemaakt wat de route is. U verwacht toch niet dat iemand een trailer in een straat zet waar geen route langs trekt? Houdt u in ieder geval aan de afzettingen en parkeer geen auto's langs wegen waar de stoet trekt. Overigens hebt u daartoe niet veel kans want reeds vroeg zal de politie de straten, waarlangs de stoet trekt, voor het rijdende verkeer afsluiten. Met borden staat aangegeven hoe u moet rijden, houdt u daaraan. Dat geldt ook voor de aanwijzingen die de politie u geeft. Deze worden niet gegeven om u eens lekker te 'pesten' maar in het belang van een goed verloop van het carnaval, daar heeft u ook belang bij.

En als u van huis gaat, sluit de boel goed af. Het dievengilde houdt ervan carnaval in andermans woningen te vieren. En als u thuis blijft hou de woningen van uw buren in de gaten. Als goede buur zult u daar geen bezwaren tegen hebben. Ziet u iets bijzonders wat u niet vertrouwt, bel dan de politie.

Prins en Pancho hielden gistermiddag een persconferentie voor enige communicatie media. Er kwam tijdens deze verwarrende bijeenkomst weinig nieuws naar voren. Wel een hoop gekakel maar geen eieren. Feit blijft bestaan dat de prins en pancho op eigen houtje een koningin hebben aangewezen en dat is een kwalijke zaak. Er kan zelfs van fraude worden gesproken en dat is zoals iedereen weet een strafbaar feit. Prins carnaval liet weten dat men de kroon en mantel bij hem thuis kan afhalen. Naar aanleiding van deze uitspraak werd de vraag gesteld of de prins zijn ontslag door de SAC aanvaardde, hetgeen bevestigend werd beantwoord. Het is in ieder geval het gesprek van de dag op Aruba, waarover maar weinig goede woorden worden gehoord. In ieder geval bracht dit optreden stevige schade toe aan de carnavalsstemming.

De opmerking van de prins, dat SAC-voorzitter Milo Croes uitstekend werk voor het carnaval verricht maar dat het toch wel tijd wordt dat hij opstapt, noemen wij een bijzonder laf excuus om eigen schuld over het treurige optreden bij de koninginneverkiezing naar de achtergrond te schuiven. Wij hebben in de beginjaren van de SAC acht jaar als secretaris met Milo samengewerkt. Wij weten uit ervaring dat Milo geen gemakkelijk mens is, maar wij weten ook, dat het moeilijk zal zijn een opvolger voor Milo te vinden die 29 jaar het Arubaanse carnaval heeft geleid. Daarbij moet niet vergeten worden dat waar gewerkt wordt, ook fouten worden gemaakt. Maar een fout zoals de prins en pancho maakten is onder geen omstandigheden goed te praten.

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

5de Trekking **Donderdag 27 februari 1992**

[illegible]

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door
Namens de Procureur-Generaal M. M. VITOR.

De Direkteur L. E. DIDIEZ.

5de trekking op Donderdag 27 februari 1992.

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
864	2.000	25853	1.500	34332	1.000
865	**100.000**	**25854**	**30.000**	**34333**	**10.000**
866	2.000	25855	1.500	34334	1.000

VOLGENDE TREKKING: DONDERDAG 12 MAART 1992.

Getuigen:
J. Th. WILSON
O. I. NAHR

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO : 8.00—11.30 en 13.30—16.00 (maandag t/m donderdag)
: 8.00—11.30 en 13.30—15.30 (vrijdag)
: 8.00—15.30 continu (vrijdag ná trekking)

ARUBA
Oranjestad : 8.00-12.00 en 13.30-16.30
San Nicolas : 8.00-12.00 en 13.00-16.00

BONAIRE : 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)

ST. MAARTEN : 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)

SABA : s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch

ST. EUSTATIUS : s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

Italië overweegt te klagen bij EG

Griekse boycot breidt zich uit

ATHENE - Meer Griekse bedrijven en consumenten hebben zich vrijdag aangesloten bij de boycot van Nederlandse en Italiaanse produkten. De Grieken willen de twee mede-EG-lidstaten ertoe brengen de erkenning van de afgescheiden Joegoslavische republiek Macedonië te verwerpen.

Tientallen bedrijven en winkels, alsmede vakbonden en consumentenorganisaties riepen hun leden vrijdag op produkten uit Nederland en Italië te mijden. Bij de oproepen tot de boycot, waarmee twee radiostations in Athene vorige week begonnen, sloten zich vrijdag Atheense taxichauffeurs aan. De vakbond van taxichauffeurs riep zijn leden op deel te nemen en deelde stickers uit voor alle wagens waarop tot de boycot wordt opgeroepen.

Zelfs het Griekstalige dagblad Ethnikos Kiryx in New York riep de Amerikanen van Griekse afkomst op geen Italiaanse en Nederlandse waren aan te schaffen. De reactie in de publieke opinie is uniek voor Griekenland, waar de bevolking meestal onverschillig staat tegenover gezamenlijke actie.

"De deelneming (aan de boycot) is boven verwachting en neemt nog elke dag toe", liet de Griekse consumentenbond in een verklaring weten.

Italië waarschuwde Athene vrijdag dat het volgende week officieel een klacht zal indienen bij de EG indien de campagne voortduurt. Ook Nederland neemt officieel nog een afwachtende houding aan. In Brussel zijn de EG-ministers van Buitenlandse Zaken maandag en dinsdag bijeen voor een vergadering.

De EG-commissaris voor de interne markt, Martin Bangemann, en hoge EG-functionarissen hebben Athene gewaarschuwd dat de boycot in strijd is met de EG-regels. Zij riepen de Griekse regering ertoe op haar veroordeling over de boycot uit te spreken.

Maar Griekenland wil dat zijn EG-partners niet overgaan tot erkenning van Macedonië tot deze republiek zijn territoriale aanspraken op delen van Griekenland laat varen, haar vijandige propaganda staakt en haar naam wijzigt. Athene beschuldigt de zuidelijkste Joegoslavische republiek, waar twee miljoen Slaven en etnische Albanezen wonen, ervan een naam te hebben aangenomen die behoort aan Griekenlands noordelijkste provincie.

In Griekse supermarkten hangen boven de schappen met Italiaanse pasta en Nederlandse zuivelprodukten borden waarop op de boycotactie wordt gewezen en klanten worden gewaarschuwd dat de waren uit landen komen die vijandig tegenover Griekenland staan inzake de Macedonische kwestie. Eigenaars van winkels en bedrijven zeggen dat de vraag naar dergelijke goederen aanzienlijk is gedaald.

Hoewel de Italiaanse export naar Griekenland ruim twee maal zo groot is als de Nederlandse (waarde: ruim een miljard dollar), heeft ook Rome nog geen officieel protest ingediend.

Lichaam Lenin niet te koop

MOSKOU — Met geld kun je niet alles krijgen, in Rusland tenminste nog niet. Het Russische ministerie van Staatsveiligheid heeft donderdag ontkend dat het gemummificeerde lichaam van Lenin, de grondlegger van het uiteengevallen Sovjetrijk, naar het Westen gaat.

Woordvoerder Andrej Tsjernenko sprak met klem berichten tegen dat de Russische autoriteiten in het geheim met het Westen onderhandelen over de verkoop van Lenin. De stoffelijke resten van de eerste leider van de Sovjetunie zou volgens geruchten 27 miljoen dollar (Bijna 50 miljoen gulden) moeten opbrengen.

Het lichaam van Lenin ligt in het mausoleum op het rode plein in Moskou en staat onder toezicht van de Russische veiligheidsdienst. Tsjernenko zei dat zijn ministerie een "lawine van brieven" heeft ontvangen, vooral uit de Verenigde Staten. Daarin stonden talrijke financiële voorstellen om de mummie van Lenin naar dat land te halen of zelfs bij opbod te verkopen.

Tsjernenko kwalificeerde deze suggesties als "gore smeerlapperij".

Haarhuis via Prpic naar halve finales Ahoy'

McEnroe vindt dat Krajicek in Rotterdam wordt gemist

ROTTERDAM - De namen van Edberg en Lendl glimmen de Rotterdamse tennisliefhebbers nog altijd toe. Van de affiches. Niet die van Haarhuis en Siemerink. Volgens bondscoach Stanley Franker spreekt daar onderwaardering uit voor het nationale talent. "Natuurlijk moeten de toppers erop staan. Maar ook de namen van de Nederlandse spelers. Dat zijn toch onze jongens."

Wat John McEnroe betreft had er dan ook de naam van Richard Krajicek bij moeten staan. "Beter voor tennis en beter voor hemzelf." Naar de mening van de grootmeester van het touchtennis brengt Krajicek het meeste talent met zich mee. "Zo iemand had er hier bij moeten zijn. Dit was zijn kans om zichzelf voor een groot publiek te bewijzen. Inplaats daarvan gaat hij naar Indian Wells: een toernooi van niks."

Krajicek speelde daar trouwens alleen dubbel. "Ik heb me laten vertellen, dat hij het hier niet eens kon worden met de toernooi-organisatie. Volgens mij heeft men hem dan slecht geadviseerd. Zo'n jongen van negentien, twintig jaar weet soms niet wat goed voor hem is", aldus McEnroe.

Krajicek moet zich volgens de Amerikaan de komende maanden mentaal bewijzen. Hij vond het vreemd dat de negentien-jarige Nederlander in Melbourne verstek liet gaan tegen Courier. "Zoiets is in de halve finales van een grandprixtoeroi vrijwel nooit voorgekomen." Maar als hij die mentale hindernis neemt, wordt Krajicek volgens McEnroe een hele grote. "Ik zie niemand die op het gras van Wimbledon zo'n service kan breken. Misschien in de tie-breaks."

Ook zonder het powertennis van Krajicek zijn het mooie dagen in Rotterdam. Bondscoach Stanley Franker geniet zozeer, dat hij zijn vertrek naar de Verenigde Staten een paar dagen heeft uitgesteld. Daar gaat hij met vier meisjes naar toe. Hij vindt dat nu het vrouwentennis zijn hulp nodig heeft.

POWERTENNIS

De mannen kunnen het zelf wel af. Zonder powertennis, als het uitkomt, zoals Paul Haarhuis bewees. De Eindhovenaar bereikte 's middags de halve finales. Voor de tweede achtereenvolgende keer. Na Ivan Lendl, nummer acht van de wereld, pakte hij vrijdag nummer 23: Goran Prpic, spreek uit Pipitsj, met 7-6 (7-5) 6-2.

Heel andere partij: andere Haarhuis. Voorzichtig, afwachtend, zoekend. Het tempo lag stukken lager dan in de Lendl-match. Wederzijds respect overheerste. Haarhuis ziet er niet tegenop zijn spel uit het achterveld op te bouwen; Prpic geldt als een van de gevaarlijkste counter-tennissers.

Bedriegelijk snel ondanks de indrukwekkende metalen constructie rond zijn rechterknie. Het is een herinnering aan een ongeluk tijdens een tenniswedstrijd zeven jaar geleden, waarbij hij beide kruisbanden scheurde.

COUNTERTENNIS

Het was countertennis van beide zijden. Met Haarhuis steeds iets in het voordeel. Soms duurde het zestien slagenwisselingen eer een punt was beslist. De druk lag op Prpic. 4-2 achter; bij 5-4 twee setpoints tegen. Voor de inspanning moest hij in de tiebreak betalen. In de beslissende mini-game ging zijn opslag vijf keer verloren, die van Haarhuis vier maal.

De uitkomst in Nederlands voordeel besliste de partij. In de tweede set produceerde de aanvankelijk feilloze backhand van de Kroaat nog slechts missers.

Zo keerde voor een middag het schaaktennis terug naar het Rotterdamse sportpaleis. Bij Haarhuis - Prpic keek men er nog wat vreemd tegenaan. Maar tegen Antonitsch joeg John McEnroe de kijkers op de banken. Hij bereed de emoties.

Niet met superieur spel, maar met uitbarstingen, die hem op een waarschuwing kwamen te staan. "Hard werk John ?" was de eerste vraag toen hij er zich uiteindelijk met 2-6 6-3 7-5 had doorgewurmd. "In vergelijking met wat de meeste mensen moeten doen om in leven te blijven, was dit bepaald geen "Big Thing".

Tennis- en dominotoernooi RCC groot succes

WILLEMSTAD - Het Florian Heymans tennis- en dominotoernooi van R.C.C. is een succes geworden.

De 16 tennisparen, die ook om de domino-tafel moeten zitten, hebben voor een groots toernooi gezorgd, dat in de toekomst zeker zal worden herhaald. In de B-klasse was het het koppel Phelipa / Paula dat won. In de C-klasse was het duo Tsjeng / Tsjeng het sterkst.

Op de foto nu eens niet een van de winnende teams, maar het koppel dat de troostprijs kreeg overhandigd voor het minst aantal behaalde punten: Lutje Behr (links) en Sha Delfina (rechts). Lesley Wilsoe (midden) reikte de prijs uit. Op de achtergrond een andere Lesley: (een van de) wedstrijdleider(s) Lesley Peterson.

Veiligheid bij EK indoor vergroot

GENUA - Ongeveer 800 veiligheidsagenten zijn in Genua aangesteld om atleten tijdens de Europese titelstrijd indoor te beschermen.

Volgens de politie is een telefoontje binnengekomen waarin een criminele actie tegen het Israelische team werd aangekondigd.

Eerder dit jaar liet de Baskische afscheidingsbeweging ETA weten de gisteren begonnen, driedaagse titelstrijd te willen verstoren.

Genua's veiligheidschef Enrico Marino zei dat de extra politie ook is opgeroepen om de Sloveense en Kroatische ploegen te beschermen. Beide voormalige Joegoslavische republieken doen voor het eerst als zelfstandig land mee.

De atleten verblijven op twee schepen in de haven van de Italiaanse stad. "We beschikken over een aanzienlijk aantal extra mensen, helicopters en kikvorsmannen", aldus Marino.

Spelers tijdens duel gearresteerd

LIMASSOL - Drie spelers van de eerste klasser Anorthosis famagusta uit Cyprus zijn tijdens de wedstrijd tegen kampioen Apollon Limassol gearresteerd.

Hun Roemeense trainer werd eveneens door de politie opgepakt.

Het viertal had zich vergrepen aan een grensrechter. Volgens de opinie van de spelers en oefenmeester had de vlaggenist bij het beslissende doelpunt van de tegenstander verzuimd voor buitenspel te vlaggen.

Overheid garant voor 27 miljoen aan veiligheidskosten

KNVB tevreden met steunbetuiging regering voor organisatie EK '96

ZEIST - De KNVB heeft de stellingname van de Nederlandse regering met betrekking tot de organisatie van de Europese titelstrijd in 1996 als een grote steunbetuiging ontvangen.

Over enkele knelpunten werd in Zeist ogenschijnlijk lakoniek heengestapt. Dat de overheid mogelijk rekent op een bijdrage in de veiligheidskosten is een probleem dat kan worden omzeild, dat de regering voorlopig zijn fiat geeft aan een toernooi van acht landen is geen punt zolang de UEFA niet heeft beslist tot uitbreiding.

Belangrijk was dat de rijksoverheid zich garant stelt voor de noodzakelijke extra veiligheidskosten, geraamd op 27 miljoen gulden. Daar wordt door het Ministerie van WVC aan toegevoegd dat het kabinet ervan uitgaat dat de KNVB zal proberen een bijdrage te leveren aan de veiligheidskosten, indien de financiële positie van de bond dat toelaat.

Onlangs verkondigde Van Rooijen, voorzitter van het sectie-bestuur betaald voetbal, dat de voetbalbond dit principieel niet zal doen. "Op dat standpunt staan wij nog steeds", verklaarde Van Rooijen.

"In de brief van WVC is echter sprake van een mogelijk verzoek, niet van een keiharde eis. Ik denk bovendien dat dit simpel is op te lossen. Eerder al hebben we ons bereid verklaard een eventueel overschot beschikbaar te stellen aan bepaalde projecten. Dan praten we over alles behalve veiligheid. Daar komen we ongetwijfeld uit. Wij behoeven niet aan het EK te verdienen."

UITBREIDING

Bij de recentelijk gehouding loting van de komende EK, in juni in Zweden, liet de UEFA doorschemeren dat uitbreiding van het aantal deelnemende landen (van acht naar twaalf of zestien) vrijwel zeker is. Bondsvoorzitter Van Marle, tevens penningmeester van de Europese voetbalunie, zei dat dit nog te bezien valt.

"Bovendien", zei Van Marle, "heeft de regering pertinent niet gezegd een kandidatuur bij twaalf of zestien landen af te wijzen. Het standpunt wordt dan alleen heroverwogen. Mijn indruk is echter dat het met de uitbreiding voorlopig niet zo'n vaart zal lopen. Er kleven nogal wat praktische problemen aan. Daarnaast is de termijn waarop het moet gebeuren -op 5 mei wordt beslist over de kandidatuur- uiterst kort."

"Het is onduidelijk", aldus Van Marle, "hoe de reclame en de televisie bijvoorbeeld denken over vergroting van het evenement. Daarnaast zullen wij in geval van toewijzing op zeer korte termijn een ander draaiboek moeten overhandigen. Dat is moeilijk. Voor ons, maar uiteraard ook voor de andere landen."

Volgende week zal de betreffende commissie van de UEFA, bestaande uit de afgevaardigden Walker, Van Tongen en Livingstone, een eerste blik werpen op de stadions in Nederland. De andere kandidaat-landen (Engeland, Portugal, Griekenland en Oostenrijk) zijn al bekeken. De stadioncommissie zal niet direct commentaar leveren. Het uiteindelijke standpunt wordt pas later bekendgemaakt.

Kasparov en Anand delen punt

Timman in Linares weer op vijftig procent-score

LINARES - Jan Timman heeft bij het sterk bezette schaaktoernooi in Linares zijn eerste zege geboekt. De Amsterdammer versloeg in de vierde ronde met wit de Rus Evgeni Barejev en bracht zijn totaalscore daarmee weer op 50 procent.

Lijstaanvoerder Artoer Joesoepov, Timmans volgende tegenstander op weg naar een tweekamp om de wereldtitel tegen Gary Kasparov, werd danig in het nauw gebracht door de Spanjaard Miguel Illescas.

De Rus, die in Linares achter de Duitse vlag zit, brak de partij na 61 zetten af. Zijn zwarte stelling werd als hopeloos gekarakteriseerd. Verscheidene kenners verwachtten dat Illescas zonder verder te spelen de winst krijgt, hetgeen later ook gebeurde

Kasparov werd op remise gehouden door de Indiër Viswanathan Anand, van wie hij onlangs in Reggio Calabria verloor. De wereldkampioen, die met wit speelde, kwam heel goed te staan maar kon het voordeel door tijdnood niet verzilveren. Na 34 zetten werd tot deling van het punt besloten.

Stand:

1. Kasparov en Joesoepov 3 pnt, 3. Illescas, Beljavski en Gelfland 2 1/2, 6. Karpov, Ivantsjoek en Timman 2, 9. Short, Ljubojevic, Anand, Barejev en Salov 1 1/2, 14. Speelman 1.

Met Sovjetunie contract verbroken

Adidas gaat door als sponsor van GOS-staten

MUENCHEN - De Duitse sportkledingfabrikant Adidas heeft gezegd gewoon door te gaan als sponsor van de Olympische selectie van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten.

Volgens woordvoerder Peter Csanadi is er geen sprake van dat het contract wordt verbroken, zoals het hoofd van Sovintersport Viktor Galajev beweerde. Hij is echter geen gespreks-partner meer.

"We hadden vroeger een contract met de Sovjetunie. Dat was door de politieke veranderingen van nul en generlei waarde meer. Half januari is een nieuwe verbintenis gesloten met het GOS dat loopt tot en met de spelen van Barcelona. Daar houden we ons natuurlijk aan. We zijn juist heel tevreden over onze sponsoring van de GOS-atleten in Albertville", zei Csanadi.

Galajev verklaarde een dag eerder in Moskou dat de sportautoriteiten naar de rechter zullen stappen om de Duitse geldschieter te dwingen met de nog vermeend verschuldigde anderhalf miljoen gulden over de brug te komen.

Adidas zou enkele dagen geleden een telex hebben gestuurd waarin de overeenkomst werd opgezegd per half januari. Volgens Csenadi slaat dat op het oude, waardeloze contract met de opgeheven Sovjetunie.

"Meneer Galajev vertegenwoordigt een land dat niet langer bestaat. Hij kan niets garanderen. In januari hebben we overeenstemming bereikt met een nieuwe organisatie, die namens het GOS optreedt", aldus de Adidas-woorvoerder.

Hij zei, dat de Duitsers een eenjarig contract hebben gesloten met Vitali Smirnov, die als vertegenwoordiger van de Olympische Comités van het GOS momenteel de aangewezen man is. Hij weigerde financiële details te geven. "Het is een goede deal, voor beide partijen."

Eén duel door oorlog afgelast

Kroatische competitie dit weekeinde gestart

ZAGREB - De eerste voetbalcompetitie van Kroatië gaat van start. Een wedstrijd is al uitgesteld vanwege beschietingen van Dubrovnik. In de hoogste klasse komen twaalf clubs uit, 24 spelen in lagere afdelingen.

Eerdere pogingen de competitie op te starten mislukten door gevechten tussen Kroatische troepen en door het Joegoslavische leger gesteunde Servische guerrilla's. De beschietingen op de havenstad aan de Adriatische Zee van afgelopen donderdag, die plaats vonden ondanks een staakt-het-vuren, maakten voetbal op twee kilometer van het front onverantwoord. Waardoor het duel Dubrovnik - Zadar is afgelast.

Hask Gradjanski Zagreb en Hajduk Split zijn de bekendste clubs in het deelnemersveld. Rijeka en Osijek speelden vorig seizoen als enige andere verenigingen in de hoogste klasse van Joegoslavië. De beste Kroatische spelers zijn actief in het buitenland. Boban en Jarni voor Bari, Boksic voor Marseille, Vujovic en Asanovic bij Cannes, Ivkovic (Sporting Lissabon) en Suker (Sevilla).

Zij hebben al kenbaar gemaakt in de nationale ploeg van Kroatië uit te willen komen. Net als Robert Prosinecki, die als spelverdeler de Europa Cup won met Rode Ster Belgrado en naar Real Madrid vertrok. Prosinecki weigert tijdens de eindronde van de Europese titelstrijd in Zweden voor Joegoslavië te spelen. Overigens zijn Kroatië en Slovenië voor de kwalificatie van de wereldtitelstrijd niet ingedeeld door de FIFA.

Voortbestaan Emmen verzekerd

EMMEN - Het voortbestaan van de voetbalclub Emmen is verzekerd.

De gemeenteraad van de stad Emmen ging akkoord met een voorstel van B en W, het garantie-bedrag voor de formatie uit de eerste divisie op te trekken van 130.000 naar 390.000 gulden. Emmen heef tot het jaar 2000 de tijd dit bedrag af te lossen.

Verder hebben sponsors toegezegd 170.000 gulden te zullen bijdragen om het tekort waarmee Emmen kampt verder aan te zuiveren. Rest nog een bedrag van ongeveer 50.000 gulden, waarvoor een bank zich bereid heeft verklaard een krediet te verschaffen.

Emmen verkeerde in hevige liquiditeitsproblemen. Het vorige seizoen was afgesloten met een explotatietekort van 310.000 gulden, over het huidige wordt een verlies van 170.000 gulden verwacht.

Als vluchteling niet meer strafbaar

Belodedic weer opgenomen in nationaal team Roemenië

BUKAREST - Verdediger Miodrag Belodedic keert voor de kwalificatiereeks van de wereldtitelstrijd terug in de Roemeense nationale ploeg.

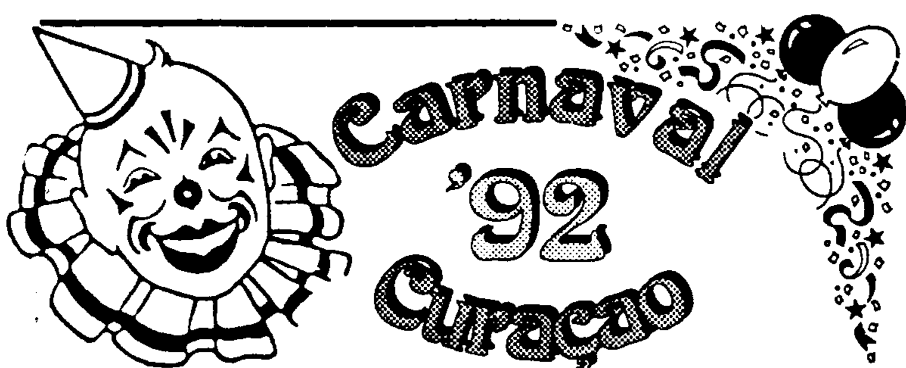
De 28-jarige verdediger van Rode Ster Belgrado speelde tot 1988 bij de door het leger geleide topclub Steaua Bukarest, alvorens hij naar Joegoslavië vluchtte.

Een jaar later maakte een revolutie een eind aan het bewind van dictator Ceaucescu. Belodedic is een in Roemenië geboren ethnische Serviër, die aldaar Belodedici moest heten.

Voorzitter Mircea Sandu van de Roemeense bond: "Ik heb in Belgrado met Belodedic gepraat en hem een document van de hoogste aanklager laten zien waarin staat dat hij niet vervolgd zal worden voor zijn vlucht uit het land in 1988."

Belodedic is de enige speler die met twee verschillende clubs de Europese beker voor landskampioenen won: met Steaua in 1986 en met Rode Ster vorig jaar. "Ik ga akkoord met de bondsvoorstellen omdat ik niet langer bang ben voor de gevolgen van mijn beslissing Roemenië te verlaten."

"Belo" (knap), zoals hij door Roemeense fans wordt genoemd, speelde achttien keer in de nationale ploeg. Roemenië is voor de WK-kwalificatie ingedeeld met Wales, België, Tsjechoslowakije, Cyprus en de Faeroer.

47 GROEPEN EN negen individuele deelnemers met een totaal van 4250 personen zullen morgen in de grote optocht meelopen. In 1990 ging het om 48 groepen en 9 individuele deelnemers (3905 personen) en in 1991 35 groepen en 8 individuele deelnemers (3141 personen). De grootste groep is die van Blue Ribbon met niet minder dan 272 deelnemers, gevolgd door Laser Chispa, Grupo Globo en de Knijpert Elf met 200 deelnemers. De groepen met honderd of meer deelnemers zijn Discobierne (100), Peter Stuyvesant College (150), Grupo Isla (150), Limburgse Kabrieten (100), Happy People (120), Pa Pasa Un Pret (105), Grupo Yen (110) en Primisia (120). Het aantal deelnemers aan de andere groepen varieert tussen de veertig en negentig.

* * * * * * * * * * * * *

DE OPTOCHT start om tien uur precies en alle voertuigen en praalwagens moeten minstens om acht uur 's morgens aanwezig zijn. Voor de deelnemers is dat een uur later. Tussen zes en acht uur 's morgens kunnen alle praalwagens die vanuit de oostelijke zijde komen via de Emmabrug de Pater Euwensweg bereiken. Men dient natuurlijk in het bezit te zijn van een geldige pas van de carnavalsstichting. Zoals gewoonlijk moeten de groepen met oneven nummers het zich op het zuidelijke gedeelte van de weg opstellen, terwijl die met even nummers het noordelijke gedeelte moeten gebruiken. Na half tien zal er geen enkele groep tot sectie A worden toegelaten. Als men te laat komt, moet men helemaal achteraan aansluiten.

* * * * * * * * * * * * *

IN DE Roodeweg zal een televisie-opname worden gemaakt. Om die reden wordt alle leiders van groepen verzocht om ervoor te zorgen dat de deelnemers vanaf de meubelzaak geen cups in hun handen hebben en geen vermoeide gezichten tonen.

Op de Emmabrug kan men in tegenstelling tot voorafgaande jaren rustig blijven doorspelen en jumpen. Men mag de Emmabrug niet als rustplaats gebruiken of voor het aanvullen van de benzinevoorraad. Eenmaal bij het Princess Beach Hotel kan daar niet gestopt worden. De deelnemers dienen via de Koraal Spechtweg door te lopen tot de Amandelweg, alwaar het eindpunt van de optocht is. Daar zullen de bussen op de vermoeide deelnemers wachten.

* * * * * * * * * * * * *

DE VRIENDEN van Pietermaai kunnen terugkijken op een welgeslaagde jump-up op Pietermaai, waarvoor de publieke belangstelling zeer groot was. Men had muziek van Explosivos, Arnell i su Orkesta en Brass Revolution, die heel Pietermaai in een complete dansvloer omzetten. Het feest van Pietermaai zal de komende jaren wederom op de carnavalsagenda worden geplaatst.

* * * * * * * * * * * * *

VRIJWEL ALLE kantoren en bedrijven hebben gisteren hun jump-up gevierd. Het is een traditie geworden dat op de vrijdag voor de grote carnavalsoptocht de stemming er al in zit en dat men zich opwarmt voor aanstaande zondag. Er werd weer naar hartelust gedanst en gehost, terwijl de deelnemers aan groepen hard aan het werk waren met hun praalwagens. Vannacht wordt er zeker niet geslapen. Men zal blijven doorwerken totdat de laatste details zijn afgerond.

* * * * * * * * * * * * *

VANAF ACHT uur 's morgens zullen de hoofdverkeerswegen in Otrabanda en Punda voor het rijdend verkeer worden afgesloten. Wie naar Otrobanda wil, moet tussen zes en zeven uur van huis, anders haalt men het zeker niet. De belangstelling voor de grote optocht is zeer groot en de meeste mensen willen deze in Otrabanda zien. Degenen die daaarna nog niet genoeg hebben gezien, gaan gewoon verder om de optocht nogmaals in Marie Pampoen te zien. De carnavalsstichting doet een beroep op het publiek om zich als een goed burger te gedragen.

* * * * * * * * * * * * *

MAANDAGMIDDAG OM drie uur start de afscheidsoptocht van de kinderen op Plaza Mundu Merced. De route is als volgt: Plaza Mundu Merced, A. Mendez Chumaceiro Bulevar, Plasa Smeets, Pietermaai, Penstraat, Martin Luther Kingboulevard, Rotterdamweg, Dr. Hugenholtzweg, Antoine Madurostadion. Vanaf vijf uur 's middags is er muziek in voormeld stadion. Bij aankomst mogen de groepen met het voertuig met muziek binnen, maar zij moeten er via de andere deur weer uit. Slechts de voertuigen met consumptie kunnen in het stadion blijven. Om ongeveer kwart over zeven zal, na een dankwoord van de directrice van de carnavalstichting, jeugdtumbakoningin Philionalis Ersilia de tumba 'Djondjorofe Mar'é' voor het laatst zingen. Om half acht zal de kleine Momo, die zeer hoog wordt geplaatst, worden verbrand. De verbranding gaat gepaard met veel vuurwerk achter de muur van het stadion.

* * * * * * * * * * * * *

DINSDAGAVOND VINDT de grote afscheidsoptocht plaats. De start is om zeven uur. De route is dezelfde als die van de kinderoptocht van afgelopen zondag, dus vanaf het kruispunt ter hoogte van het Holiday Beach Hotel naar Plaza Mundu Merced. Er wordt gebruik gemaakt van dezelfde nummers als op zondag 1 maart. Op Plasa Mundu Merced zullen alleen de voertuigen met consumptie van de groepn worden toegelaten. Alle praalwagens en andere voertuigen moeten gewoon doorrijden. Om tien voor twaalf zal tumbakeizer Boy Dap als afscheid van het carnavalsfeest van 1992 zijn tumba zingen. Rey Momo zal om precies twaalf uur 's nachts worden verbrand en ook dan zal weer vuurwerk worden afgestoken. Daarna zullen de deelnemers het nodige geduld moeten betrachten, want iedereen moet via een en dezelfde uitgang naar buiten.

* * * * * * * * * * * * *

HET LANGVERWACHTE carnavalsweekeinde is eindelijk aangebroken en iedereen is druk in de weer met het inslaan van levensmiddelen en drank.

Tumbakoning Boy Anselmus Dap: "Ik ga mijn positie na het Carnaval evalueren"

- door Erwin Raphaëla -

BOY ANSELMUS DAP werd dit jaar voor de negende maal gekroond tot Tumbakoning van Curaçao; tevens werd hij éénmaal gekroond tot Rei di Tumba van de Antillen. Boy staat bekend dus als de vader van de Tumba. De Amigoe had een gesprek met deze Carnavals hoogheid daags voor de Gran Marcha.

"Mijn tumba 'Bolte Blachi' was bedoeld als een boodschap aan onze gemeenschap. We moeten alle materiaal niet alleen het Carnaval betreffende voor het nageslacht bewaren. Het wordt tijd dat wij onze geschiedenis naar eigen goedvinden gaan beschrijven. De geschiedenis in de zin van zakelijke gebeurtenissen, maar ook de meer emotionele dingen zoals de muziek. Wie daar verantwoordelijk voor moet zijn, is nog niet aan de orde. Het moet maar eens gebeuren. Daar moet een begin mee worden gemaakt. Met 'Bolte Blachi' meende ik de eerste stap in de richting te willen zetten, door daar aandacht voor te vragen.

Is uw boodschap begrepen?

Ik ben ervan overtuigd dat ik terecht als winnaar uit de bus ben gekomen.

Wat maakt Boy Dap zo bijzonder en waarom bent u zo vaak tot tumbakoning gekroond?

"Wat mij zo bijzonder maakt is mijn relatie met het publiek. We hebben een hechte band met elkaar. In de omgang met onze mensen ben ik intensief, ik voel een beetje aan wat er bij de mensen leeft. Dat vormt de basis voor mijn materiaal. Ik zie dat als voer voor mijn werk.

Verder vind ik dat een artiest moet weten hoe het kontakt met het publiek en fans levendig te houden. Om een voorbeeld te noemen: Heb ik het gevoel dat de mensen mij niet benaderen, dan ga ik zelf naar hun toe. Echt ik vind dat het kontakt tussen de Curacaose bevolking en mij zuiver is. Daar ben ik 'Boy Dap, zeer gelukkig mee".

Is er ook sprake van een zekere charisma?

"Charisma, een klein beetje wel. Mij gaat het in ieder geval om de omgangsvormen. Hoe met mensen om te gaan en vooral hoe ervoor te zorgen dat de mensen zich bij mij 'thuis voelen'. Ja, misschien toch een beetje charisma".

Speelt de Curaçaose cultuur een belangrijke rol bij uw werk?

"Ja de cultuur is voor mij ontzettend belangrijk. Met opbouwende kritiek probeer ik de waardering voor ons cultuur te bevorderen. De kennis van de geschiedenis van Curacao die op de scholen wordt overgebracht is niet wat het hoort te zijn in ieder geval onvoldoende. Toen wij vroeger op school zaten leerden wij meer van Nederland dan van Curaçao. Ik geloof dat dat nog steeds het geval is. In de historie van Curaçao ontmoet men veel sportlui, artiesten, schilders, enz., waaraan te weinig aandacht aan wordt besteed. Zo raakt de gemeenschap minder begaan met het lot van deze 'grote' mensen. Wat op korte termijn moet komen is een boek over alle Curaçaose of eventueel Antilliaanse artiesten, dat op z'n minst teruggaat tot het begin van deze eeuw. Ik weet dat daaraan gewerkt wordt, maar het is nog niet klaar".

Is dat alles?

"Documenten over onze geschiedenis of belangrijke gebeurtenissen binnen onze gemeenschap komen het beste tot stand, indien er sprake is van een hechte samenwerking tussen allerlei instanties, disciplines en dergelijken. Samen, maar ieder op haar eigen terrein. Wie was onze eerste gouverneur? Hoe typeert men die persoon? Wat was ons aandeel in de 'tweede wereldoorlog'?

Kortom, wij schieten tekort in de documentatie. Daar moet snel verandering in komen. Nogmaals, met 'Bolte Blachi' probeer ik daar aandacht voor te vragen, op een carnavalske manier weliswaar, maar wél op een cruciaal moment".

Over de geschiedenis van het carnaval gesproken, wat valt daar over te vertellen?

"Ook dat is een onderdeel binnen de cultuur, onze geschiedenis waar de nodige informatie op papier over ontbreekt. Hoe is het carnaval op Curaçao ontstaan en wie is daarmee begonnen? Dat weten wij niet! Een niewe tijd voor het carnaval op Curaçao is in de jaren zeventig begonnen met de heer Omalio Meriën als de grote motor. Lof en eer voor de heer Meriën, maar niemand heeft dat op papier gezet".

Met welke groep neemt u deel aan de optocht?

"Grupo Yen".

Hoe is het gesteld met uw programma deze dagen?

"Druk, ik loop diverse scholen af, heb verschillende afspraken met tehuizen voor ouderen, overheidsinstanties zoals het Bestuurscollege, DOW, Landsfinanciën, de ABN-AMRO bank en het toeristenburo. Enfin, het is teveel om op te noemen".

Om terug te komen op uw participatie aan het tumbafestival, hoe vaak hebt u daaraan deelgenomen?

"Er was een moment dat men mijn deelname aan het tumbafestival niet wenselijk achtte. Enkele musici vroegen op een gegeven ogenblik om mijn inschrijving in dus deelname aan het tumba niet toe te staan, want men vond dat ik teveel won, en dat heeft ertoe geleid dat ik een tijdje niet heb meegedaan.

Eigenlijk eindigde ik tot nu toe als tumbakoning of als eerste finalist. Zo'n drie keer werd ik eerste finalist, voor de rest werd ik tumbakoning".

Wat vindt u van de benaming 'vader van de tumba' en hoeveel tijd kost het u om een tumba te componeren?

"Ik heb een zware taak, want ik hou elke keer met mezelf een wedstrijd. Als honderd personen zich voor een tumbafestival inschrijven, dan is dat niet 99 plus Boy Dap, maar honderd deelnemers. Ik moet elke keer proberen mijn voorsprong te behouden en dat is zeker geen eenvoudige zaak".

Wat vindt u van de manier waarop de zaken dit jaar zijn verlopen? Ik bedoel met name de popularitelt van 'Kumpli kune'?

"Ergens vind ik dat de media de rol en de plaats die de tumbakoning inneemt dit jaar een beetje hebben uitgehold. Als iemand als tumbakoning wordt gekozen en vervolgens door de gemeenschap wordt geaccepteerd, dan is het niet at le correct dat zijn tumba dan wordt genegeerd. Ik vind zonder meer dat men de effecten hiervan op lange termijn moet bekijken. Het werk, de inzet van een tumbakoning of iemand die aan een festival deelneemt moet op zijn merites worden beoordeeld. Daar moeten wij ons aan houden. Anders wordt de waarde van de titel in twijfel getrokken".

Wat gaat u hieraan doen?

"Na het carnaval ga ik dit grondig evalueren en zal daar mijn mening over geven.

Hoe staat het met uw voorbereidingen voor de 'Gran Marcha'?

"Ik zei het al. Aanstaande zondag loop ik mee met de Grupo Yen en de muzikale omlijsting van onze groep wordt verzorgd door Gibi i Explosivos. Ik heb daar veel zin in. Ik nodig het publiek uit om samen te komen genieten van ons 'Dushi Karnaval'."

Ook het bestuurscollege heeft voor het eerst een 'jump up' georganiseerd.

Het idee voor deze 'jump up' ontstond op het stafburo. Volgens Raymond Begina en Cornelie van Trikt, werd het overhaast georganiseerd. "Het waren vooral gezaghebber Elmer Wilsoe en gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia die ons het meest geholpen hebben. Geen vraag of verzoek was hen teveel. De rest hebben wij te danken aan ons hechte team en ral de vele sponsors die in zo'n korte tijd bij el hebben kunnen versie aldus een zeer tevreden rouw van Trikt.

Ongeveer 200 perso namen deel aan de 'jump van het BC. Diverse ha en drank waren in overv verkrijgbaar (het kon op!). Een probleem e was de muziek. Er hape iets aan de instrumen waardoor de muziek tel moest worden onderbro Ook deze muziekgroep k ruimschoots te laat zoal deze dagen normaal sch te zijn. Ze waren minst twee uur te laat. Voor organisatoren was dit uit aard een harde klap. Het was de spontane bijdrage van onze tumbakoning B Dap, in principe als g uitgenodigd, die door zijn verschijning op de buhne plot seling iedereen deed beseffen dat hier beslist een 'jump up' sprake was.

Zowel gezaghebber Wilsoe als gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia heeft beloofd volgend jaar opnieuw mee te werken aan zo'n 'jump up'. Volgend jaar hoop ik dat wij een stuk van de straat zullen mee afsluiten om dit uitbundig kunnen vieren. Ik geloof name lijk in deze familie. Wij werken allen samen om oplo singen te vinden voor pro blemen binnen onze gemeen schap. Zo vind ik dat ook wij eens een keer samen problemen terzijde moeten kunnen schuiven om iets te vieren. De 'jump up' leen zich daar prachtig voor aldus Mendes de Gouveia.

GRAN MARCHA CURAÇAO KARNAVAL 1992

DISFRAS:		GRUPO:	MUSIKA:	PART.:
Protokol		Fundashon Karn. Kor.	D.J. Darwin	
A01	Show Caribeño	Discobierne	Family "B"	100
A02	My Dream	Simonia Thielman		5
A03	Polar	Kusters Trading	D.J. Sidney Amerikaan	30
A04	Curacao Candle Fantasy	Roque Ignatius		6
A05	La Bella Mariposa	Sheila Tode		5
A06	Brazilero	Talisman del Universo	D.J.	50
A07	Mitar Hende	Aikebai	D.J. Glancy	16
A08	The IndianFestival	The Juicers	Sky	80
A09		U.F.O. Mobil	D.J.	12
A10	Tur na berde floriá	Cesario Conradus		
A11	Palu di Divi Divi	Laser Chispa Brass Rev.	D.J.Laser - Locomotion	200
A12	50 aña Peter Stuyvesant College	Peter Stuyvesant College	D.J. - Banda	150
B13	Moonlight in Platinum	Isla	Topcat Band - D.J. Topcat	125
B14	Prisma '92	Nos ke nos por	Arnell i su Orkesta	87
B15	Bo tin hende. bo tin potlot	M.I.L.	High Class Disco	66
B16	Bala bala	Ban hasi un chansa	Taim	7
B17	Flesh eating plants and Giant	Carlos Wout		5
B18	Lisam Arts/Technics Design	Lionel Sambo		
B19	Casino	Gilbert Martina		1
B20	Enkuentro ku dos kultura	The Gypsies	Golden Name	90
B21	Fiesta di Flor	Nos no por keda afó	ORKA	39
B22	Traditioneel	Limburgse Kabrieten	Boerenblaaskapel	100
B23	Koronando 10 aña ku Happy People	Happy People	E.R.A.	120
B24	Kos Dushi	Coca Cola	Kon Klase	80
C25	Glacial	Crazy Jumpers	Harmonia i Kuero	90
C26	Alegria riba pia	Happy Kids. Happy Days	Happy people	85
C27	Fantasia di Solo	Bon Ambiente	Magic Fire	80
C28	E grupo Pashima	Pa pasa un pret	Chips & Co.	105
C29	Djis saka bo kabes afó	Charm Jumpers	D.J. Leo	30
C30	Enkuentro di Imperio di Inca	Tan ten tin	Smile	90
C31		Kooyman		7
C32	Rekordando 20 aña pasá	Jumping hats	Banana band	80
C33	Thailand Dancers	Yen	Explosivos	110
C34	Fantasia di Banco di Caribe	The Jolly Bankers	Caribbean Band/Brass Vibration	92
D35	Rastafari	Rasta Colours	Mini Future	82
D36	Un mundu un Bandera	Blue Ribbon	Risaam	272
D37	Solo	Pa tapa tapa solo	Atlantic Disco	80
D38	Showbiz	Primisia	Splash	120
D39	Pelea di Gai	Pequeña Compania	D.J. The Sound Mobil	50
D40	Magical fantasy	Den dje nos ke ta	Diamond Voices	34
D41	Fantasia Imperial	Grupo Z	La Seleccion	85
D42	Ban Topa Columbus	Estreno di Pikete	Doble R	87
D43	Fantasia di España	Nos Turistanan a yega	A.B.C.Army	75
D44	Folklore do Nordeste	Dekafa '90	Romance	90
E45	Folies Bergere	Love Birds	Krioyo i Kontentu	85
E46	Enfermeria na aña 1992	Hospital	Tripilichi	60
E47	Cheerleaders	Brass selection	Brass Selection	85
E48	Festival di Maishi	Bunitesa di Hardin	Mais	80
E49	Pas	Kolor. Ambiente i Alegria	ENOS	70
E50	Barbulete Bin Karisia Mi Flor	Grupo Globo	Gaita Vaqueros Grande	200
E51	Curacao Under Water	dancing Feet	OKE	56
E52	Union politiko pa un Korsou uni	Sorpresa	D.J. Humphrey Blanken	50
E53	Fantasia di Indian	Alegria na Granel	Revolution Band	32
E54	Carillon Dancers	Citco	Agr. 220	80
E55	Animador di Pueblo	Armando Huerta Fiesta Show	Armando Disco	50
E56	Olympische Spelen	De Knijpers	Antillean Steelband	200

AGENDA BONAIRE

...LITIE: 8000
...NDWEER: 8222
...CENTRALE: 8845
...PITAAL: 8900

...DFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag ...07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-... uur; zondag gesloten.

...BARE BIBLIOTHEEK
...ningstijden voor het publiek)
...dag en donderdag van 14.00-18.00 ... dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/ ...0-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 ...
...peningstijden voor lezers)
...nsdag van 14.00-19.00 uur.

...STSLUITING: maandag t/m vrijdag aan-...tekende stukken om 15.30 uur; gewone ...kken om 16.30 uur.

...RVICE CLUBS
...s: informatie H. van Bommel, tel.: ...
...ry: woensdag 12.00 uur - Restaurant ...heater.

...LERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya ...ndi 70): openingstijden: maandag t/m ...dag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; ...rdag van 08.00-12.00 uur.

...LITIECLUB (Weg naar Willemstoren): ...n op vrijdag van 20.00-24.00 uur; ...rdag van 12.00-24.00 uur.

...: openingstijden Slachthuis i.v.m. ...zigheid van de keurmeester zal tot ...er order uitsluitend op donderdagen en ...dagen geslacht en gekeurd worden.

****

...ACHTEN(BEZORGING)
...on Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15 ...: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

****

Ingezonden

Mooi Bonaire

...N VRIEND van me ver-...huisde pas, waardoor hij nu ...iedere dag langs de Isla komt ...p weg naar zijn werk, even ...door de geuren en met het ...g op de donkere wolken ...oven de raffinaderij. Hij ...wordt daar iedere keer weer ... beetje triest van, zegt ...ij.

Ikzelf krijg nogal wat ...gasten uit Nederland op ...bezoek en als ik dan van ...Hato via Marchena naar ...Saliña rij, komt er iedere ...ker weer tussen allerlei ...leuke en niet-leuke ...berichten vanuit Holland, stee-...vast heel plotseling toch weer ...de opmerking: "Gruwelijk ...wat stinkt het hier". Ja, zeg ...k dan een beetje veront-...schuldigend (dit is nou een-...maal niet het voorstellings-...beeld van een tropisch ...eiland), dat is de Isla.....

Ik ga ook graag af en toe ...eens naar Bonaire, heerlijk ...land, rustig, mooi duiken, ...rivier, fris..... en dan lees je ...n de Amigoe voor het eerst ...van een plan (heel vaag) voor ...een raffinaderij op dat mooie ...eiland. Natuurlijk neem je ...dat niet serieus, ik bedoel, de ...mensen die daar even gaan ...weten toch wel beter. Nu wat ...standen later begin ik in te ...zien dat het nog steeds moge-...lijk is.

Als alle bewoners van ...Bonaire nou eens een week-...endje op bezoek gaan bij de ...bewoners van bij voorbeeld ...Wishi of Marchena, nee, dan ...kan het toch niet zomaar ...voorgaan.

Sorry, het gaat me natuur-...lijk helemaal niets aan, ik ...woon er niet eens, maar, o zo ...mooi Bonaire, ik begrijp er ...helemaal niets van.

MARTIEN DRIESSEN
Curaçao

...olitie Zuid-Afrika houdt ...grote actie

PRETORIA - De Zuid-...Afrikaanse politie heeft in ...de nacht van vrijdag op ...zaterdag een groot-...scheepse actie ter bestrij-...ding van de misdaad onder-...nomen. In het kader van ...deze "operatie zichtbaar-...heid" verrichte de politie, ...bijgestaan door reser-...visten en manschappen ...van de veiligheidstroepen, ...800 arrestaties.

De arrestanten werden aan-...gehouden op de meest uit-...eenlopende beschuldigingen, ...variërend van openbare dron-...kenschap, diefstal, moord en ...verkrachting.

'Caribisch gebied als geheel promoten'

Bonaire-delegatie gaat naar Caricom in Jamaica

KRALENDIJK — Ronny Pieters en Humphry Wout, respectievelijk directeur en president-commissaris van de Tourism Corporation Bonaire (TCB), nemen momenteel deel aan een bespreking die door de Caricom en de Caribbean Tourism Organization (CTO) in Jamaica wordt georganiseerd. Tijdens de conferentie worden er vermoedelijk belangrijke voorstellen gedaan over een regionaal marketing-plan voor het Caribisch gebied.

Naar de mening van de organisatoren kan de conferentie beschouwd worden als historisch, omdat het voor de eerste maal is dat de landen die aangesloten zijn bij de Caricom een vegadering beleggen, die exclusief alle andere onderwerpen, bestemd is voor het toerisme. Het idee om deze vergadering te beleggen, is een initiatief van de premier van Jamaica Michael Manley, die het voorstel tijdens de Caricom-vergadering te St. Kitts in juli van het vorige jaar, lanceerde.

De conferentie die nu plaatsvindt, is een gevolg van de bezorgdheid van Manley voor de ontwikkeling van het Caribische toerisme, nu de markt van de Verenigde Staten merkbaar wegvalt. Voor de meeste landen in deze regio zijn de Verenigde Staten de voornaamste toeristische markt en als zodanig ook de voornaamste bron van inkomsten. Inmiddels is gebleken dat sedert vorig jaar vrijwel alle landen in het Caribische gebied — met uitzondering van Aruba en Bonaire — een aanzienlijke terugval in het aantal Amerikaanse bezoekers hebben gezien, is het niet meer dan logisch dat het idee van Manley in alle landen een grote bijval heeft gekregen.

Behalve de nu zichtbare problemen in de toeristenindustrie, zal er tijdens de conferentie ook aandacht besteed worden aan andere toeristische aspecten die van belang zijn. Onder andere het luchtverkeer in deze regio, de onderlinge concurrentie ten aanzien van de cruiseschepen, de ontwikkeling van het toeristische produkt, financiële en politieke ontwikkelingen. Aan het eind van de conferentie zal gesproken worden over de verwachte bijdrage uit overheidssubsidies en particuliere bijdragen. Verwacht wordt dat vanuit de verschillende overheden in het Caribisch gebied een bedrag van vier miljoen gulden verkregen kan worden. Voor de ontwikkeling van een markt in het Caribische gebied is vanuit het bedrijfsleven echter voor het eerste jaar een bedrag van elf miljoen nodig.

Wat in verband met deze conferentie van uiterst groot belang wordt geacht, is het gezamenlijk promoveren van het Caribisch gebied als een totaalbestemming. Om voldoende zwaarte te geven aan de bijeenkomst zijn verschillende ministers uitgenodigd. Daarmee tracht de Caricom te bereiken dat er een Caribisch imago wordt gecreëerd. De aangesloten landen zullen zich in de komende periode vooral richten op het zuiden, zuidoosten en het westen van de Verenigde Staten. Overigens blijft er aandacht voor de Europese en de Zuidamerikaanse markt.

De conferentie en het streven van de bij de Caricom aangesloten landen is eveneens gunstig voor Bonaire. TCB-directeur Ronny Pieters ziet een versteviging van de pogingen die Bonaire zelf al heeft gedaan om het toeristische verkeer vanuit Amerika te bevorderen. De gevolgen daarvan zijn terug te vinden in de bezettingsgraad van de beschikbare hotelkamers op Bonaire, zegt Pieters.

Hij refereert daarbij aan een Engels spreekwoord dat (vertaald) zegt: "Als de vloed opkomt, gaat elk schip in de haven omhoog". Geprojecteerd op Bonaire wil dat zeggen als het toerisme in het Caribische gebied stijgt, Bonaire daar ook een deel van zal krijgen. Op 19 maart zullen de aangesloten leden in New York bijeen komen om de te voeren campagne in de Verenigde Staten te bespreken.

Met scepter en wapenstok

■ *KRALENDIJK — Carnavalskoningin Soraida Cicilia kreeg donderdagavond van sponsor S.S.S. Herman van Wind een herinneringsplakkaat aangeboden voor haar verkiezing tot carnavalskoningin. Soraida Cicilia, die in het dagelijkse leven politie-agente is, zal dit jaar regeren met scepter en wapenstok. Niemand behoeft dus te twijfelen aan een goed verloop van de optocht.*

Op de foto: de stralende Soraida en naast haar een oude bekende van Bonaire, ex-collega uit de jaren 1967-1970 Herman van Wind.

Carnavalsstoet telt wel 270 deelnemers

KRALENDIJK — Zondagmiddag om twee uur wanneer de Bonaireaanse carnavalsstoet van start gaat, zullen 270 deelnemers op de muziek van negen verschillende bands door de straten van Kralendijk hossen. Dertien groepen en vijf individuele inschrijvers en in het totaal vijf grote wagens (en 21 kleinere) rijden tweemaal het parcours.

Zoals bekend, is de Kaya Grandi ter hoogte van de ABN en ter hoogte van E Wowo altijd het hoogtepunt in de stoet.

De groepen die deelnemen, zijn: Uz en zijn orkest (4 personen), Kristal (18 personen) met Drama Musikal, Frans (individueel), Ban Engrandes'é (16), Alberto (ind.), Alisio (21) met Tipiko Boneriano, Nos ku Nos (4), Wayaca (32) met Juan Danger, Sasenbé (5), Happy Navigators (50) met DJ Night, S. Winklaar (ind.) Akasia (25) met Diagonales, Plezi (29) met Glenn & Friends, Carnival Warriors (15) met Hot Line, Cicilia (ind.), The Friends (15) met The New Friends, Nos Orguyo (ind.) en Flamingo Dancers (30) met Joe Moving.

Jeugdcursus in Tera Corá

KRALENDIJK — Het wijkcentrum Tera Cora heeft voor de jeugd en opgroeiende jongeren enkele cursussen die gericht zijn op handvaardigheid en tuinbouw. De groepen zijn in verschillende leeftijdscategorieën verdeeld, terwijl ook de onderwerpen divers zijn.

Voor de groep van zes tot veertien jaar geeft juffrouw Jeanine van de Openbare Leeszaal les in het lezen van boeken en vooral in het begrijpen van hetgeen geschreven staat. Mina Romedjo zal voor de jeugd van twaalf tot achttien jaar lesgeven in het gebruik van video-apparatuur.

Ook creatieve vorming neemt een grote plaats in bij de cursussen van het buurtcentrum. Handenarbeid voor de kleintjes van zes tot tien jaar onder leiding van Juliana Mercera, Altagracia Goeloe en Papa Melaan, terwijl de jeugd van acht tot vijftien jaar les krijgt in schilderen van Celestino Melaan. Ten slotte wordt er land- en tuinbouw onderwezen door Roy Emers. Dat is voor de opgroeiende jeugd van twaalf tot twintig jaar. Emers is verbonden aan de dienst LVV.

De cursussen worden gegeven op alle week/werkdagen van twee tot vijf uur 's middags. Belangstellenden moeten zich echter wel inschrijven en dat moet gebeuren voor 6 maart. De cursussen duren van 9 maart tot 9 juni. Na de cursus zal er een tentoonstelling worden georganiseerd. Er wordt een bijdrage voor de cursus gevraagd van vijf gulden per maand.

Dienstgroep Bonaire steunt moederbond ABVO

KRALENDIJK — In een persverklaring laat de Bonaireaanse vertegenwoordiger in het hoofdbestuur van de ABVO weten, dat de dienstgroep op het Flamingo-eiland geheel achter de moederbond staat. De ambtenaren willen hun verloren secundaire arbeidsvoorwaarden terug.

Vrijdag zijn er besprekingen gehouden op Curaçao tussende bond van ambtenaren ABVO en de regering. Tjietjie brengt naar voren dat het al weer geruime tijd geleden is dat de ambtenaren hebben ingeleverd en dat daar niets anders tegenover heeft gestaan dat een drastische verhoging van de kosten van levensonderhoud.

Hij herinnert er verder aan, dat ambtenaren en onderwijzend personeel vanaf 1983 geen enkele aanpassing meer hebben gekregen op hun salaris. "Zij hebben ingeleverd en daarmee de gemeenschap geholpen. Nu is de tijd gekomen, dat ook de ambtenaren geholpen worden", vindt Tjietjie. Nu de ABVO erop staat dat ook de zes procent vakantiegeld uitgekeerd wordt, wil ook de dienstgroep dit bereiken. Hetzij op landelijk, hetzij op eilandelijk niveau.

In ieder geval benadrukt Erik Tjietjie dat de dienstgroep Bonaire elke actie van de moederbond zal steunen. De vakbondsleider op Bonaire vraagt zijn leden alert te zijn en vooral de ontwikkelingen te volgen.

Tjietjie: "Onder geen voorwaarde mag de indruk gewekt worden, dat wij anderen voor ons de kastanjes uit het vuur laten halen, terwijl op Bonaire dan mee wordt geprofiteerd van hetgeen anderen hebben weten te bereiken". Naar de mening van Tjietjie is de dienstgroep bereid om elke gezonde en goed-georganiseerde actie te ondernemen.

Nadrukkelijk zegt hij dat er geen enkele strijd wordt gevoerd om macht. "Eens zal de dienstgroep Bonaire kunnen zeggen, dat hetgeen bereikt is door de Bonaireaanse employees zelf bereikt is. Uiteindelijk zijn we daartoe gezamenlijk wel in staat".

Wega di Number

■ *KRALENDIJK — Eind vorig jaar heeft de Eilandsraad een eilandsverordening aangenomen die de loterij onder de naam 'wega di number' regelt. Om nu de verordening te concretiseren heeft het Bestuurscollege een beroep gedaan op Harold Wanga die op Curaçao voorzitter is van de stichting Wega di Number Kòrsou. Hij zal meewerken aan een uitvoering van de verordening op Bonaire.*

Afgelopen donderdag vond de eerste bijeenkomst plaats tussen Wanga en het Bestuurscollege van Bonaire bestaande uit de waarnemend gezaghebber Richard Dammers en de gedeputeerden Ramoncito Booi en Arthur Domacassé.

De commissie die het BC van advies zal gaan dienen, bestaat uit B.E. Wanga, C.N. Montero en E.V. Crestian. Als alles goed verloopt, zal de verordening in mei uitgevoerd kunnen worden.

Op de foto Harold Wanga (derde van rechts).

Ouderavond SGB

KRALENDIJK — De waarnemend algemeen directeur Serapio Pop heeft de pers ingelicht over de ouderavond en de rapporten die door de Scholengemeenschap Bonaire (SGB) en met name de afdelingen MAVO, HAVO en brugklassen worden gegeven. Op 28 februari werden de rapporten uitgereikt, terwijl op 11 maart een ouderavond wordt georganiseerd.

Voor de afdeling LADVO is de ouderavond op 5 maart, terwijl de rapporten op 6 maart worden meegegeven. Het LTO krijgt het rapport op 6 maart, terwijl er op 24 maart een ouderavond is.

Franklin Piekeur: 'Niemand kan voor mij beslissen'

KRALENDIJK — De politieke nieuwkomer Franklin Pikeur heeft het wat moeilijk met de politieke situatie nu hij samen met zijn vriend Cai Marsera in diskrediet is gebracht door een artikel in een lokaal ochtendblad. Hij was ook degene die sprak over zijn 'monsterboekje' als het schip zee zou kiezen.

Volgens het ochtendblad, maar op de later persconferentie ontkend door partijleider Rudi Ellis, was dat schip de politieke partij Paboso die momenteel in de oppositie is. Volgens de berichten zouden Marsera en Pikeur het UPB-Bestuurscollege laten vallen ten gunste van een coalitie Paboso/PDB.

Tijdens de persconferentie zei Pikeur dat hij het betreurde na vier maanden in de politiek te zijn, nu geconfronteerd te worden met bepaalde speculaties die ook in de richting van zijn persoon wezen. Pikeur wilde geenszins ontkennen dat hij vriendschapsbanden had met de fractieleider van zijn partij, maar volgens de exvakbondsleider wilde dat nog niet zeggen dat hij het altijd in alle opzichten eens was met Marsera.

Pikeur: "Ik heb vier maanden geleden in de Eilandsraad een eed afgelegd als Franklin Pikeur. Ik legde alleen voor mijzelf die eed af en voor niemand anders. Dat betekent dat het wel erg moeilijk is, om niet te zeggen onmogelijk, nu niet naar eer en geweten te handelen, maar door een ander begeleid te worden".

Pikeur zegt te geloven in partij-discipline, maar dan wel in grote lijnen. "Dat wil dus zeggen, dat ik nooit of te nimmer betrokken ben in bepaalde speculatieve zaken. Ik sta op mezelf en neem beslissingen waarvan ik denk dat ze goed zijn.

BEKENDMAKING

EENIEDER DIE MEENT RECHTEN OF AANSPRAKEN TE HEBBEN MET BETREKKING TOT NA TE MELDEN ONROERENDE GOEDEREN, WORDT VERZOCHT DAARVAN VOOR 24 MAART 1992 KENNIS TE GEVEN AAN ONDERGETEKENDE NOTARIS:

1. **een perceel grond/woonhuis/toilethuisje te Entrejol op Bonaire, kadastraal bekend 4-D-149, groot 437 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ZONDER BEKENDE EIGENAAR;**
2. **een perceel grond/woonhuis/regenbak te Den Teraweg op Bonaire, kadastraal bekend 4-D-393, groot 1.255 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ZONDER BEKENDE EIGENAAR;**
3. **een perceel grond gelegen te Playa Pabou op Bonaire, kadastraal bekend 4-D-400, groot 410 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ZONDER BEKENDE EIGENAAR;**
4. **een perceel grond gelegen te Playa Pabou op Bonaire, kadastraal bekend 4-D-401, groot 225 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ten name van JAN VISSER;**
5. **een perceel grond/woonhuis/schuurtje en regenbak gelegen te Entrejol op Bonaire, kadastraal bekend 4-E-259, groot 515 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ZONDER BEKENDE EIGENAAR;**
6. **een perceel grond gelegen te Sabana op Bonaire, kadastraal bekend 4-E-671, groot 472 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ZONDER BEKENDE EIGENAAR;**
7. **een perceel grond gelegen te Sabana op Bonaire, kadastraal bekend 4-E-700, groot 300m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ZONDER BEKENDE EIGENAAR;**
8. **een perceel grond gelegen te Sabana op Bonaire, kadastraal bekend 4-E-701, groot 340 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ten name van MAGDALENA GIJSBERTHA HART EN JAN HENDRIK MARTINUS;**
9. **een perceel grond gelegen te Sabana op Bonaire, kadastraal bekend 4-E-707, groot 300 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ZONDER BEKENDE EIGENAAR;**
10. **een perceel grond/woonhuis gelegen te J.A. Abraham Boulevard op Bonaire, kadastraal bekend 4-F-236, groot 234 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ten name van SAMUEL ESSEN;**
11. **een perceel grond gelegen te Tera Corra op Bonaire, kadastraal bekend 4-G-97, groot 110 m2, ten hypotheekkantore te Bonaire thans geregistreerd ten name van J. MARIAAN;**

Het eilandgebied Bonaire stelt eigenaar van gemelde onroerende goederen te zijn geworden krachtens verkrijgende verjaring, en is voornemens daarvan per gemelde datum te doen blijken door tenaamstelling in de onroerend - goed - registers ten hypotheekkantore te Bonaire.

Mr. A.P. Knuf,
Notaris
Kaya Charles E.B. Hellmund 9
Bonaire
Tel.: 8540 / 8541.

MENSEN

Herdenking slag in Javazee

In een afgeladen Kloosterkerk in Den Haag zijn donderdagmiddag de ruim 900 Nederlandse **mariniers herdacht** die omkwamen bij de slag in de Javazee, op 27 februari 1942. Onder de slachtoffers bevond zich schout-bij-nacht Karel Doorman.

Aanwezig waren onder anderen kroonprins Willem-Alexander, zelf luitenant-ter-zee bijzondere diensten, en een zoon van Karel Doorman.

Vice-admiraal jhr. H. van Foreest, bevelhebber van de zeestrijdkrachten, wees er in zijn rede op dat "onze tegenwoordig alom als normaal geziene vrijheid en voorspoed niet vanzelfsprekend is, maar iets heel bijzonders. Het past ons dankbaar te zijn voor de offers die daarvoor door anderen zijn gebracht. De slag in de Javazee houdt daarom een waarschuwing in. Wij moeten er altijd op voorbereid zijn dat opnieuw aanslagen op onze vrijheid kunnen plaatsvinden."

Tijdens de herdenking werden kransen gelegd door de marines van achtereenvolgens de Verenigde Staten, Groot-Brittannie, Nederland en Australië, de vier geallieerden die samenwerkten in de slag in de Javazee.

Die samenwerking ging moeizaam. Van Foreest: "Te laat, veel te laat, kwam de internationale samenwerking tot stand, met alle operationele consequenties van dien. Maar ondanks alles zocht men de strijd, want het ging om het hoge menselijke goed: De vrijheid."

De slag in de Javazee, waarin de aan dysentrie lijdende vlootvoogd Doorman al van te voren weinig vertrouwen had, werd ook verloren door de sterke steun die de Japanse vijand kreeg vanuit de lucht.

Aan het eind van de dienst werd een bronzen plaquette van Doorman onthuld, vervaardigd door Jean en Marianne Bremers. "Ter herinnering aan allen die zoals hij (doorman, red.) zich ter zee hebben ingezet." De plaquette krijgt een definitieve plaats bij de ingang van de kerk.

De Kloosterkerk heeft al geruime tijd een band met de marine. Speciale marinediensten worden als sinds de jaren vijftig daar gehouden.

Semtex aangetroffen op boot Moby Prince

LIVORNO - Sporen van Semtex, een in Tsjechoslowakije gemaakt en voor opsporingsapparatuur onzichtbare soort plastic dat in het verleden vaak gebruikt is bij het maken van explosieven, zijn aangetroffen op de Moby Prince, de veerboot die uitbrandde nadat hij in april 1991in aanvaring was gekomen met een olieschip voor de rede van Livorno. Bij de scheepsramp vielen 140 doden. Dit heeft een deskundige van de Italiaanse gerechtelijke politie vrijdag verklaard.

Alessandro Massari, een explosievenexpert van de Italiaanse gerechtelijke politie, meldde de uitslag van het onderzoek in de rechtszaal van Livorno.

De mededeling van Massari geeft voedsel aan de stelling dat een criminele daad -- van de mafia of van terroristen -- het besturingsmechanisme onklaar gemaakt heeft, waarna de botsing zich voordeed.

Kindertelevisie

Het academisch ziekenhuis Maastricht (AZM) is donderdagmiddag officieel gestart met kindertelevisie. In tegenstelling tot een paar andere ziekenhuizen in Nederland, waar medewerkers van audiovisuele diensten televisieprogramma's voor kinderen maken, laat het AZM de televisie-uitzending voor de aldaar verblijvende patiëntjes ook door henzelf verzorgen.

De kinderen mogen zelf, zij het onder enig toezicht van technici, op stap gaan met de dure apparatuur en zelf opnames maken in en buiten het ziekenhuis. Ook ouders van patiëntjes mogen soms de camera bedienen, om hun zieke kinderen beelden te tonen van het thuisfront.

Prof.Dr. R. Kuyten, hoofd van de afdeling kindergeneeskunde van het AZM, noemde de televisie voor en door kinderen een uitstekend middel om het verblijf van patiëntjes in een ziekenhuis te veraangenamen. Ook om hen de nare kanten van het ziek zijn te doen vergeten en om de sociale contacten, vooral met vriendjes, in stand te houden.

Voortaan nemen de zieke kinderen in het AZM elke donderdag een programma op van circa drie kwartier. Dat wordt live uitgezonden en op maandag en dinsdag herhaald.

De eerste uitzending hield donderdag verband met de bloedprik en ging over het laboratoriumonderzoek. De keuze viel op dit onderwerp, omdat patiëntjes aan hun behandelende geneesheer gevraagd hadden wat er eigenlijk gebeurt met het bloed na de voor kinderen als pijnlijk ervaren prik.

WILLEMSTAD - De Curaçao Golf en Squashclub heeft gisteren een 'carnavalstoernooi' gehouden waaraan ruim veertig personen, voornamelijk dames, deelnamen. De organisatie was in handen van mevrouw Ruysenaar (foto), terwijl golfprof Robert Zingel instructies gaf. Voor deze gelegenheid was de traditionele golfkleding verwisseld voor carnavals T-shirts.

Opvoeding moet criminaliteit beperken

Criminaliteit moet worden aangepakt door veranderingen in de manier van opvoeden. Recent criminologisch onderzoek heeft namelijk aangetoond dat rond het tiende jaar vastligt of iemand crimineel gedrag zal gaan vertonen of niet. Hier is een rol weggelegd voor de levensbeschouwelijke organisaties in ons land.

Deze oproep deed prof.Dr. J. Van dijk, werkzaam op het directoraat criminaliteitspreventie van het ministerie van justitie, op het symposium over burgerschap en levensbeschouwing in Amsterdam. Wat de normen en waarden zouden moeten zijn die ouders op hun kinderen moeten overdragen, liet hij over aan de levensbeschouwelijke organisaties.

Met zijn betoog sloot Van Dijk aan bij de woorden van minister Hirsch Ballin van justitie, die eerder op de dag de levensbeschouwelijke organisaties had opgeroepen justitie te helpen bij de aanpak van criminaliteit door een discussie op gang te brengen over moraal en onrecht onder de burgers.

Aanleiding voor de studiedag was de afronding van de eerste fase van een samenwerkingsproject tussen het humanistisch studiecentrum Nederland, de katholieke raad voor kerk en samenleving en het multidisciplinair centrum voor kerk en samenleving over burgerschap, levensbeschouwing en criminaliteit. In de tweede fase zullen de drie organisaties proberen de wetenschappelijke discussie over dit thema te vertalen naar bredere lagen van de bevolking.

Chaos op autowegen Duitsland

MüNCHEN - Dichte mist, kettingbotsingen en kilometers file. Dat was het beeld zaterdag op de autowegen in met name het zuiden van Duitsland. In het noordoosten van Frankrijk ontstond bij het knooppunt Thionville een kilometerslange file na een reeks botsingen waarbij meer dan honderd auto's waren betrokken.

In Duitsland was het vooral in de deelstaten Beieren en Baden-Württemberg een chaos op de snelwegen. "Het is een hel", zo zei een agent uit Beieren waar 's morgens in dichte mist zeker drie kettingbotsingen waren. Tussen Heilbron en Amberg waren 60 auto's betrokken bij een botsing en zeker 14 mensen liepen ernstige verwondingen op. Bij twee ongelukken elders in Beieren vielen vijf doden.

Op bijna alle autowegen in Zuid-Duitsland was het bijzonder druk en er ontstonden files van wel 50 kilometer.

In Frankrijk deed zich bij Thionville een reeks aanrijdingen voor waarbij meer dan honderd auto's waren betrokken. Hierbij raakten 12 mensen gewond. Als oorzaak van de ongelukken noemde de politie te hoge snelheden bij dichte mist.

CBS

ZATERDAG

20.00 CBS Saturday Movie
23.00 To Be Announced.

NBC

ZATERDAG

21.00 Golden Girls
21.30 Walter and Emily
22.00 Empty Nest
22.30 Nurses
23.00 Sisters.

Wega di Number Kòrsou

3933
4499
9475

TELECURAÇA

ZATERDAG

17.30 Telefiesta met tante Irm
18.00 Studio Sport;
18.57 Tempu pa Dios;
19.00 Cocktail Turístiko met Ca tain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Bermuda Triangle Atlan
21.00 Live uitzending jump-up R deweg';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 vervolg uitzending jump Roodeweg;
24.00 Sluiting.

ZONDAG

10.00 Sena di Señor;
10.45 Directe uitzending van Gran Marcha 1992 vanaf de Erasmustraat (Roodeweg);
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 TeleCuraçao Special
19.00 Special: 'Lionel Ritchie Concert'
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete Dia;
21.00 Sine di Gala: 'High Country'
22.30 Wrestling;
23.30 Sluiting.

MAANDAG

17.00 Ora pa Mucha;
18.00 Siensia, Teknologia i Sa met Leo Floridas/Filatelie;
18.30 Special: 'Merengue me Cesar Amancia';
19.03 Kachu met Gibi Bacilio;
19.30 Sedukal: 'Installatie co missie Desishon '92' (herhaling);
20.00 Telenotisia;
20.30 Karnaval di Skina pa Ski met Hermanito;
20.40 Telenovela: 'Fiera Radical';
21.00 Cocktail Special: 'Karnaval';
22.07 Departement Cultuur en Opvoeding: 'Hongkong';
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * * *

HBO

ZATERDAG

16.00 A Matter of Conscience
17.00 Movie: 'Roxanne' (1987, Steve Martin/Daryl Hannah)
19.00 Movie: 'He Said, She Said' (1991, Kevin Bacon/Elizabeth Perkins)
21.00 Movie: 'For Richer, For Poorer' (1992, Jack Lemmon/Talia Shire)
22.30 Movie: 'Private Benjamin' (19.. Goldie Hawn/Eileen Brennan)
24.30 Movie: 'Loose Cannons' (19.. Gene Hackman/Dan Aykroyd)
02.10 Movie: 'Another Chance' (19.. Bruce Greenwood/Vanessa Angel)
03.50 Movie: 'Cold Front' (19.. Martin Sheen/Michael Ontkean)
05.25 Movie: 'A Fine Mess' (19.. Ted Danson/Howie Mandel).

TBS

ZATERDAG

16.05 Movie: 'Dressed to Kill' (19.. Angie Dickinson)
18.05 Fishing With Roland Martin
18.35 Fishin' With Orlando Wilson
19.05 World Championship Wrestling
21.05 Movie: 'The Family' (1973, Charles Bronson/Telly Savalas)
23.05 U.S. Olympic Gold
01.05 Movie: 'Penitentiary II' (19.. Leon Isaac Kennedy)
03.20 Movie: 'Body and Soul' (1981, Leon Isaac Kennedy)
05.35 Night Tracks: Chartbusters

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Debrot-Steegstra, Hennie Harinck, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Eef Hermers, Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 152 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

AMSTERDAM
correspondent:
Mike Willemse
Telefoon & Fax: 020-6137251

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626

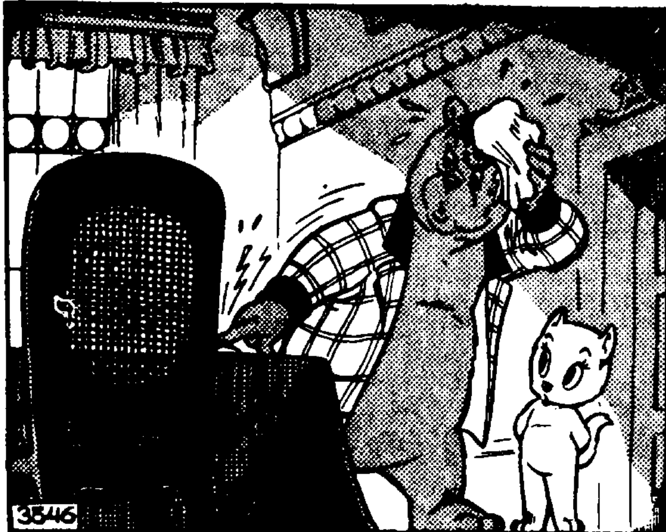
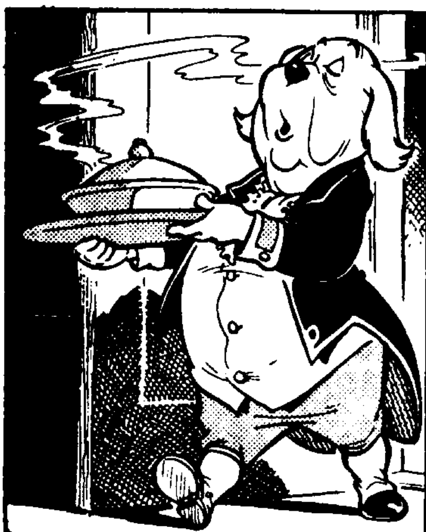
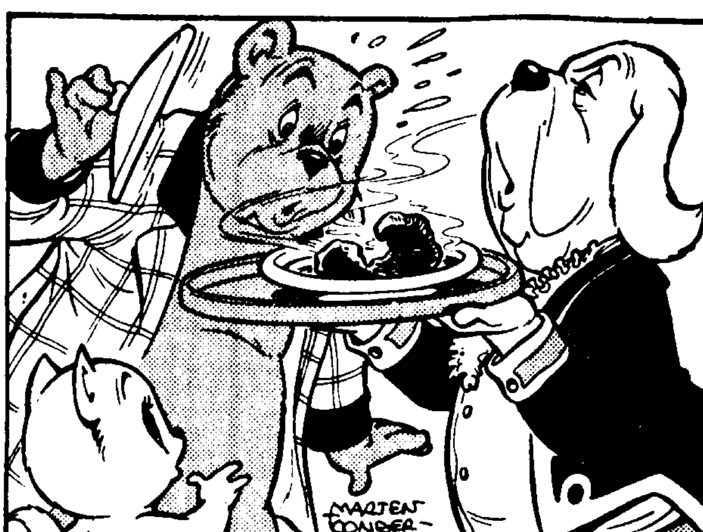
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333

Bonaire: Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur, tel.: 8342)

Losse nummers 60 cent;
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen Naf 16,=, op Aruba Naf 17,=.

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 81,15 per maand (luchtpost) of NAf. 25,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de Kiekvogel door Marten Toonder

3546 — Heer Bommel zette de pastei af en snelde zijn huis binnen om de bediende op het ongepaste van zijn handelingen te wijzen.

"Want dit gaat niet aan", sprak hij op de tafelbel drukkend. "Ik duld niet, dat er met voedsel gegooid wordt, vooral niet op het hoofd van een heer! Wat verbeeldt die Joost zich wel?"

Nu, dat bleek al spoedig. Want daar trad de knecht de kamer reeds binnen, een blad met een dampende schotel voor zich uit dragend.

De maaltijd is gereed", zei hij afgemeten. "En u hoeft niet zo langdurig te schellen. Ik hoor die bel wel, met uw welnemen. Ik ben niet doof".

"O", zei heer Bommel. De berisping die hij op het oog had, zakte uit hem weg toen hij de walmende schaal onder de neus kreeg.

"O, de maaltijd", prevelde hij en hij tilde het deksel op. Daar voor hem lag een zwartgeblakerde massa, waarin hij slechts met moeite een verbrande biefstuk herkende.

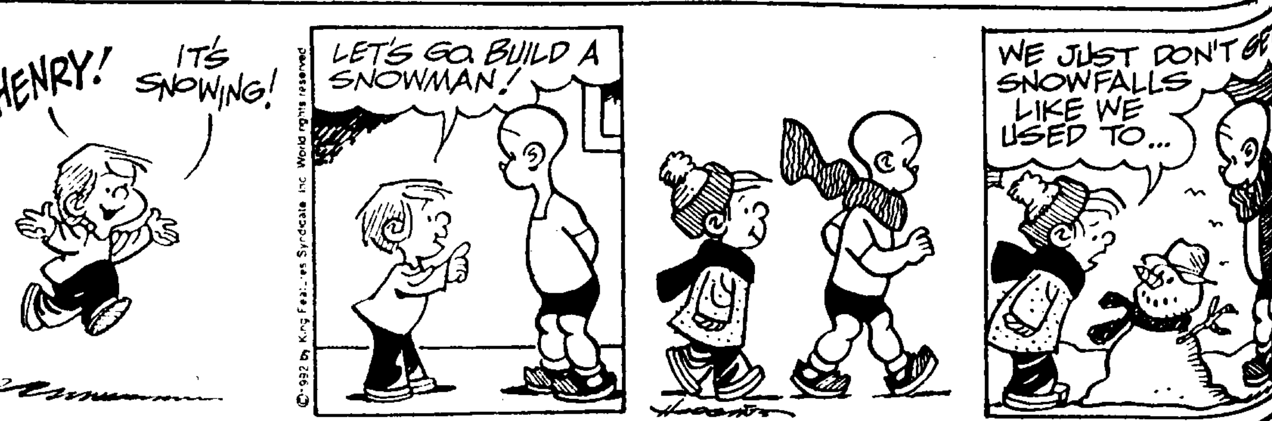
Een ogenblik staarde hij naar het vreugdeloze voedsel, doch voordat hij iets in het midden had kunnen brengen, nam de knecht het woord.

"Ja, de maaltijd", herhaalde hij. "Een weinig verkoold, vrees ik. Maar ik kan mijn gedachten er niet bij houden, heer Olivier. Uw gedrag is hoogst ongepast voor iemand van onze stand — en dat heeft mij voortdurend bezig gehouden, als u mij toestaat".

"Ongepast!" riep heer Ollie uit. "Jouw eigen gedrag is ongepast! Ik kan dat niet langer dulden! Ik......

"Ssst", fluisterde Tom Poes, hem aan een arm trekkend. "Joost kan het niet helpen; het komt omdat hij beroemd geworden is. Dit staat allemaal in dat weekblad".

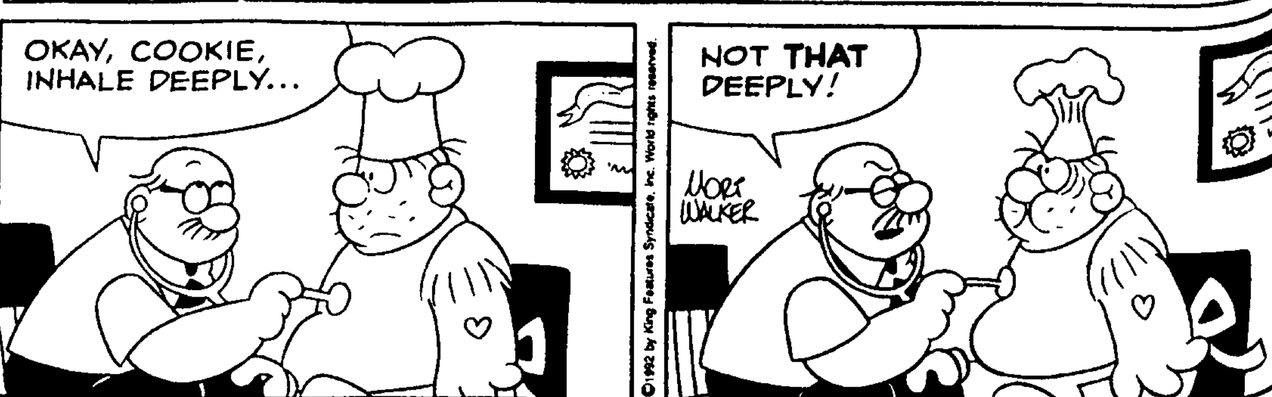
HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

Stockmarkets-NEWS

NEW YORK	PREV.	28-2	FRANKFURT	PREV.	28-2	AMSTERDAM	PREV	28-2
DOW JONES	3249.	3271.	DAX INDEX	1749	1745	CBS GEN.INDEX	126.60	126.60
AM.BRANDS			ABNO	724.00	736.00	ABN-AMRO	47.30	47.50
AM.EXP.	20.75	21.00	BASF	253.20	251.60	AEGON	128.00	127.80
ANHEUSER B	57.88	56.75	BMW	566.50	562.50	AHOLD	85.80	86.40
ATT	37.00	37.00	COMMERZBANK	268.20	267.20	AMEV	57.60	57.70
BOEING	33.25	33.38	DAIMLER BENZ	761.80	757.50	AKZO	150.50	149.00
CAMPBELL S	36.88	37.38	DEUTSCHE BANK	728.50	730.00	BOLS	47.00	46.80
CHRYSLER	16.38	16.75	HOECHST	261.50	259.50	BUHR.TET.	44.80	44.00
CITICORP	17.38	16.88	KAUFHOF	514.50	512.00	DAF	25.90	26.30
COASTAL CO	24.63	24.13	MAN	380.00	379.00	DSM	107.20	107.70
COCA COLA	81.63	81.63	PREUSSAG	387.00	384.70	ELSEVIER	112.60	112.90
DIGITAL	61.63	61.13	SIEMENS	690.50	687.50	FOKKER	31.80	31.70
DUPONT	46.25	46.25	VW	363.10	361.60	GIST BROC.	34.20	34.80
EAST.KODAK	45.13	44.75				HAGEMEYER	150.70	149.30
EXXON	57.25	56.88				HEINEKEN	170.30	168.90
FORD	35.75	36.75	LONDON			HOOGOVENS	54.90	55.10
GEN.ELECT.	79.00	78.63				ING	50.90	51.30
GEN.MOTORS	36.25	37.50	FT-100 INDEX	2562	2562	KLM	38.20	38.60
HEINZ	38.88	39.13				KNP	46.50	46.60
HOMESTAKE	15.75	15.63	ARGYLL	3.35	3.37	NEDLLOYD	61.80	64.20
IBM	87.63	86.75	BARCLAYS BANK	3.67	3.62	PHILIPS	35.60	36.40
KELLOGG	57.38	57.13	BASS	5.75	5.76	ROBECO	100.80	100.20
MC DONALDS	41.00	40.63	BRITISH STEEL	0.73	0.71	ROLINCO	100.40	99.70
MERCK	158.13	156.38	BRITISH TEL	3.34	3.35	RORENTO	72.30	72.20
MINNES.MNG	92.13	90.75	BTR	3.93	3.97	RODAMCO	54.30	53.90
MOBIL CORP	62.13	61.75	CADBURY	4.72	4.76	ROYAL DUTCH	143.60	143.10
NCR			CABLE & WIRE	6.00	6.06	UNILEVER	186.40	187.00
PFIZER	73.50	74.13	GRAND MET	9.30	9.26	VMF STORK	48.00	47.70
P.MORRIS	76.75	76.63	MARKS & SPENCER	3.20	3.23	VOC	45.90	45.00
QUAKER	64.13	63.38	REDLAND	4.56	4.61	VNU	81.20	81.00
SEARS	43.25	43.38	TATE & LYLE	4.24	4.30	WESSANEN	88.90	88.80
UP JOHN	41.50	41.13						
WOOLWORTH	28.63	28.75						
			TOKYO					
GOLD	353.90	353.60				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	21333	21338			
SILVER	4.05	4.06				TSE 300	3585.	3581.
			BRIDGESTONE	1100	1100			
CRUDE OIL	18.60	18.66	CANON	1370	1360	ALCAN	30.63	30.38
			DAI ICHI KANGYO	1960	1980	BELL	47.75	47.75
US$/Yen	129.40	129.20	DAIWA SEC.	930	920	BANK OF NS	21.88	21.88
			HITACHI	850	840	CAN.PAC.	17.63	17.63
US$/DMARK	1.65	1.64	HONDA MOT.	1500	1490	IMASCO	37.25	37.13
			JAPAN AIRLINES	895	876	LAIDLAW	11.50	11.50
GBP/US$	175.60	175.85	NEC			MOORE	21.16	25.75
			NOMURA SEC.	1480	1460	NORANDA	19.13	19.13
US$/NLG	1.85	1.84	NIPPON STEEL	345	345	PLACER DOME	12.38	12.25
ECU/US$	124.95	125.15	MAZDA	484	479	POWER CORP.	14.88	14.63
CAN/US$	84.78	84.59	SONY	4080	4000	ROYAL BANK	27.00	27.00

Financieel Nieuws

Handel in Philips naar record

AMSTERDAM - De Amsterdamse effectenbeurs liet zich vrijdag opnieuw van de zonnige kant zien. Nadat cijfers van achtereenvolgens Unilever, Akzo en Philips de voorgaande dagen voor forse omzetten zorgden, was er vrijdag opnieuw sprake van een geanimeerde handel. Door winstnemingen bleven de koersstijgingen beperkt. De koersindex sloot uiteindelijk 0,4 punt hoger op 205,80, terwijl de EOE-index van 304,61 naar 305,56 opschoof. De aanwezigheid van Philips was wederom opvallend. Nadat donderdag ruim zes miljoen "flippen" van eigenaar verwisselden, steeg dit aantal vrijdag zelfs naar ruim acht miljoen. Omgerekend komt dit neer op een omzet van bijna f 300 miljoen. Daarmee was het elektronicafonds goed voor ruim een derde van de totale omzet in aandelen, die f 845 miljoen bedroeg. Dat de koers slechts tachtig cent aandikte op f 36,40, was het gevolg van winstnemingen. In New York bereikte Philips donderdag zelfs even een top van f 38,30. In Amsterdam koelde de vraag naar het aandeel weer wat af.

In het kielzog van Philips werd Polygram mee omhoog getrokken. Polygram, voor tachtig procent eigendom van Philips, was goed voor meer dan de helft van het bedrijfsresultaat in de sector consumentenelektronica (f 1010 miljoen). Dat is ruimschoots meer dan het bedrijfsresultaat van Polygram in 1990 van f 457 miljoen. Polygram trok dan ook f 1,30 aan op f 44,60. Definitieve cijfers zal de platenmaatschappij op 5 maart bekendmaken.

's ochtends ging het op Beursplein 5 volgens een handelaar "even wat minder goed". Uiteindelijk mocht de totale omzet van f 2,3 miljard er opnieuw zijn. Een hogere opening van Wall Street zorgde tegen het slot van de handel nog voor een eindsprint.

Procentueel gezien de sterkste stijger bij de actieve waarden was Nedlloyd, die f 2,40 aantrok op f 64,20, een winst van bijna 4 procent. KLM herstelde zich vier dubbeltjes op f 38,60, nadat het afketsen van de fusie met British Airways de koers donderdag f 2 deed dalen.

Grootste daler bij de hoofdfondsen was Van Ommeren Ceteco, die negen dubbeltjes afstond op f 45. VOC meldde woensdag meer winst, maar voegde daaraan toe dat de handelspoot, het voormalige ceteco, weer zal worden vervreemd. Onder druk van de Griekse boycot brokkelde Heineken f 1,40 af op f 168,90. De Nederlandse drankenfabrikant is sterk vertegenwoordigd in het Griekse.

Op de lokale markt won Vredestein dertig cent op f 15,50. De melding dat het verlies is opgelopen van f 15,7 miljoen over 1990 tot f 45,5 miljoen vorig jaar liet beleggers koud, omdat een groot deel van dit negatieve resultaat voortvloeit uit een bijzondere last van f 41,7 miljoen. Op de optiebeurs was Philips veruit het meest verhandelde fonds met een omzet van 45.735 contracten, veruit het grootste aantal ooit op een dag in een enkel fonds verhandeld. De totale omzet kwam uit op 77.000 contracten.

Groei economie blijft achter

DEN HAAG - Het bruto binnenlandse produkt van ons land is vorig jaar met twee procent toegenomen. In 1990 (3,9) en 1989 (4,2), werden veel hogere groeicijfers voor de economie geboekt. Dat blijkt uit cijfers van het CBS, die donderdag zijn bekendgemaakt. Vooral de investeringsgroei viel sterk terug. De bedrijven zorgden nog voor een bescheiden groei (0,2 procent, tegen vijf in beide voorgaande jaren). De overheid liet het echter volledig afweten, met een daling van de investeringen met 1,1 procent. Ook de overheidsconsumptie daalde, met 0,9 procent. De gezinsconsumptie handhaafde zich op een redelijk stijgingspeil (3 procent). De uitvoer groeide met 4,3 procent, de invoer met vier.

Dollar daalt

AMSTERDAM - De koers van de Amerikaanse dollar is vrijdag licht gedaald. De munteenheid sloot in Amsterdam op f 1,8400 tegen f 1,8425 op donderdag. In New York eindigde de dollar donderdag zelfs op f 1,8390.

De handel toonde zich donderdag niet onder de indruk van de herziening van het bruto binnenlands produkt van de VS over het vierde kwartaal. Dat bleek te zijn gegroeid met 0,8 procent in plaats van het eerder gemelde 0,3 procent.

De dollar stond aan het begin van de dag op de Europese wisselmarkten op f 1,8385, steeg tot f 1,8470 en zakte na de publikatie van het Amerikaanse cijfer weer weg. Voor een verdere stijging van de dollarkoers ontbreekt het volgens handelaren aan echte signalen die wijzen op een aantrekken van de Amerikaanse economie.

Minister Kok boekt meevaller 700 miljoen

DEN HAAG - De schatkist heeft over 1991 een belastingmeevaller van 700 miljoen gulden. Dat blijkt uit de februarinota van minister Kok van financiën. Of die meevaller eenmalig of blijvend is, is volgens de nota nog niet duidelijk. In een vraaggesprek met minister Kok in het dagblad Trouw van vrijdag zegt de bewindsman echter dat in de totale meevaller bij de ontvangsten over 1991 iets blijvends zit. Naast de belastingen zat de grootste meevaller bij de ontvangsten in de aardgasbaten: 163 miljoen gulden. In totaal werd aan niet-belastingbaten een meevaller van 300 miljoen gulden geboekt.

De extra inkomsten door versnelde belastingafdrachten (de primachequemaatregel) beliepen geen 3,2 miljard gulden, zoals geraamd in september 1991, maar 6 miljard gulden. Dat leidt weer tot lagere belastingontvangsten in het lopende jaar.

De collectieve lastendruk kwam uit op 53,7 procent van het nationaal inkomen, eentiende procent meer dan de 53,6 procent waar het regeerakkoord vanuit gaat. Het financieringstekort kwam vorig jaar uit op 4,25 procent van het nationaal inkomen, een vol procent minder dan in 1990. Aan de doelstelling van het regeerakkoord van een verlaging met een half procent per jaar is derhalve ruimschoots voldaan. Kok zegt in Trouw dat er dit jaar bovenop de 12 miljard gulden bezuinigingen van de tussenbalans nog eens enkele miljarden moeten worden bezuinigd. Dat zal niet makkelijk worden, voorspelt hij. Desondanks is hij niet bereid de verlaging van het financieringstekort in het moeilijke jaar 1992 op een iets lager pitje te zetten. Ook de collectieve lastendruk zou eigenlijk omlaag moeten, meent Kok. Hij heeft inmiddels zijn collega's Andriessen van economische zaken en De Vries van sociale zaken gevraagd voorbereidingen te treffen voor het voorjaarsoverleg met de sociale partners. Zijn inzet daarbij is lastenverlichting in ruil voor harde afspraken over loonmatiging en werkgelegenheid.

De minister van financiën vindt afspraken over louter loonmatiging overigens onvoldoende. Er moet overeenstemming komen over een pakket afspraken gericht op werkgelegenheid, aldus Kok.

Factoren als prijsontwikkeling en produktiviteit blijken belangrijker te zijn voor de werkgelegenheidsontwikkeling dan een belastingverlaging die de werknemers zonder loonmatiging als douceurtje in hun zak steken, zo beklemtoont Kok.

Wall Street sluit week af met licht verlies

NEW YORK - Wall Street sloot de week af met een klein verlies. De Dow Jones-index van dertig aandelen zakte vrijdag 1,78 punten tot 3.267,67. De omzet was met 203 miljoen aandelen bescheiden. Er eindigden 917 fondsen lager en 770 hoger. In totaal heeft de Dow er deze week 12,5 punten bij gekregen. Het beursgemiddelde bevond zich rond het middaguur op een winst van 24 punten ten opzichte van de voorgaande dag. Oorzaken waren de licht gestegen koersen op de obligatiemarkt en enkele ietwat opwekkende berichten over de Amerikaanse economie.

Deskundigen duidden de donderdag nabeurs gepubliceerde cijfers over de behoorlijke groei van de geldhoeveelheid in de VS als een gunstig teken voor de economische activiteit. Bovendien werd er opnieuw een index voor het vertrouwen van de Amerikaanse consument in de economie gepubliceerd, dit keer de index van de universiteit van Michigan. Die bleek te zijn gestegen van 67,5 tot 68,8.

In de loop van de middag draaide de stemming op de beursvloer om onder invloed van winstnemingen en de op index-arbitrage gerichte computerprogramma's, die aan het verkopen sloegen. De Dow belandde vervolgens in de middag op een verlies van 9 punten.

Opvallend op de verder rustige beurs was de introduktie van golfstickproducent Callaway golf. De introductieprijs was van tevoren vastgesteld op 20 dollar, maar de openingskoers luidde al 36 dollar, tachtig procent hoger. Er gingen 3,2 miljoen aandelen Callaway om. Volgens een handelaar tekent dit de gekte van het huidige beursklimaat. "Het is werkelijk om te gillen dat een nieuw fonds als Callaway er al bij opening tachtig procent bijkrijgt".

De dollar sloot in New York op f 1,8440 tegen een slot van f 1,8400 eerder in Amsterdam. Ten opzichte van donderdag sloot de dollar in New York een halve cent hoger.

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (derde district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen en het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 682222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
Kantoor Gosieweg 15, tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pietersz, tel.: 671147, pageboy 027-053 b.g.g. 691838.
Kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pieterasz, tel.: 671147.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Van Herwijnen, tel.: 642798 b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 08.00-11.00/18.00-20.00 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 648225 of 672669.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
29 februari 1992 vanaf 08.00 uur tot 3 maart 1992 om 07.00 uur.
Dokter Teeng, Cassandraweg 72, tel.: 376464; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 376464 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende [illegible] en Ayubi)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
29 februari 1992 vanaf 17.00 uur tot 1 maart 1992 om 12.00 uur:
Dokter Rosales-Concession, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 377244; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 677881 b.g.g. 689266/689337.
1 maart 1992 vanaf 12.00 uur tot 3 maart 1992 om 07.00 uur:
Dokter Nivillac, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 378280; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615828 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Gollo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Develaar, Mathage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
28 februari 1992 vanaf 17.00 uur tot 1 maart 1992 om 12.00 uur.
Dokter Lucasius, Spreekkamer: Soto, tel.: 641790; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641356 b.g.g. 689266/689337.
1 maart 1992 vanaf 12.00 uur tot 3 maart 1992 om 07.00 uur.
Dokter Dunker, Spreekkamer: Tera Cora, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 691021 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevalle 1 de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

HYGIËNISCHE DIENST
in het weekeinde van 28 februari tot en met 1 maart 1992 na kantooruren heeft de heer O. Offerman, tel.: 625800 pagenummer 310-0712 dienst.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG
Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum), tel.: 685022/685023.
Punda
Janwé, Caracasbaaiweg 155, tel.: 617553.
ZONDAG
Otrobanda
Muizenberg, Muizenberg z/n, tel.: 692300/692391.
Punda
Antiliana, Kaya Flamboyant 1-A, tel.: 376200/376208.
MAANDAG
Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B, tel.: 689676/689808.
Punda
Cerrito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 376155/376689.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
29 februari: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
1 maart: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
2 maart: A. Michel, Dr. Martin Luther King Boulevard 42.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

ZONDAG
TOERISTENSCHIP
08.00--17.00 uur 'Royal Princess' (SJU).

MAANDAG
TOERISTENSCHIP
11.00-18.30 uur 'Seawind Crown' (AUA).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE
(Goeroeboeroeweg, Munoo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK
Santa Rosa
10.00 uur gemeenschappelijke dienst.

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

AGENCIA FUNERARIA EL SEÑORIAL
v. Brakellaan no. 3 Tel 373648 Page - 027 - 866

A fayesé repentinamente:

Aida Christina Cardose-Sperwer

Na nòmber di:

Su esposo : Irvin Cardose
Su yu : Cindy Cardose
Su mama : Sra. Viuda Angela G. Sperwer-Weber
Su rumannan : Eric i Ligia Sperwer-Engelhardt (Merka)
José i Tilly Sperwer-de Groot (Hulanda)
Astrid i Wendell Gollo-Sperwer
Dorilda i Herbert Jacobus-Sperwer
Hector i Roxianne Sperwer-Den Hartog (Hulanda)
Diane i Caroll Capella-Sperwer
Ralp i Ninnuncia Sperwer-Martis
Corrinne Sperwer (Hulanda)
Henry Sperwer
Gigliola i Alvin Koolman-Durán i yu (Aruba)
Su tio : Hector Weber i fam.
Su kuñanan : Ceslyn i Piet Pop-Cardose
Ifna i Wim Boudewijn-Cardose
Richard Cardose i yunan
Serenella i Gilberto Nunes-Pop i yunan
Ramos Mendez i yu
Na nòmber di tur su subrinanan i demas famia

Akto di entiero lo tuma lugá Djaluna 2 Mart 1992 pa 4or di atardi saliendo for di Misa di Janwé pa Santana Katóliko na Janwé.
Ta risibi bishita di kondolensia for di 1or di mèrdia.
Promé ku entiero lo tin un Sakrifisio di Misa na Misa di Janwé.
Despues di entiero no ta risibi bishita di kondolensia na kas.

Zie het Kruis des Heren, vijanden vlucht.
De leeuw van Juda, de zoon van David heeft gewonnen.
Alleluja! Alleluja!
St. Antonius de Padua.

Met droefheid in ons hart, maar dankbaar voor de liefde en zorg die wij van haar mochten ontvangen, geven wij U kennis dat plotseling en geheel onverwachts, op 82-jarige leeftijd, vredig uit ons midden is heengegaan, onze lieve moeder, fijne oma, hartelijke schoonmoeder en trouwe zuster

Elisabeth Helena Theresia van-Hetten-Terhoeven
beter bekend als
"Lize", "Tante Lize" en "Oma Liza".

In leven lid van het Wereld Apostolaat van Fatima (Blue Army), Golden Agers (YMCA), Flor di Brazil en Centro Kibrahacha.

Kinderen : Myrna en Michael Nicolaas
Linda en Jon Vrolijk
Ramon en Odette van Hetten
Wim en Margje van Hetten
Kleinkinderen : Vladimir, Juri, Minouschka
Nathalie
Zenobia
Zuster : Marie Steinbach-Terhoeven en familie
Broer : Wilfred Terhoeven
Familie : van Hetten, Terhoeven, Nicolaas, Vrolijk, Thielman, Steinbach, Richaerds, Reemnet, Floridas, Tjong-A-Wing en overige familieleden in Curacao, Nederland en Suriname.

De Heilige Eucharistie zal op dinsdag 3 maart a.s. in de Rooms-Katholieke Kerk "Cristo Rey" te Brazil om 15.30 uur gevierd worden. De teraardebestelling zal op diezelfde middag op de Rooms-Katholieke Begraafplaats te San Nicolas plaatsvinden.

Wij nodigen hierbij alle familie, vrienden en kennissen uit om Oma Liza te vergezellen naar haar laatste rustplaats.

Aruba, 26 februari 1992.

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag, 24 maart 1992, des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van notaris mr. M.L. Alexander of diens waarnemer, te zijnen kantore aan de **Galtoweg 2,** Alhier, in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen:
het tot veertien juni tweeduizend eenenvijftig lopend recht van erfpacht op een perceel grond, gelegen in het tweede district van Curaçao, bekend als **blok B, kavel nummer 27 van het verkavelingsplan "Montagne Abao"** ter grootte van zeshonderd tachtig vierkante meter (680 m2), kadastraal bekend als Afdeling Vijf Sectie T nummer 129, met het daarop gebouwde.

De veilingsvoorwaarden liggen 8 dagen voor de dag van de veiling ter inzage op voormeld Notariskantoor en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Notariskantoor Mr. M.L. Alexander,
Galtoweg 2
Curaçao
Telefoon: 37 11 11.

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 29 FEBRUARI 1992

Weekend Bijlage

CARNAVALSPUBLIEK IS DOL OP 'KUMPLI KUNÉ

Tumba zingende en huppelende makamba enorm populair

"HET IS ZO'N onwezenlijk gevoel", is de reactie van Peter van der Pligt op zijn populariteit na zijn deelname aan het tumbafestival. Boy Dap is tumba-koning geworden maar Peter van der Pligt is bij het feestvierend publiek minstens even populair. De tumba *Kumpli Kuné* klinkt over alle radiostations, en niet af en toe, maar zeer vaak, zeker net zo vaak als het *Bolt'e Blachi* van Boy Dap, zo niet vaker. Iedereen kent de tumba, de tekst en daarbij de zeer eigen uitspraak van Peter van der Pligt. Als hij op straat loopt wordt hem zo maar door een voorbijganger gevraagd: "Zeg eens: *Corona*" en verschillende bands die op feesten de tumba's van dit jaar laten horen doen hun best uit Curaçaose monden een echte makamba-tongval te laten horen. "Si ta homber boo taa". Trouwens ook de danspasjes van Peter op de maat van de tumba zijn iets aparts!

= door Nel Casimiri =

Peter van der Pligt is nogal overweldigd door zijn grote succes, maar hij geniet er wel van.

"Het is moeilijk onder woorden te brengen. De ene dag ben je nog vrij onkend en nu klampt iedereen me aan". Op straat in de auto wordt er naar me geclaxonneerd, iedereen zegt me gedag, vraagt om een handtekening. Het is te gek. Maar wel leuk eigenaardig".

Hoe lang woont u nu op Curaçao?

"Pas twee en een half jaar. Vorig jaar ben ik voor het eerst naar het tumbafestival geweest. Dat was een fantastische happening. Toen heb ik me ook de woorden laten ontvallen dat ik het *te gek* zou vinden om dat festival eens van de andere kant dus vanaf de stage, mee te maken. Finchi Statia die werken van de Curaçaosche Courant heeft dat onthouden en hij belde me drie weken voor het tumbafestival op en zei: "Je zingt toch mee?"

BANDJE

Peter van der Pligt is niet helemaal een onbekende in de muziekwereld. Hij speelt al jaar in een rock and roll-band. Samen met Fred van Leeuwen, Arthur Russel, Harold Sleebos en Chiel Beekman. Ze hebben pas een cd uitgegeven met twee nummers *'Late as usual'* en *'I will remember you'*. Van der Pligt maakt na zijn tumba-optredens reclame voor die cd met de uitroep *'I will remember you'*.

"Over die vraag heb ik niet lang nagedacht. Het is een unieke kans ook om voor zo'n groot publiek op te treden. Het maakt een enorm verschil of je voor een groot of een klein publiek optreedt. Met de band treden we vooral op binnen onze eigen vriendenkring. Dan is een publiek van 50 mensen al veel. Ik was nu voor het tumbafestival veel meer gespannen. Het is niet niks om voor 15.000 man te gaan zingen. Dat zie je ook aan me op de video opnames. Ik heb een beetje grimmige trek om mijn mond op dinsdag. Vrijdags was ik veel meer ontspannen. Dinsdags heb ik ook een paar foutjes gemaakt. Niet iedereen valt dat op, maar zelf hoor je het wel als je de band terugluistert".

De opmerking van Percy Pinedo, dat u toch niet kon winnen heeft nogal wat stof doen opwaaien. Wat vindt u er zelf van?

"Ik heb het op dat moment wel gehoord, en gedacht van wat eigenaardig. Maar later heeft hij opgebeld en gezegd dat hij het niet zo bedoeld had. Het is gerectificeerd en daarmee beschouw ik de kwestie als afgedaan. Percy Pinedo heeft de opmerking geplaatst omdat ik gezegd had dat het niet om het winnen ging, maar dat het meedoen belangrijk was. Dat is ook zo natuurlijk. Het gaat om het meedoen, niet om het winnen. De finale op vrijdagavond was het klapstuk. Er zijn heel veel reacties gekomen van het publiek omdat *Kumpli Kuné* niet in de finale zat. Toen de uitslag werd voorgelezen was het op dat moment even stil. Ook de aankondiger zelf had kennelijk min of meer verwacht dat ik er bij zou zijn. Voor mij was het ook een teleurstelling. Iedereen zei tegen me dat ik zeker ook in de finale zou komen. Doch de jury had zijn eigen gronden en die respecteer ik. Maar het publiek had een andere mening".

"Vrijdagavond was overweldigend. Ik kwam op en het Festival Center stond al op zijn kop. Ik had nooit verwacht dat het Curaçaose publiek zo achter me zou staan. Ik ben toch een makamba, een vreemde eend in de bijt".

PETER v.d. PLIGT
...Si ta homber boo taa...

Peter van de Pligt: "Het is nog zo onwezenlijk"

Waaraan is het succes van uw tumba te danken, denkt u?

"Het succes komt in de eerste plaats omdat *Kumpli Kuné* een goede tumba is en ook omdat *Gaita Vaqueros Grande* een goede band is. Een tumba is een heel moeilijke muzieksoort. Ik schrijf zelf muziek voor de band, maar ik zou nooit een tumba kunnen schrijven, met al die tempo wisselingen en die mambo's. En het is ook een feit dat bij een goede tumba het publiek de tekst mee kan zingen".

Wanneer bent u begonnen met oefenen?

"In januari kreeg ik de tape met de tekst en de muziek. Die zijn gemaakt door Finchi Statia. Ik spreek geen papiaments, dus ik moest eerst de tekst leren en de juiste intonatie. Daarnaast zit je dan met het feit dat er een paar lastige tempowisselingen in het nummer zitten. Ik was net herstellende van de ziekte van Pfeiffer en had een week vrij genomen. De eerste dag kreeg ik die tape en daarna heb ik bijna iedere avond twee weken lang geoefend".

Na al dat oefenen is uw uitspraak van het papiaments nog niet feilloos. Is dat niet frustrerend?

"Als ik het in perfect papiaments had gezongen was het minder leuk geweest. Denk ik achteraf. Kijk, de voorbereidingstijd is toch vrij kort geweest en ik denk dat we desondanks iets goeds hebben neergezet. Wat wel een leuke bijkomstigheid is: In september heeft Finchi Statia de tekst en muziek van deze tumba al voorgelegd aan dokter Roy Heerenveen. Die heeft vroeger ook al eens meegedaan met het tumbafestival. Maar Roy Heerenveen zag niets in deze tumba en heeft hem afgewezen".

"Het afgelopen weekeinde waren we op Bonaire. Daar sprak ik met Harry Zimmerman. Die vertelde dat hij Ron Brandsteder van de Nederlandse televisie heeft benaderd over me. En zelf heb ik ook net een briefje geschreven naar Willem van Kooten, een goede bekende van me. We hebben ooit samengewerkt. Hij is meer bekend als Joost den Draaier. Hij krijgt ook een tape met *Kumpli Kuné* en zal kijken wat hij daarmee in Nederland kan doen. Ik ben zeer benieuwd of dit wat wordt".

IN HOLLAND NIET

Deed u in Nederland ook mee met het carnaval daar?

"Ik ben van boven de grote rivieren. Ik ben wel eens in Breda geweest en ook wel eens in Keulen, maar ik was niet zo actief met carnaval, nee. Maar als je op Curaçao woont kun je niet om carnaval heen. Het hele leven staat deze weken in het teken van de tumba's en het carnavalsgebeuren.

In Nederland wordt voor zover ik het heb meegemaakt meer de gelegenheid aangegrepen om zich vol te gieten. Het feest staat op de achtergrond.

Hier staat het feest voorop. Met de optocht is men al een jaar lang bezig, daar wordt tijd en geld in gestoken. Hier wordt ook gedronken, maar het is geen volgieten, de mensen worden niet ladderzat. Daarbij speelt ook het klimaat een rol. In Nederland speelt het zich af in de kroegen en hier op straat. Het is hier ook veel spontaner dan in Nederland. Zo kan ik me nauwelijks indenken dat hier vechtpartijen voorkomen tijdens het carnaval.

Ook de rol van de muziek speelt mee. In Nederland spelen ze 'Mien waar is mijn feestneus', de muziek hier is veel ritmischer. Je kunt hier in feite bij de muziek niet stil blijven staan. In Nederland moet je in een volle zaal zijn wil je meehossen".

En wat gebeurt er volgend jaar? Doet Peter van der Pligt weer mee?

"Dat is de grote hamvraag. Ik heb het een keer vergeleken met de elfstedentocht (voor degenen die dat niet weten, een schaatsmarathon die in strenge winters in Friesland wordt gehouden). Ik heb daaraan twee keer meegereden. Na de eerste keer heb ik gezegd: Nooit meer! Maar dan wordt het weer winter, er valt weer sneeuw en je bloed begint te kriebelen. Dus de tweede keer deed ik weer mee. En mijn kaart voor dit jaar lag al klaar.

Ik denk dat volgend jaar als het carnaval weer in zicht komt, mijn bloed weer zal beginnen te kriebelen. Maar we doen alleen mee als we een goede tumba hebben. Het was dit jaar zo'n succes. Als je dan niet met een goede tumba komt, kun je alleen maar afgaan".

Maar iedereen die meedoet is er toch van overtuigd dat zijn eigen tumba goed is?

"Ik kan het wat afstandelijker bekijken. Het is anders als je hier bent opgegroeid. Ik kon wel beoordelen dat *Kumpli Kuné* goed klonk. Als buitenstaander zeg je dan: 'Die klinkt best goed'. Een goede tumba wordt ook bepaald aan de hand van de tekst. Daar kan ik weinig invloed op uitoefenen, omdat ik zelf geen papiaments spreek. Je bent afhankelijk van de tekstschrijver en van de componist".

"De andere mensen die meededen hadden dit succes ook niet verwacht. Het was voor het eerst dat er een Gaitaband meedeed. Normaal spelen die alleen Venezolaanse kerstliederen. *Gaita Vaqueros* deed voor het eerst mee in deze samenstelling. Zij zijn ook door het succes overweldigd. Zij worden nu overal gevraagd voor optredens. Gisteren waren we op Bonaire bijvoorbeeld, dat hadden zij ook niet eerder meegemaakt. Ik word op handen gedragen door ze".

NIET JALOERS

Zijn de andere tumbazangers niet jaloers op u?

"Nee hoor, iedereen heeft me gefeliciteerd. Er waren wel een paar mensen die zeiden dat het voor Boy Dap vervelend zou zijn dat zijn tumba minder gespeeld wordt als *Kumpli Kuné*, maar zelf hoor ik *Bolt'e Blachi* net zo veel. En nogmaals Boy Dap is Rey di Tumba en niet Peter van der Pligt. Hij is Rey di Tumba en wij hebben de populairste tumba, denk ik".

Heeft dit succes van Kumpli Kuné ook invloed op het imago van de Europese Nederlanders hier?

"Het heeft best wel invloed, denk ik. De kloof tussen de Europese Nederlanders en de Antillianen wordt er wat kleiner door. Kijk het is toch een unieke gewaarwording geweest dat de Curaçaoënaars zo achter die makamba gingen staan. Het is ook voor de makamba's heel positief dat er nu eens een makamba aan het tumbafestival heeft deelgenomen. Voor de integratie heeft het, denk ik, een heel positief effect, te meer omdat ik het nummer in het papiaments heb gezongen. Weliswaar met een zwaar accent, maar het wordt wel gewaardeerd".

Er zijn in de boekhandels t-shirts te koop met Kumpli Kuné en Peter van der Pligt erop.

"Dat was een idee van mijn vrouw. De tumba is zo populair geworden. Daarom hebben we de t-shirts laten drukken en de opbrengst gaat naar de Stichting voor het geestelijk gehandicapte kind. We hebben ook bandjes laten maken met *Kumpli Kuné*. Ieder jaar wordt er een bandje uitgegeven met de finalisten van het tumbafestival. Daar stond *Kumpli Kuné* natuurlijk niet op. Nu hebben we dit bandje uitgegeven. ook voor hetzelfde goede doel. Op het bandje staat ook Esaki si bo ta bula den. gezongen door Edgar Muskus, waarmee *Gaita Vaqueros Grande* wel in de finale kwam".

Peter van der Pligt is opeens een bekende figuur geworden op Curaçao. Op straat wordt hij nagewezen, of er wordt bij langslopen even gezegd: *'Bisti Corona'*, of *'Si ta homber bo ta'*, of iets dergelijks. Het is een rage om met Peter van der Pligt op de foto te gaan of hem om een handtekening te vragen. Populariteit opent ook deuren...

"Toen we op Bonaire kwamen waren er geen huurauto's meer. Maar toen werd gezegd dat de auto voor Peter van der Pligt was, was er opeens wel een wagen beschikbaar. Wat ik ook aardig vond: Dinsdag en vrijdag waren de optredens. Zaterdags kwam ik binnen bij boekhandel Salas. Een minuut later had Larry Salas de radio opstaan. En Larry Salas heeft me toen een boek aangeboden: een Papiaments-Nederlands woordenboek. Heel grappig".

Bijna iedere avond treedt Peter van der Pligt deze dagen op met Gaita Vaqueros Grande, soms meerdere malen op een avond, tot wel vier keer toe. Iedereen wil Peter van der Pligt zien.

"We hebben pas twee hele leuke optredens gehad. De eerste was in Hoffi Bill bij een groep bejaarden. De oudere dames waren allemaal in klederdracht. Soms al dik in de zeventig stonden ze zeer elastisch Kumpli Kuné te dansen. Het tweede optreden was in de Caprileskliniek. Daar hadden ze een road march georganiseerd. De mensen waren heel enthousiast. Eerst ben ik met een auto meegereden en daarna samen met *Gaita Vaqueros Grande* opgetreden".

Peter v.d. Pligt in aktie tijdens het tumbafestival.

En dan zondag de Gran Marcha...

"Ik verwacht dat bij de Gran Marcha *Kumpli Kuné* wel eens meer gespeeld zou kunnen worden dan *Bolt'e blachi*. Dat is geen uitspraak van mij maar dat hoor ik links en rechts om me heen. Wij doen mee met de Grupo Globo. De afspraak is dat een band vier keer per uur de winnende tumba zingt. Daarnaast spelen we ook andere, waaronder uiteraard Kumpli Kuné".

Zingt u dan ook Bolt'e blachi ?

"Nee, bij Gaita Vaqueros Grande hoort nog een zanger, Edgar Muskus. Hij zong *Esaki si bo ta bula den* naar de finale en hij zal ook Bolt'e Blachi zingen. Mij ontbreekt ook de tijd om nog een tumba goed uit mijn hoofd te leren. Ik moet ook nog een bedrijf runnen".

Peter van der Pligt is manager op Curaçao van de Amersfoortse, een Nederlandse verzekeringsmaatschappij. Zijn populariteit brengt ook reclame mee voor zijn bedrijf".

"Er zijn nu ook meer mensen die zich persé willen verzekeren bij de Amersfoortse. We hebben de reclame op de radio aangepast. Die begint nu met *Bisti mantel, Bisti corona*. We krijgen veel reacties daarop".

En hoe zijn de reacties vanuit het hoofdkantoor in Nederland?

"Heel lauw. Die weten niet wat een tumba inhoudt. Ze weten niet wat het is. Je moet het meegemaakt hebben om dat te beseffen. Wat we wel gaan doen is een compilatie maken van alle t.v.-opnamen en dat zullen we ze toesturen. Dan weten ze ook eens wat het is. Maar ik moet zeggen, voor ik hier naartoe kwam had ik er ook nog nooit van gehoord. Wel eens van het Antilliaanse carnaval in Rotterdam, maar een tumbafestival zegt ze niets in Nederland. Het is ook onbegrijpelijk, ook voor mijn familie, als ik vertel dat ik in een stadion voor 15.000 mensen heb gezongen".

Europese Nederlanders die pas hier zijn en voor het eerst tumba's horen noemen het soms saaie muziek. Kunt u zich dat voorstellen?

"Als je er als leek naar luistert, is het vrij eentonig. Dan lijken de nummers veel op elkaar, met die mambo's en tumba stukken. Als je een tumba alleen op een cassettebandje hoort als buitenstaander, dan is misschien een eerste reactie: het lijkt allemaal veel op elkaar. Maar er zit wel degelijk meer in. Daarbij moet je ook de taal

Vervolg op pag. 3

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: **Norbert Hendrikse**
LAYOUT: **Solange Isselt**

Noord-Korea wordt met harde hand geregeerd

Zoon van Kim Il Sung klaar voor machtsovername

TOKYO - Kim Jong-Il, zoon en politieke erfgenaam van de Stalinistische leider van Noord-Korea, Kim Il-Sung, wordt op 16 februari 50 en speculaties nemen toe dat hij op het punt staat zijn erfenis in ontvangst te nemen. In het begin van de jaren zeventig benoemde de 'grote leider' hem tot zijn eventuele opvolger en de afgelopen tien jaar heeft de jongere Kim steeds meer teugels in handen gekregen. Tot nu toe heeft zijn uiterlijk nog vitale vader, die op 15 april 80 wordt, de twee hoogste posten in het land - president en secretaris-generaal van de regeringspartij - behouden. Maar afgelopen december werd Kim Jong-Il benoemd tot opperbevelhebber van de Noordkoreaanse strijdkrachten en veel waarnemers denken dat de eerste communistische erfopvolging op het punt staat te gebeuren, mogelijk al komende lente.

Anderen zeggen dat de opvolging gefaseerd zal verlopen over de komende maanden, mogelijk zelfs jaren. Dit vraagstuk, het wanneer, houdt analisten al in zijn greep sinds de 'geliefde leider' in 1980 werd benoemd tot tweede man binnen de arbeiderspartij.

Beide Kims vormen samen met minister van Defensie O Jin-U, het presidium van het Politburo, het machtigste politieke orgaan. Het afgelopen jaar werd duidelijk dat de jongere Kim steeds meer de touwtjes in handen nam. Kim Il-Sung zei tegen een groep bezoekende Japanners dat "hij (zijn zoon) niet alleen leidt in partijzaken, maar ook op economisch terrein en op alle andere gebieden".

HARDE HAND

Sinds de geboorte van Noord-Korea in 1948 regeert Kim Il-Sung het land met spijkerharde hand. De afgelopen veertig jaar hebben maar weinigen van zijn onderdanen, ongeveer 22 miljoen in getal, contact gehad met de buitenwereld. Hun enige waarheid was dat wat zij hoorden van de staatsmedia die al die jaren onafgebroken de heldendaden roemden van de grote leider en zijn geliefde zoon.

In zo'n maatschappij wordt maar weinig aan het toeval overgelaten en daarom wordt er veel betekenis gehecht aan kleine gebeurtenissen. Kort geleden publiceerde het partijblad een artikel van de hand van defensieminister O: "Het is voor ons volk en het volksleger de grootste vreugde en trots dat geliefde leider kameraad Kim Jong-Il met groot succes de zaak van Juche (de nationale zelfvoorziening) behartigt aan het hoofd van onze partij en de revolutie en de revolutionaire strijdkrachten".

Een dag later vervolgde het blad met een stuk "over de continuïteit van het leiderschap van de partij..... Onze partij heeft met succes dit probleem theoretisch en praktisch opgelost".

Masao Okonogi, een 'Koreawatcher' van de Japanse Keio universiteit, voorziet een machtsoverdracht in twee fasen, waarbij eerst het leiderschap van de partij in andere handen overgaat. Voordat hij de functie overdraagt zal de oudere Kim proberen een brede overeenstemming te bereiken over hereniging van het Koreaanse schiereiland op een top met zijn Zuidkoreaanse ambtgenoot Roh Tae-Woo. Zo'n top zou al in maart kunnen plaatsvinden.

FEDERATIE

Noord-Korea, met het Duitse schrikbeeld voor ogen waarbij het communistische oosten gewoon werd opgeslokt door het welvarende kapitalistische westen, wil een Koreaanse federatie waarbij geen van beide partijen de andere overheerst. "Als Kim Il-Sung deze formule er door weet te krijgen zal hij de partijpost zo snel mogelijk overdoen aan zijn zoon", aldus Okonogi. Maar om dat te doen is een partijcongres nodig om de benoeming te laten goedkeuren en hij ziet niet in hoe dat voor het einde van het jaar kan gebeuren.

Hideshi Takesada van het Japanse nationale instituut voor defensiestudies denkt echter dat alles veel sneller kan verlopen. Hij sluit niet uit dat Kim Jong-Il al in de lente de partij gaat leiden.

Hij voegt daar echter aan toe: "Ik denk dat iemand die alle macht naar zich toe getrokken heeft in een communistisch land soms geen andere keus heeft dan de sterke man te blijven tot het bittere eind."

Wat kan de wereld verwachten van Kim Jong-Il zodra hij alle macht bezit? Een duistere figuur die lange tijd door westerse inlichtingendiensten is afgeschilderd als genadeloos en paranoïde, lijkt het er toch op dat de jongere Kim verantwoordelijk is voor de opzienbarende wijziging in de buitenlandse politiek van Pyongyang en het streven naar detente met Zuid-Korea, Japan en de Verenigde Staten.

Economisch steeds verder achter rakend zag Noord-Korea zich, na de ineenstorting van het communisme in Oost-Europa en de Sovjetunie, gedwongen de betrekkingen met het gehate maar welvarende drietal aan te halen. Seoul, Tokyo en Washington eisten echter dat Pyongyang eerst inspectie van zijn nucleaire installaties zou toestaan voordat er sprake kon zijn van een verbetering van de relaties. Het Noordkoreaanse regime lijkt daarvoor door de knieën te zijn gegaan en ondertekende vorige week een akkoord met internationale agentschap voor atoomenergie in Wenen, dat inspectie mogelijk moet maken.

KIM IL SUNG
...met harde hand...

Paddy Ashdown hier met zijn echtgenote.

Liefdeleven van Ashdown komt op de proppen

Nette Britten gebruiken 'smerige trucs' bij campagne

LONDEN - De Britse parlementsverkiezingen komen er aan en als de voortekenen niet bedriegen wordt het de smerigste campagne van deze eeuw. Onlangs werd de leider van een Britse politieke partij gedwongen een publiekelijke bekentenis af te leggen over een korte affaire vijf jaar geleden met zijn secretaresse.

Paddy Ashdown, een voormalige commando wiens liberaal democraten in het volgende parlement mogelijk op de wip komen te zitten, zei dat de affaire zich had voorgedaan in 1986 voordat hij de leiding over de partij overnam. Ashdown zei niet van plan te zijn af te treden en hij wordt daarin gesteund door zijn partij. Zijn korte verklaring maakte indruk en het is niet denkbeeldig dat deze kwestie niet het einde betekent van zijn politieke loopbaan.

In een geladen atmosfeer vol met beschuldigingen over een politieke smerige-trucs-campagne in de aanloop naar de parlementsverkiezingen die voor april of mei worden verwacht, deden in de Britse media al enkele dagen geruchten de ronde over een misstap van de charismatische leider van de liberalen.

INBRAAK

De zaak kwam aan het rollen door een inbraak in het advocatenkantoor dat de belangen van Ashdown behartigt. Daarbij werd onder meer een document ontvreemd waaruit de relatie tussen de partijleider en zijn voormalige secretaresse blijkt. Deze papieren werden voor een forse geldsom aangeboden aan een Brits pulpblad.

Volgens het advocatenkantoor is er sprake van een ongelukkige samenloop van omstandigheden, maar anderen zijn daar niet zo zeker van. Zowel de conservatieve partij als Labour hebben verdachte diefstallen gemeld van papieren en computergegevens. Het socialistische parlementslid Peter Hain sprak in dit verband zelfs van een samenzwering tussen de conservatieven en de veiligheidsdiensten. Labour sprak afgelopen weekeinde al woedend van een vuilspuiterij toen de Sunday Times een opgeklopt verslag publiceerde over gesprekken tussen partijleider Neil Kinnock en een vroegere ambassadeur van de Sovjetunie.

Labour en de partij van premier John Major liggen nek-aan-nek in de opiniepeilingen en het is mogelijk dat de liberaal democraten een machtsfactor van betekenis worden, een voor het Verenigd Koninkrijk ongebruikelijke toestand. In een dergelijke ongewisse situatie is de kans groter dat partijen hun toevlucht nemen tot ongeoorloofde middelen. Volgens politieke waarnemers zullen de socialisten meer profiteren van een mogelijke val in de kiezersgunst van Paddy Ashdown. De eerste tekenen wijzen nog niet op electorale schade voor de liberaal democraten. Zowel Major als Kinnock stelden dat het gaat om een privékwestie van Ashdown. Partijvoorzitter Des Wilson van de liberalen zei dat "aftreden zelfs niet is overwogen".

Ashdowns advocaten zeiden dat een rapport over de verhouding vorige maand uit een kluis in hun kantoor werd gestolen en daarna te koop aangeboden aan een zondagskrant. Volgens advocaat Andrew Phillips was er sprake van "een kans van een-in-het-miljoen", alleen hij en zijn secretaresse van het papier op de hoogte waren. Volgens ... ging het niet om een poging van de conservatieven of de socialisten om Ashdown te beschadigen.

Verschillende openbare figuren in het Verenigd Koninkrijk hebben de afgelopen jaren hun carrière in rook zien opgaan ten gevolge van een seks-schandaal. ... gens de gezaghebbende krant *Independent* kan uit de eerste reacties worden afgeleid dat Ashdown mogelijk ... schonden uit deze kwestie naar voren komt. Als ... inderdaad gebeurt betekent dit "dat de Britten eindelijk begonnen zijn publieke figuren te beoordelen aan de hand van de standaard die zij ook voor zichzelf aanleggen".

Asia Watch vraagt VN-onderzoek

In Indonesië sprake van onopgeloste verdwijningen

DEN HAAG - Asia Watch, een onafhankelijke organisatie die opkomt voor de bescherming van mensenrechten in Azië, heeft in een rapport over vervolging, politieke moorden en machtsmisbruik door het Indonesische leger in Aceh een oproep gedaan aan Jakarta om een team van de VN-commissie voor verdwijningen toe te laten.

"Verdwijningen blijven onopgelost," stelt Asia Watch in een rapport dat vorige week werd gepubliceerd en waarin een vergelijking wordt getrokken met praktijken van het Indonesische leger in het geannexeerde Oost-Timor.

In Aceh zijn sinds 1989 "waarschijnlijk wel duizend mensen gedood bij aanvallen van de separatistische guerrillabeweging Aceh Merdeka en tegenacties van het leger," schrijft Asia Watch. Mensen die verdacht worden van lidmaatschap van de beweging, worden soms ter plekke geëxecuteerd, zonder poging tot arrestatie en gerechtelijk proces. Vinden er wel processen plaats, dan zijn die vaak een aanfluiting van internationale normen voor een eerlijke procesgang, aldus het rapport.

GEEN ADVOCATEN

Advocaten van de Indonesische rechtshulp stichting werden eind vorig jaar nog steeds niet toegelaten tot processen tegen 'rebellen'. Asia Watch blijft ook bezorgd over het lot van enkele tientallen vluchtelingen die in 1991 'vrijwillig' terugkeerden vanuit Malaysia. Geen enkele organisatie heeft toegang tot deze mensen gehad voordat zij terugkeerden, aldus de organisatie, om te zien of zij inderdaad vrijwillig gingen.

In tegenstelling tot wat er gebeurde met enkele militairen die verantwoordelijk waren voor het bloedbad vorig jaar november in Oost-Timor, die ontslagen werden, hebben andere Indonesische militairen vorige maand januari promotie gekregen voor hun rol in de 'meedogenloze' onderdrukking van het conflict in Aceh, aldus Asia Watch.

Verderop in het rapport wordt gesteld dat het moeilijk is onderzoek te doen naar wie verantwoordelijk is voor bepaalde ernstige schendingen van mensenrechten, aangezien allerlei legereenheden het recht hebben verdachten te arresteren. Toch zou volgens Asia Watch in ieder geval uitgezocht moeten worden wie verantwoordelijk waren voor de honderden arrestaties van de afgelopen twee jaar.

De werkgroep verdwijningen van de Verenigde Naties concludeerde eerder al dat "machtsmisbruik wel moet ontstaan als een groot aantal mensen het recht heeft vele andere mensen te arresteren voor misdrijven die amper omschreven worden en die voornamelijk plaatsvinden op basis van politiek gekleurde verdenking."

Militairen die schuldig worden bevonden aan machtsmisbruik, moeten niet domweg overgeplaatst, maar berecht worden, stelt Asia Watch. De regering moet een centraal register van gedetineerden gaan bijhouden voor familieleden en andere geïnteresseerden, zodat zij weten waar verwanten worden vastgehouden.

GEEN BESCHERMING

Asia Watch wijst erop dat de wet die het horen van verdachten voorafgaand aan een proces mogelijk maakt, 'duidelijk onvoldoende' bescherming biedt aan verdachten, omdat die wet niet van toepassing is op mensen die door het leger worden opgepakt.

Asia Watch heeft inmiddels meer dan 700 'rebellen' geteld die werden vrijgelaten na maandenlang zonder proces te hebben vastgezeten. De vrijlatingen vinden telkens met veel ceremonieel vertoon plaats, waarbij de vrijgelatenen voor het front van militaire en civiele hoogwaardigheidsbekleders de eed van trouw aan de staatsideologie Pancasila moeten afleggen en moeten zweren dat zij het leger zullen helpen om de 'GPK' (de separatistische beweging van Aceh) te vernietigen, aldus Asia Watch.

Sneeuw in oude joodse stad

■ *JERUZALEM — Orthodoxe joden banen zich een weg door het dikke pak sneeuw in Jeruzalem. Israël kampt momenteel met de guurste winter in 140 jaar.*

Uitlevering 20 jaar na misdaad

Wegens vermeende diefstal van 1500 dinar (150 gulden) tijdens zijn vlucht uit Irak in 1971, dreigt een Irakees die sinds 1979 de Nederlandse nationaliteit heeft, door Jordanië aan Irak uitgeleverd te worden. Zijn Nederlandse vrouw verklaarde maandag dat het Nederlandse ministerie van buitenlandse zaken tot nu toe niets heeft kunnen bereiken. Een keer is zij gebeld door het ministerie dat zij haar man kon gaan afhalen op Schiphol maar dat bleek onjuist te zijn.

Nuri Saadi werd op 12 september vorig jaar onmiddellijk bij aankomst op het vliegveld van Amman gearresteerd. Na enkele dagen in de gevangenis te hebben doorgebracht werd hij vrijgelaten, maar zijn paspoort werd afgenomen. Na een maand aandringen kreeg hij zijn Nederlandse paspoort terug, maar pogingen om door de Jordaanse douane te komen mislukten. Zijn vrouw heeft alle politieke partijen in Nederland benaderd voor hulp, maar geen positieve reactie ontvangen. Zij en haar man hebben samen een dochtertje van vijf jaar. Sinds drie weken heeft zij niets meer van haar man vernomen.

De diefstal waarvan Nuri Saadi is beschuldigd is volgens de Iraakse wet al lang verjaard. Volgens de broer van Nuri, Shakr Saadi, is het Iraakse verzoek om uitlevering zeer waarschijnlijk een poging om Nuri te gijzelen. Shakr was in het verleden actief in de linkse Iraakse oppositie. Zijn hele familie loopt al jaren gevaar. In 1980 werd in Beiroet een familielid vermoord.

Uit de wijze waarop Nuri Saadi is gearresteerd, blijkt dat gegevens over visa door Nederlanders voor Jordanië worden aangevraagd worden uitgewisseld met de Iraakse regering. Shakr Saadi verklaarde dat de Jordaanse autoriteiten hebben gezegd dat er een internationaal arrestatiebevel van Interpol lag. Nuri Saadi echter de laatste jaren naar verscheidene landen gereisd, zonder ooit iets te merken van een arrestatiebevel van Interpol.

Oorlogsveteraan kan toekomst voorspellen

Homeopaat dr. Eli Pieters: "Kruiden kunnen genezen en medicijnen zijn pijnstillers"

door Jacoline Debrot

WILLEMSTAD — In het jaar 2015 zullen de Verenigde Staten meer verdeeld zijn dan de Sovjet-Unie ooit is geweest. Florida en omgeving worden onafhankelijk met een overwegend Spaans-sprekende bevolking. De Westkust wordt bewoond door Aziaten en in het meest noordwestelijke puntje van Amerika wonen de zwarten. Curaçao wordt een prachtig eiland, mits er niet te veel hotels worden gebouwd, de natuur goed wordt beheerd en de bevolking oppast met het gevaar voor aids-infectie. Dat is het toekomstige wereldbeeld van Eli Pieters, yu Kòrsou, helderziende en kruidengenezer, woonachtig in New York.

Met iets van weemoed is hij op vakantie op zijn geboorte-eiland; voor de gelegenheid de baard afgeschoren en de haren geknipt "om er wat jonger uit te zien" en met een sterk verlangen naar Curaçao. Als hij zijn Nederlandse identiteit niet verloren had, zou hij zeker terugkeren.

Dr. Eli Pieters woont al meer dan vier decennia in de States. Zijn praktijk is gevestigd in Brooklyn, New York. Maar voordat hij daar belandde, heeft hij een zeer grillige en bijzondere carrière doorlopen.

Als jongen groeide hij op in de Penstraat, vlakbij het Avila Hotel, waar het interview wordt gehouden. Al in zijn jeugdjaren maakte hij de oversteek naar Europa om in de Tweede Wereldoorlog te vechten voor de Nederlandse marine. "Ik heb er nooit spijt van gehad dat ik ben weggegaan. Ik kom uit een arme familie, daar kom ik eerlijk voor uit", vertelt de 65-jarige kruidendokter. "Ik ben er van overtuigd dat er niets van mij geworden was, als ik op het eiland was gebleven."

MOEDERTAAL

Zijn moedertaal Papiamentu spreekt dr. Pieters nog vloeiend; Nederlands gaat hem iets minder af. Daarvoor woont hij te lang in Amerika. Na de Tweede Wereldoorlog belandde hij daar, werkte er enkele jaren en trad in dienst van het Amerikaanse leger. Begin jaren vijftig werd hij ingezet in de oorlog in Korea. Later werkte hij bij de Military Police op Hawaii. "Dus als ik dood ga zullen ze me onder twee vlaggen moeten begraven", aldus de man die zijn Nederlandse paspoort is kwijtgeraakt.

Nadat Pieters de wapens neergelegd had, nam zijn loopbaan een geheel andere wending. Op Hawaii was hij in contact gekomen met Filipino's die afgesloten van de bewoonde wereld mensen genazen met behulp van kruiden. "Dat interesseerde me. Ik wist nooit wat ik wilde worden, musicus of acteur. Door het contact met de Filipino's kwam ik op het idee om medicus te worden, maar dan niet op de reguliere manier door medicijnen te studeren."

Door wat hij gezien had van de Filipino's is Pieters overtuigd geraakt van de kracht van kruiden. Gewone medicijnen zijn volgens hem vergif, "het zijn pijnstillers".

HELDERZIENDHEID

In eerste instantie heeft Eli Pieters zich toegelegd op zijn helderziende gaven. Sinds zijn jonge jaren was hij zich bewust van zijn zesde zintuig en voelde hij hoe dit hem van pas zou kunnen komen in zijn carrière als geneesheer. In Mexico studeerde hij 'psychic and mind control' om zo zijn talenten op dit gebied op de juiste manier te leren gebruiken.

Aansluitend volgde hij een studie homeopathie aan de Samuel Hahneman University in Londen. In '67 behaalde hij zijn masters' degree, in 1974 promoveerde hij aan hetzelfde instituut. Vervolgens bekwaamde hij zich in de acupunctuur om zijn kennis te completeren.

'Paincontroller' staat op zijn visitekaartje, als simpele aanduiding voor de verschillende capaciteiten die hij in huis heeft. Maar de klanten vinden hun weg naar zijn praktijk in Brooklyn. Ze weten dat dokter Pieters dag en nacht voor hen klaarstaat, zonder hun een cent te veel te berekenen. De dokterstarieven van Pieters worden aangepast aan de economische draagkracht van zijn cliënt.

Zelf ging Pieters als jongere nooit naar een dokter. Dat was niet de gewoonte bij hem thuis. Er bestonden genoeg natuurmiddeltjes om zijn kwaaltjes te genezen. "Kruiden genezen", verzekert Pieters en haalt het boekje tevoorschijn dat hij schreef in 1981. 'Healing herbs', een werk met een pasklare oplossing voor verschillende gezondheidsproblemen.

Voorin staat dat het is opgedragen aan zijn vrouw Ruth, zijn vijf zonen Edgard, Edward, Edwin, Errol en Edmond en zijn twee dochters, Annette en Helen. Het voorwoord is ontleend uit het bijbelboek Exodus hoofdstuk 22 over de opdracht vreemdelingen niet te onderdrukken. Een paar bladzijden verderop, naast de inhoud, een portret van Jezus zoals iedere kinderbijbel hem voorstelt; een zachtmoedige blik in de ogen, haren tot op de schouders en de rechterhand iets opgeheven. Hij wijst naar zijn hart.

GELOVIG

Dr. Eli Pieters is gelovig. Hij geneest mensen van de meest ernstige ziekten, maar de laatste adem is in handen van God, zo weet hij en slaat de ogen op naar de hemel. "Een mens moet sterven op een dag. Ik bid elke dag om kracht dat het me zal lukken de mensen te helpen en gelukkig heb ik tot nu toe nooit gefaald."

De kruidendokter dekt zichzelf overigens wel in tegen iedere onzekerheid. Zijn boekje is gekeurd en geregistreerd in Amerika. "Dat bewijst dat het goed is, want in de Verenigde Staten is men erg streng op het gebied van volksgezondheid."

Verder stuurt Pieters zijn klanten uit ethische overwegingen altijd eerst naar een regulier arts voor de diagnose. "Ik kan het ook zelf doen. Door mijn helderziendheid weet ik al wat de mensen mankeren, maar ik wil achteraf geen praatjes hebben. Wanneer de arts eenmaal de diagnose heeft vastgesteld, neem ik de behandeling over."

ZWAK

Meermalen heeft dr. Pieters de reguliere artsen vol verbazing laten toekijken hoe hij ten dode opgeschreven personen genas. "Onlangs nog, kreeg ik een vrouw bij me die niet geholpen kon worden door de artsen in het ziekenhuis. Ze was erg zwak, werd elke dag dikker en kon niet meer lopen. De doktoren hadden haar opgegeven, tot iemand haar adviseerde om bij mij langs te gaan. Binnen een paar weken had ik haar weer op de been. Ze maakt het goed."

ELI PIETERS

Ook een aantal Curaçaoënaars heeft hij al geholpen. Een dame die al vijf jaar ondraaglijke pijn had aan haar hand, kreeg van de arts te horen dat er niets voor haar gedaan kon worden behalve het doorsnijden van de geïrriteerde zenuw. Ze werd doorverwezen naar dr. Pieters die met enkele acupunctuurbehandelingen de vrouw verloste van haar pijn.

Tijdens zijn vakantie op Curaçao heeft hij een man geholpen zich fitter te voelen door hem een kruidendrank voor te schrijven die de pijn van zijn prostaatkanker zou doen verlichten. "Toen ik hem voor het eerst zag, kon hij bijna niets doen. Nu ik hem weer opzocht was hij monter aan het werken in de tuin."

Soms kunnen kruiden gevaarlijk zijn, beaamt dr. Pieters. Op Curaçao wordt veel gebruik gemaakt van de geneeskracht uit planten. Toch is het verstandig om voorzichtig te zijn. Een te veel aan kruidenextract is net zo schadelijk als het overmatig gebruik van medicijnen.

"Daarom begin ik mijn boekje met een handleiding hoe je de kruiden het beste prepareert", aldus Pieters. De beste manier om een kruidenthee te drinken volgens de arts is een theelepel kruiden in een 'cup' kokend water op te lossen. Dit mengsel moet vijf minuten doorkoken en daarna moet het nog tien minuten trekken. Twee of drie kopjes per dag geeft het beste resultaat. De tweede manier is de oplossing van een theelepel kruiden in twee 'cups' water; vijf minuten laten koken. Ook hier is twee tot drie koppen per dag de juiste hoeveelheid.

OPSPORING

Op de achterkant van zijn boekje staat geschreven: "Dokter Pieters heeft geweldige helderziende gaven, meermalen is daarvan gebruik gemaakt door de FBI om zaken op te lossen."

"Dat klopt", aldus Pieters. "van mijn helderziendheid wordt onder meer gebruik gemaakt voor zaken als opsporing van vermiste personen. De FBI heeft mijn naam in een computerlijst staan van helderzienden die worden geconsulteerd wanneer er iemand wordt vermist."

"Iemand die ik heb opgespoord is de oorlogsmisdadiger Mengele", vertelt Pieters. "Iedereen zei dat hij dood was, maar de joden kwamen naar mij toe om te vragen of dat klopte. Ik heb ze gezegd, nee, hij is niet dood. Ze zullen hem vinden in Brazilië. Daar is hij uiteindelijk gevonden."

Ook het ongeluk met de spaceshuttle 'The Challenger' is voorzien door Eli Pieters. "Ik heb ze gewaarschuwd voor het ongeluk. Of dat beangstigend is om zoiets te weten? Nee, niet voor mij. Ik heb hen banggemaakt toen ik vertelde dat de spaceshuttle er aan zou gaan. Ze geloofden me niet echt, ze zeiden 'dr. Pieters hoe zou dat nou kunnen?' Toen het ongeluk eenmaal gebeurde, kreeg ik overal vandaan telefoontjes."

Pieters ontdekte op jongere leeftijd dat hij helderziende was. "Je kunt het ook leren door middel van cursussen, je kunt jezelf een beetje ontwikkelen, maar ik geloof dat het een gave is die van boven komt, dat moet zo zijn."

JOMANDA

Over de krachten van het genezend medium Jomanda dat de gemoederen op Curaçao de laatste weken in beweging bracht, zegt Pieters: "Ik geloof daar niet in. Misschien werkt het tijdelijk" en met een blik op het 'genezende visitekaartje' dat mij nog rest van het genezingsevenement in Sentro Deportívo Kòrsou, zegt hij "nee, dit geloof ik niet."

"Als patiënt is het moeilijk te onderscheiden, wie betrouwbaar is en wie niet. Je moet mensen observeren om te weten hoe ze zijn. Sommigen hebben bepaalde krachten, maar ze gebruiken ze niet op de juiste manier. God houdt van ons, van de mensen. Hij heeft ons per slot van rekening gemaakt en invulling gegeven aan ons lichaam. Maar één plek heeft hij niet ingevuld" (wijst op zijn voorhoofd) "hier, ons hoofd. Dat heeft hij leeggelaten. Het is aan ons om te kiezen hoe we die leegte invullen. Iedereen heeft de keus om dokter, advocaat of dief te worden. Als een kind op het verkeerde pad terecht komt, vraagt de moeder zich af 'Mijn God, waarom'. Maar, dat is niet de keus van God geweest. Een ieder is verantwoordelijk voor zijn eigen daden."

"Iedereen kan worden wat hij wil", is de mening van Pieters en hij verwijst nogmaals naar zijn eigen leven. "Als ik op Curaçao was gebleven, was ik niets geworden. Voor mij was het nodig om het eiland te verlaten om te worden wie ik nu ben."

TERUG

Nu hij eenmaal heeft bereikt, wat hij wilde, zou dr. Pieters met alle liefde terugkeren naar Curaçao. "Het is het land waar ik ben geboren." Gezien zijn toekomstverwachtingen voor Curaçao en voor de Verenigde Staten is het bijna logisch dat hij zijn leven in Amerika wil opbreken.

Voor de Verenigde Staten zijn zijn voorspellingen niet zo gunstig. "Geef me een stuk papier" (begint te tekenen). "Dit is Amerika. Dit is Miami. In het jaar 2015 zal Amerika net zo verdeeld zijn als de Sovjet-unie. Dit deel (omcirkelt Florida) wordt Spaans-onafhankelijk. Ook het gebied California, San Francisco wordt onafhankelijk. Weet je wie daar gaan overheersen? De Japanners en Chinezen. In dit deel van Texas, zullen de Indianen terugkeren. En hier (wijst helemaal naar de meest noord-westelijke punt) dit wordt een zwarte staat. De rest, dit kleine deel, is wat er overblijft van de Verenigde Staten. En de zee? De Japanners zullen de controle hebben over de hele zee. Zij zullen meer oorlogsschepen hebben dan wie dan ook."

Pieters vervolgt zijn voorspelling: "In Australië kunnen in het jaar 2000 geen mensen meer wonen door de verpeste atmospheer. Om er te overleven zouden ze onder de grond moeten wonen. Wat je gaat zien is dat de bewoners terugkeren naar Europa."

PRACHTIG

Curaçao wordt een prachtig land, voorziet Pieters, een van de mooiste eilanden van het westelijk Caribisch gebied (West Indies). Een eiland met volop werk en ontwikkeling. Pieters waarschuwt er voor dat Curaçao zich niet moet blindstaren op de ontwikkeling van het toerisme. "Laat ze voorzichtig zijn met het bouwen van al die hotels. Wanneer Cuba eenmaal zijn poorten opent, zal Curaçao de helft van zijn toeristen verliezen."

Een geruststelling zijnerzijds: de eerstkomende dertig jaar zullen zich geen grote vliegtuigrampen voordoen in 'the West Indies'.

Hij voorziet wel andere problemen voor Curaçao. Drugs bij voorbeeld. "In de komende jaren kan er een oplossing worden gevonden om druggebruikers te helpen. Volgens Pieters zullen de wetenschappers in staat zijn om een injectie te ontwikkelen waardoor druggebruikers niet langer tegen het gebruik van verdovende middelen kunnen. Een soort van vaccinatie, die op dezelfde manier werkt als de tabletten die sommige alcoholisten krijgen voorgeschreven. "Maar, het blijft een probleem, want de rijke mensen - die leven van de opbrengst van drugs -zullen deze ontwikkeling tegenhouden."

Aids is een ander gevaar voor Curaçao. "De ziekte zal steeds meer worden verspreid, vooral door de vrouwen die van buitenaf komen om hier in de prostitutie te werken. Curaçao moet voorzichtig zijn, want het zal nog heel erg lang duren voor er een middel wordt uitgevonden tegen de ziekte."

Ook de nieuwe vorm van tuberculose die zich tegenwoordig voordoet bij met name aidspatiënten, zal schrikbarende vormen aannemen, aldus Pieters. Curaçao moet zich daarvoor zeker hoeden.

BLOTE VOETEN

Tot slot, twee tips van Pieters. "Sommige slechte gewoontes hier op het eiland leiden tot ziekte. Met kinderfeestjes is het hier bij voorbeeld de gewoonte dat de kaarsjes op de taart worden uitgeblazen. Niet doen, is mijn advies. De hele taart wordt zo besmet. Stel dat een opa of oma of iemand anders aan tbc lijdt en je laat die persoon de kaarsen uitblazen. Dan is het besmettingsgevaar zeer groot. En er is een eenvoudig alternatief. Plaats op ieder stukje taart een eigen kaars en laat de kinderen die zelf uitblazen."

Een andere gewoonte, vooral hier in de tropen, is om met blote voeten zo uit bed te stappen op de relatief koude vloer. "Het is beter om sokken of schoenen aan te trekken voordat je opstaat, of stap even op een matje", raadt Pieters aan. "Dat is de beste manier om reuma op oudere leeftijd te voorkomen."

In Ierse zaak:

Nederland wacht af

De Nederlandse regering wil de lopende juridische ontwikkelingen afwachten in de zaak van het verkrachte Ierse meisje alvorens eventueel internationaal stappen te ondernemen. Minister van den Broek (Buitenlandse zaken) heeft dit de Tweede Kamer meegedeeld in antwoord op vragen van D66, PvdA en VVD.

Het 14-jarige meisje is zwanger geraakt door verkrachting door de vader van haar vriendin. De Ierse wetgeving verbiedt abortus. De Ierse rechter heeft bovendien bepaald dat zij Ierland niet mag verlaten om te voorkomen dat zij in het buitenland een abortus ondergaat. Kamerleden van D66, PvdA en VVD achten dit een schending van diverse internationale verdragen, zoals met het handvest van Parijs (CVSE-verdrag) waarin het recht om een land te verlaten is geregeld.

Ze vroegen Van den Broek al of niet samen met andere landen de Ierse regering hierover opheldering te vragen. Van den Broek wijst er in zijn beantwoording onder andere op dat het Ierse hooggerechtshof zich nog over het door een lagere Ierse rechter opgelegde uitreisverbod moet uitspreken. Hij vindt het in werking stellen van het "CVSE-mechanisme" op dit moment niet voor de hand liggen.

De kamerleden Kohnstamm (D66) en Weisglas (VVD) kunnen zich niet helemaal vinden in het standpunt van Van den Broek. Zij wijzen er op dat Van den Broek in het verleden in een soortgelijk geval in CVSE-kader voortvarender te werk ging. Dat ging toen om de dissident Havel - inmiddels president van Tsjecholowakije. Kohnstamm zei maandag desgevraagd over de kwestie een debat te zullen aanvragen, wanneer de uitspraak van het Ierse hooggerechtshof onverhoopt negatief voor het meisje uitvalt.

Peter v. d. Pligt:

"Onwezenlijk"

Vervolg op pag. 5

kunnen begrijpen. Ik merk nu zelf dat ik al meer verschillen kan aanbrengen, meer in de muziek zelf ook. De doorsnee Antilliaan weet al die nieuwe tumba's al mee te zingen. En door de tekst wordt er ook nog een bepaalde dimensie aan meegegeven. Daarbij is het tumbafestival niet alleen de muziek, maar ook het hele gebeuren in het stadion, je loopt rond, maakt wat praatjes, de dames zijn fraai uitgedost, de mannen bekijken de dames. Het is de ambiance die het tot een geheel maakt".

Curaçao staat klaar om morgen tijdens de Gran Marcha op grootse wijze carnaval te vieren. Met Boy Dap als Rey di Tumba voorop, maar ook met de 'kick' van die makamba van *Si ta homber boo taa* die zo'n aparte stijl van dansen heeft...

CLUB VAN FRATER ANDREAS VIERT 50-JARIG BESTAAN

Voorzitter dr. Devid: "Ons sportcomplex komt er"

Gouden Sithoc werkt aan toekomst van ons voetbal

HET IS IN DE JAREN vijftig. De houten tribunes van het Rifstadion, tot de laatste plaats bezet, kraken onder het gewicht van de honderden enthousiast juichende toeschouwers. Met geregelde tussenpauzen doet de passaatwind wolken stof opwaaien en dan kan je het zout op je lippen proeven. Op het veld wordt een geduchte strijd gestreden tussen de in witte broek en rode shirts gestoken 'jongens van de fraters' van Otrobanda met de witte 'S' van Sithoc fier op de borst en de blauw-gelen van de overkant van de brug die met 1-0 voorstaan. Dan zwenkt aan de linkerkant Sithoc's middenspeler Gein Giribaldi naar de lijn, passeert in een flits twee tegenstanders en geeft een haarscherpe pass naar de vrijstaande 'Shon Mi' Krips.

Als een kanonskogel treft het schot doel: 1-1. Tussen het publiek op de voortribunes springt een in witte toog gestoken figuur letterlijk een halve meter in de lucht. Hij verslikt zich bijna in zijn sigaar en het zilveren kruis op zijn buik zwaait vervaarlijk van links naar rechts, terwijl het muziekkorps van Scherpenheuvel een vrolijke mars inzet. Frater Andreas, de oprichter van Sithoc en meest fanatieke aanhanger van zijn club raakt niet uitgejubeld. 'Zijn' jongens hebben het weer voor mekaar. Aartsrivaal SUBT heeft in de laatste minuut een gelijkspel afgedwongen en de kans op de titel blijft behouden.

= door Norbert Hendrikse =

Een archieffoto van Sithoc uit 1945: staande v.l.n.r.: Karel Phelipa, Alex Bloem, Manfred Corasol, Arnold Melfor, Dario Pietersz, Cesar Bethancourt, Federico Elmondalek, Kees Klooster. Zittend v.l.n.r.: Wilfred Matheuw, Gein Giribaldi, Walter Gabriela, Anton Teling, Shon Mi Krips, Henk Getrouw en Rene Blume.

Helaas waren er voor dit jaar jubilerende Sithoc (de club viert het vijftig jarig bestaan) in die tijd niet veel kampioenstitels weggelegd. SUBT en Jong Holland wisten in elke competitie net een paar puntjes voor te blijven. Maar de échte Sithoc-fans mocht dat niet deren. Zij bleven hun club en hun frater trouw, want waren ze er niet van kinds-af aan mee opgegroeid?

Sithoc, afkomstig van Sint Thomas College, werd opgericht door frater Andreas Lemmens. Hij begon zijn carrière als onderwijzer in de eerste klas van deze school. Op het St. Thomascollege waren toen de jongens van de basisschool en de mulo nog niet gescheiden en in de sportbeoefening met zijn leerlingen vond frater Andreas een gezonde uitlaatklep voor zijn tomeloze energie.

Sithoc ontstond niet van de ene dag op de andere, maar groeide wel in een onstuimige vaart. Tot op hoge leeftijd heeft frater Andreas voor zijn geesteskind gestreden. Hij zat weldra in het bestuur van de Curaçaose Voetbalbond en in het fratershuis aan de Roodeweg galmde de naam van Andreas en Sithoc praktisch de ganse dag.

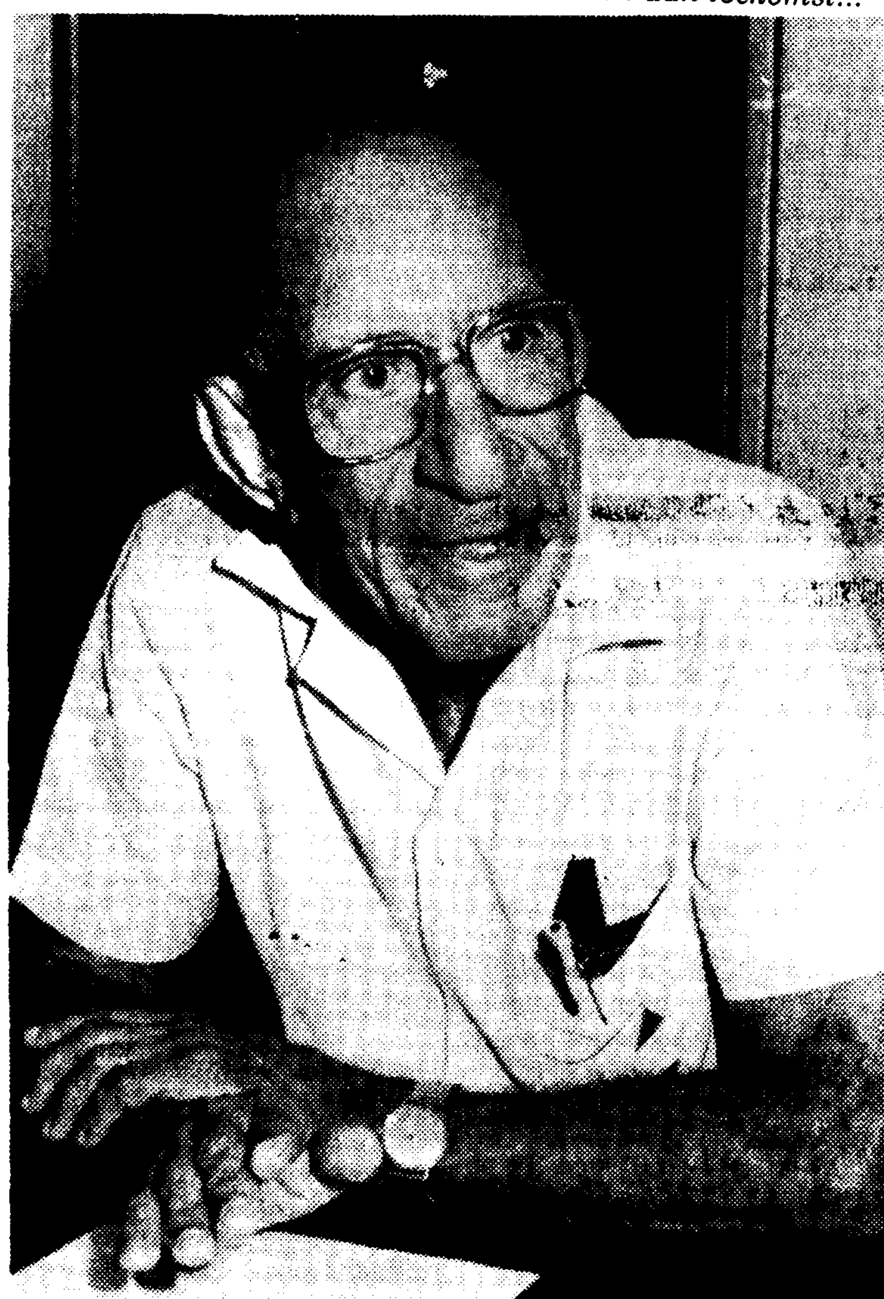
Frater Andreas stond, behalve voor zijn enthousiasme voor de voetballerij bekend om zijn spreekvaardigheid. Bekend is een opmerking van CVB-bestuurslid Mordy Maduro tijdens een vergadering van de bond, waarbij frater Andreas weer eens lyrisch voor de dag was gekomen om voor zijn Sithoc een gunst af te dingen: **'Frater Andreas stop nu maar met je bloemen, sterren en kinderogen. Ge besodemietert de hele zaak!'**

Op 31 juli 1964 vertrok frater Andreas op 67-jarige leeftijd naar Windhoek (Zuid Afrika). Hij had zelf om overplaatsing gevraagd naar Namibië omdat hij zich op die leeftijd nog lang niet uitgeblust voelde. De fraters van Tilburg hadden daar een internaat en het trok hem wel aan: veel jongens, veel sport. Op 75-jarige leeftijd begon hij wat te sukkelen met zijn gezondheid en in 1972 keerde hij terug naar Nederland, naar het fratershuis in de Tilburgse Gasthuisstraat. Nog acht jaar heeft hij daar nog mogen genieten van zijn oude dag, waarbij hij via brieven nog volop contact hield met Curaçao, met zijn sportvrienden en oud-leerlingen.

Op 30 januari 1980 werd hij in Tilburg begraven, maar zijn club Sithoc bleef voortbestaan.

We praten met de huidige clubvoorzitter dokter H. Devid (76) die er voor zijn leeftijd nog bijzonder goed uitziet. 'Sport houdt me jong. Ik trek elke dag baantjes in mijn zwembad thuis. Met voetballen moet ik oppassen om niet te hard te gaan, maar ik voel me nog uitstekend'.

Dokter H.DEVID
...werken aan toekomst...

In 1966 arriveerde dokter Devid op Curaçao, na eerst op de Bovenwinden en Bonaire te hebben gewerkt. Als voetballiefhebber kreeg hij weldra contact met Eugene Testing, oud-speler en later ook trainer van Sithoc die hem vroeg of hij er wat voor voelde om bij de club te komen. "Voor een bestuursfunctie had ik toen nog geen ambitie, ik moest de jongens eerst nog allemaal goed leren kennen. Om een paar namen uit dietijd te noemen: Regales, Kalúlu Comenencia, Toko Beltrand en niet te vergeten doelman Celsio Polinet.

Ik raakte zo vanzelf betrokken bij het Sithoc-gebeuren en werd steeds enthousiaster. In 1970 werd ik gekozen tot voorzitter. Ik heb dat ongeveer zes jaar gedaan en ben er toen wegens drukke werkzaamheden voor een tijd uitgestapt. Maar uiteraard bleef ik een trouwe aanhanger en ook medisch adviseur van de club.

Een jaar geleden ben ik weer benaderd door bestuurslid David Curiel en nog enkele andere mensen om het voorzitterschap opnieuw op me te nemen. Ik heb ze erop gewezen dat we twintig jaar verder waren en dat ik het, gezien mijn leeftijd, niet heel lang meer zou kunnen, maar heb uiteindelijk toch de uitdaging aanvaard".

Curiel, die het gesprek bijwoont: "Wij hebben dokter Devid benaderd omdat zijn inzet ontzettend groot is. Hij zit bij elke wedstrijd op de spelersbank en er zijn maar weinig bestuursleden die hem dat nadoen. Hij lijkt ons door zijn relaties ook de aangewezen figuur om donaties te werven voor de club, voor de jaarlijkse exploitatie, maar ook voor ons nieuwe sportcomplex".

STADION

Devid: "Ons doel was twintig jaar geleden al een stadion te bouwen. We hadden een terrein op Muizenberg tot onze beschikking en ik had reeds plannen laten uitwerken door architect Tom Janga, maar er kwam toen niet veel van terecht. Nu gaan we het weer proberen. We hebben de tekeningen aangepast en de bedoeling is — zij het in wat kleiner formaat — een sportcomplex aan te leggen, met een voetbalveld en een basketbalveldje tevens bruikbaar voor volleybal. Aanvankelijk is er ook gedacht aan een zwembad, maar de heer Solomon, voorzitter van onze zwemclub heeft grotere plannen, waarvoor op Muizenberg geen ruimte genoeg is".

Sithoc werkt aan een eigen stadion, maar op het ogenblik gaat het toch niet zo best met de voetballerij en met name niet met de publieke belangstelling daarvoor?

"Ik denk dat we de oorzaak daarvan niet alleen moeten zoeken bij de kwaliteit van ons voetbal, maar ook bij de benadering van de spelers. De interesse van mensen die eventueel kunnen helpen de zaak te begeleiden ontbreekt evenals trouwens de belangstelling voor de sport bij de jongens zelf. Uiteraard is het niveau daardoor ook niet wat het zou moeten zijn. Als er meer capabele mensen zich gingen bemoeien met de clubs, zou het al een stuk beter gaan. Niet alleen organisatorisch, maar ook voetbaltechnisch. Er zijn de laatste tijd teveel complicaties ontstaan. Problemen tussen de clubs onderling en met de bond, daardoor krijg je ook in het bestuur van de verenigingen en in de bond mensen die eigenlijk niet geschikt zijn voor hun taak. Alles is daardoor stil komen te liggen, er gebeurt gewoon niets".

Maar kunnen de verenigingen dat zelf niet veranderen, hebben ze genoeg 'eigen kweek' om van onderaf aan opnieuw op te bouwen?

"Wat Sithoc betreft is er gelukkig een behoorlijker interesse bij de jeugd. We beginnen met de kleintjes bij Orfic, vangen ze daarna op bij de junioren om ze na genoeg te zijn getraind naar de hogere regionen te halen. Wij hebben dit jaar het kampioenschap van Curaçao behaald met vier jongens afkomstig uit onze junioren-afdeling".

Dit beginnen met de jeugd en werken met 'eigen materiaal' is ook een traditie bij Sithoc, sinds de jaren van frater Andreas?

David Curiel: "Jazeker, en de jongens zijn nog steeds erg enthousiast. Iedere donderdagmiddag staan we met zo'n honderd tot 130 jongens op onze twee velden. Ons terrein wordt dinsdag en donderdag intensief gebruikt. Sinds 1985 hebben we ook verlichting, zodat we met de senioren soms tot 's avonds elf uur door kunnen gaan. Dat geeft ons ook een voorsprong op de clubs die geen verlichting hebben. De spelers kunnen na hun werk rustig eten en uitrusten en vanaf zeven uur gaan trainen".

SPONSORS

"Wij zijn nu hard aan het werken om meer sponsors en donateurs aan te trekken. Hubo blijft onze hoofdsponsor, maar door het teruglopen van de recettes bij de wedstrijden, hebben wij meer sponsors en donaties nodig. Vroeger konden we rekenen op 20.000 gulden per jaar. Dit jaar was het maar 11.000 en in 1990 was het amper 4000 gulden en in het jaar daarvoor hebben we helemaal niets ontvangen".

Waarom gaat het publiek niet meer naar wedstrijden kijken?

Devid: "Laten we eerlijk zijn, de kwaliteit van het spel is niet meer wat het vroeger was.. Ook drugs spelen daarbij een rol. Ik heb het meegemaakt bij Sithoc, toen wij nog op het Rif speelden, dat vier spelers op het veld stonden tegen Scherpenheuvel die er totaal niets van terecht brachten. Binnen de kortste tijd stonden we met 0-3 achter. Later bleek dat deze jongens 'gebruikt' hadden. Toen begon het al achteruit te gaan. De jongens presteerden niet. Er waren geen uitblinkers meer als Giribaldi, Vlinder, Doran, Testing, Valerian enz."

Sportartsen klagen er over dat de conditie van onze jonge atleten veel te wensen overlaat. Dit geldt zelfs voor mensen die uitgezonden worden naar Panamerikaanse Spelen e.d. Ligt dat misschien aan het gebrek aan sportbegeleiding op de scholen, waar toch de basis moet worden gelegd?

Devid: "Inderdaad, daar moet je beginnen. En je hoeft geen luxe gymzaal te hebben om de jongelui in beweging te zetten. Dat is een smoesje dat veel gebruikt wordt. Alle scholen hebben wel een speelplaats of een veldje dat daarvoor gebruikt kan worden. Het ligt aan de docenten, ook de gymleraren die niet meer die inzet hebben die men vroeger had. Kinderen moeten niet alleen leren, ze moeten ook aan gezonde lichaamsbeweging doen. Natuurlijk zijn er ook docenten bij die dat wel doen. Stanley Inderson (nu minister) en Oegadjir heb ik nog een paar jaar geleden op Suffisant in de zon met de jeugd bezig gezien. Die mensen moeten we meer hebben".

Curiel: "We moeten ook de trek naar Nederland niet vergeten. We zien veel jongelui vertrekken, om te studeren of daar werk te zoeken. Vorig jaar hebben we nog twee heel talentvolle junioren zien weggaan".

En komen die in Holland dan niet aan de bak?

Devid: "Zelden, we hebben er een paar zien vertrekken op aanraden van de Nederlandse voetbalscout Rob Jansen, een jongen Stroop b.v. die vorig jaar één wedstrijd heeft gespeeld. Hij wilde het met hun proberen en de bedoeling was hun zelfs bij Ajax een kans te geven, maar ze hebben het niet gehaald".

DISCIPLINE

Er wordt gezegd dat er vroeger ook meer discipline was bij de spelers. Ze kwamen toen recht van het werk naar de training en gaven zich volledig om vooruit te komen, zelf al kregen ze er geen cent voor zoals nu.

Devid: "De liefde is er niet meer. Men voetbalt om een paar centen (dertig gulden bij een gewonnen wedstrijd en vijftien bij een gelijkspel en bij een verloren wedstrijd niets. Voor trainingen f.2.50 !), die we met moeite bij elkaar vergaren omdat we indertijd begonnen zijn met een semiprof systeem. Wij moeten anders gaan denken. Het is niet meer als vroeger, begeleiding is veel belangrijker geworden".

Wie zorgt daar bij Sithoc voor?

Devid: "We hadden van 1968 t/m 1988 een buitenlandse trainer, de Braziliaan José Rodriguez Neto. Nu hebben we een lokale coach, Nooy Girigori. Nog jong, maar zeer goed. Hij heeft ons al aan een paar kampioenschappen geholpen".

Zou wat meer internationale of al is het maar regionale wedstrijdervaring niet helpen?

Devid: "Dat zou kunnen, het zou ons spel zeker ten goede komen, maar ontbreekt ons eenmaal aan de centen. SDK-directeur Morris Isenia, die ook aan Sithoc gelieerd is, heeft vaak clubs uit Brazilië en andere landen hierheen gehaald. Maar hij kan het niet meer opbrengen, want als het publiek niet massaal naar het stadion komt levert dit alleen maar verlies op".

Nu u het toch over het SDK heeft, zou het niet beter zijn voor het lokale voetbal als er wat de faciliteiten betreft meer gedecentraliseerd werd, dus de sportvelden naar de wijken brengen, zoals Sithoc nu doet op Muizenberg?

Devid: "Dat is dringend nodig. Transport hoeft geen probleem te zijn met ons openbaar vervoer, maar de jongens gaan gewoon niet meer in een busje zitten of een stuk lopen zoals wij dat vroeger deden. Als b.v. het Rifstadion weer gebruikt zou kunnen worden voor voetbal, zou het de jongens uit Otrobanda gelegenheid kunnen

Vervolg op pag. 8

Frater ANDREAS
...vader van Sithoc...

FRATER ANDREAS (Wilhelmus Joh. Lemmens) werd op 24 september 1897 geboren in een groot gezin te Haarlemmerliede. Welke vooropleiding hij had toen hij de poort van de fratershuis in Tilburg binnenstapte is niet bekend. Na als surveillant te hebben gewerkt in Huize Ruwenberg te Goirle kwam hij in december 1926 naar Curaçao, waar hij de onderwijsbevoegdheid 4e rang behaalde en geplaatst werd als onderwijzer in de eerste klas van het St. Thomascollege. In 1933 behaalde hij het diploma l.o. Engels, twee jaar later l.o Spaans en nog twee jaar later l.o. tekenen. De man was toen al 43 jaar oud.

Frater Andreas had een echte talenknobbel en in die jaren fungeerde het St. Thomascollege vaak als tussenstop voor reizigers van Europa naar Amerika en vice versa. Andreas kon zijn spreekvaardigheid botvieren op zijn gasten. Toen eind jaren vijftig plannen werden gemaakt voor een internaat op Soto, werd frater Andreas aangeduid als de toekomstige directeur. Hij schetste en ontwierp paviljoens alsof het paleizen moesten worden, maar de overheden besloten toch liever een professionele architect aan te trekken. Andreas werd wel benoemd als hoofd van de Don Sarto-school te Soto. In 1958 volgde zijn benoeming tot directeur van Scherpenheuvel, waar hij zijn oude liefde voor Sithoc ex officio moest delen met de voetbalclub Scherpenheuvel. In 1964 liep zijn bestuursperiode ten einde en vertrok hij via Nederland naar Namibië waar hij nog een aantal jaren werkte. Hij overleed op 30 januari 1980 in Tilburg en is begraven op Huize Steenwijk in Vught. In Rome is momenteel een proces aan de gang voor zijn zaligverklaring.

LETTERKUNDIG LEVEN ROND DE EEUWWISSELING
De taalkwestie beneden en boven de wind
'Kan de hollandsche taal hier ooit algemeen worden?'

DAT ROND DE EEUWWISSELING het Spaans in de letterkundige produktie domineerde, wilde nog niet zeggen dat er dientengevolge in die tijd geen aandacht voor andere talen was. Van tijd tot tijd werd er stevig gediscussieerd over de taalproblematiek in de maatschappij in het algemeen en in het onderwijs in het bijzonder, waarbij de positie van de volkstalen (Papiamento en Engels) tegenover de koloniale 'moedertaal' Nederlands het centrale probleem vormde. Bij herhaling heeft Cola Debrot aandacht gevraagd voor de discussie van 1915, die ook in het gedenkboek van *De Fraters van Zwijsen* (1986) en in de dissertatie van Toos Smeulders: *Papiamentu en onderwijs* (1987) ruim aandacht kreeg en die vooral de positie van het Papiamento als cultuurtaal tot inzet had. Minder bekend is kennelijk die van het begin van de 20ste eeuw waarin de verhouding tussen enerzijds Nederlands en anderzijds Papiamento en Engels centraal stond.

= door Wim Rutgers =

No. 1041 Zaterdag 5 December 1903. 20ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,- pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 4 December.

ONTEVREDEN.

II.

Daar zijn oogenblikken in 's menschen leven, waarin men, al te zeer geschokt, geen woorden kan vinden om de hevige aandoening van zijn gemoed weer te geven. Slechts een blik, een gebaar, een klank vertolkt, wat er omgaat in zijn hart.

art. 111: *Buitengewone subsidie aan Roomsch-Katholieke scholen.* Onmiddellijk volgt na dit schril contrast der cijfers: „TOEN DAN OOK door het Apostolisch Vicariaat". Er wordt dus een verband gelegd met het voorafgaande.
Het aantal onderwijzers is zoo hoog mogelijk opgevoerd om maar een flinke tegenstelling te hebben met die ongelukkige 19 akte-hebbenden.

min nog niet is, dat hier werkelijk „*de toestand*" scheef wordt voorgesteld. In de laatste tien jaren zijn hier op het eiland 35 examens afgelegd door ons personeel. Is dit geen bewijs, dat er hard gewerkt wordt? Want deze personen konden zich niet rustig bekwame[n] voor hun examens.

Zou het Gouvernement zelf wel in staat wezen 50 gediplomeerden onderwijzers uit te laten komen alleen om in onze buitendistricten of op de eilanden zich af te zonderen en zich te wijden aan het ond[erwijs] der arme kinderen?

"Een volkstaal kan niet met geweld worden ingevoerd, zij ontstaat langzamerhand, groeit op met het volk en leeft op 't innigst verbonden daarmede. Taal en volk zijn één, in de taal ligt zijn geschiedenis. (...) Ook het papiëmentsch is de ziel van een volk". (Amigoe 26 VII 1902)

"Nu in Nederland de belangstelling voor de Kolonie gaandeweg grooter wordt, zal door onderlinge samenwerking van Hollanders en Curaçaoënaars (...) ook de Nederlandsche taal, meer en meer de huistaal worden, ten minste van de gegoede burgers in het stadsdistrict". (Amigoe II I 1908). Deze twee citaten omsloten een meer dan vijf jaar lange discussie over de rol van het Nederlands tegenover die van het Papiamento (en Engels) en ze gaven een paar belangrijke punten van die discussie weer. Het bleek nog weer eens overduidelijk dat het Nederlands in die tijd nauwelijks huistaal (meer) was, en dat men de positie van de landstaal zo volkomen verweven achtte met de bevolking, dat men voor het Nederlands alleen mogelijkheden in beperkte beter gesitueerde kringen in het stadsdistrict zag.

BENEDEN DE WIND

"Waarom is in de kolonie Curaçao het Nederlands nooit de taal van het volk geworden?" We geven allereerst een aantal gedachten uit een drietal Amigoe-artikelen (26 VII, 2 en 9 VIII 1902) weer, die prominent op de eerste pagina werden geplaatst en daardoor waarschijnlijk de mening van hoofdredacteur Pater A.J.C. Wahlen zelf geweest zullen zijn en die van de kerk dus in zijn geheel.

In de eerste plaats stelde de pater dat er sprake was van een historisch verzuim, uit voorzichtig beleid en praktische zin om overwonnenen niet nodeloos voor het hoofd te stoten, of wegens gemakzucht en gemoedelijkheid? Toen de Nederlanders kwamen, bezat het volk al een eigen taal. Bovendien vormden Nederlandssprekenden al spoedig een minderheid in de kolonie, toen ook Portugeessprekenden immigreerden. Wel werden er veel Nederlandse woorden overgenomen, maar die werden alle verspaanst. Het Nederlands verschilde zoveel van de 'zuidelijke' talen dat het moeilijk was te leren, en de taal functioneerde zo weinig in de maatschappij dat ze spoedig vergeten werd, want ze was volstrekt niet nodig voor een maatschappelijke taak van de meesten. De paradoxale conclusie was:

"Moet het hollandsch dan verdwijnen in deze hollandsche kolonie? Volstrekt niet. Integendeel, onze moedertaal moet meer algemeen worden, ook als spreektaal in het huiselijk verkeer. Maar alleen in de stad, voor hen wie het mogelijk is deze moeilijke taal te leeren en in de onderhouden en wien de kennis dezer taal nuttig is wegens maatschappelijke positie en omgang. Voor hen alleen is het doenlijk de hollandsche taal meer algemeen te maken. (...) Wil men werkelijk het hollandsch meer algemeen maken, men beginnen (sic!) met het te beperken". (Amigoe 9 VIII 1902)

De discussie werd ingewikkelder doordat ze gekoppeld werd aan de onderwijsproblematiek. Ook op Curaçao speelde in die dagen een schoolstrijd tussen bijzonder (R.K.) en openbaar onderwijs. De paters verzorgden het Papiamentstalige volksonderwijs. De in 1901 tot gouverneur van de kolonie benoemde ex-onderwijsinspecteur J.O. de Jong Van Beek en Donk wilde openbaar onderwijs in uitsluitend het Nederlands. Een nieuwe onderwijsverordening bepaalde daarom in 1905 dat het onderwijs "zoveel mogelijk" in het Nederlands gegeven moest worden. In een reactie daarop stelde de Amigoe (18 XI 1905): begin met de eigen taal kan leren en voor wie die taal voor hun beroep later nodig zullen hebben.

"Maar is het aanleeren van de Nederlandse taal nu hoofddoel geworden van het onderwijs in onze kolonie? (...) Hoofddoel dient steeds te blijven de geleidelijke ontwikkeling en beschaving van het kind door het logisch te leeren denken en die gedachte behoorlijk uit de leeren drukken. Dit tracht men voornamelijk te bereiken door het onderricht in lezen, schrijven en rekenen. In welke taal dit geschiedt, is bijzaak.

Het meest redelijke is natuurlijk die geleidelijke ontwikkeling van 't kind te bevorderen door het te leeren denken, schrijven en spreken in die taal, welke het kind reeds van huis uit kent, omdat het reeds begonnen is daarin zijn gedachten te openbaren. Zijn echter de eerste beginselen al gelegd, (...) dan is het zeer aan te bevelen tot verdere, meer uitgebreider ontwikkeling van den leerling ook nog onderricht te geven in een andere taal, dan die welke het kind dagelijks hoort en spreekt, opdat het zijn blik verruime en wat verder en dieper de wereld leere zien".

Dit alleszins redelijke standpunt verzwakte de Amigoe evenwel door ter vergelijking de taalsituatie in Indië aan te halen. Dit zou het odium op de redactie en de geestelijkheid kunnen laden het volk DOM te hebben willen houden met het Papiamento, een verwijt dat de paters nogal eens te slikken kregen.

"Waar de Javaan rijst noodig heeft, vóór alle dingen rijst, is het... gladweg onzin om hem hollandsch te gaan leeren. Elke cent daarvoor besteed, is weggeworpen".

In een volgend artikel stemde de Amigoe daarom in met de gedachte dat ook het omgekeerde zou kunnen plaatsvinden en de Europeaan de landstaal zou aanleren.

"Mochten ook wij hierin meer steun ondervinden van goed onderlegde papiamenters".

DUALISME R.K. KERK

Eigenlijk bevond de R.K. geestelijkheid zich ten aanzien van deze 'taalquaestie' in een zeer dualistische positie. Vanaf 1900 waren er in het blad Neerlandia van het in 1898 in Nederland opgerichte Algemeen Nederlands Verbond, dat als hoofddoel de verbreiding van de Nederlandse taal en cultuur, ook in de koloniën had, al enkele artikelen verschenen die wezen op de geringe verbreiding van het Nederlands in Curaçao. Amigoe-redacteur Wahlen was enthousiast (bestuurs)lid van de in november 1904 gestichte Groep Nederlandse Antillen van dit A.N.V. en stelde in zijn kolommen veel ruimte beschikbaar voor propaganda en verslagen van bijeenkomsten. Van de andere kant verdedigde en propageerde Pater Zwijsen in het pas opgerichte Papiamentstalige La Cruz de volkstaal met verve.

REACTIES

Dat een standpunt met zijn teneur ten gunste van het volkomen bestaansrecht en het voortbestaan van het Papiamento, niet algemeen gedeeld werd, niet in het moederland en niet in de kolonie, bleek wel uit de daarop volgende discussie.

Een tweetal Nederlandse kranten gaven het standpunt weer zoals door de Amigoe verwoord, *'Een vriend van Curaçao' bestreed het in een derde met felheid door te wijzen op het geringe aantal mensen "die eene gebrekkige, arme, primitieve taal spreken, een taal die geen enkel werk heeft voortgebracht en dat ook nooit zal doen". Volgens hem isoleerde het Papiamento het volk van alle "geestesproducten van het menschdom".*

Schreven in Neerlandia de zeer goed ingevoerde Nederlander J.H.J. Hamelberg gematigd, de Curaçaoënaar J.H.M. Chumaceiro moet uitgesproken negatief over de volkstaal, fulmineerde de pas in de kolonie gearriveerde waarnemend administrateur F. Bartelink in een serie artikelen halsstarrig tegen het Papiamento, culminatie en negatieve climax was ongetwijfeld het anonieme 'Het verval van Curaçao' in Neerlandia van februari 1906, met zijn strijd tegen de *"wat taal aangaat nog lager dan den Hottentot" geplaatste, die "zich de weelde veroorlooft een eigen en eenige taal er op na te houden — een taal bovendien, die geen taal is. Dat is het werk der groote Kerk. Intusschen de arme neger is er het slachtoffer van, de blanke bevolking doet mee, en.... de menschen in het vaderland kennen hun kolonie niet".*

Hier krijgt de kerk dus het verwijt het volk met zijn taal dom te willen houden. Daarna zien we het argument van de kleinschaligheid,

"Zoolang Curaçao door het Papiamentsch stelselmatig geïsoleerd blijft van de vooruitvliegende buitenwereld, hem verarmd, verstompt en onbeschaafd achterlaat, zoolang de goegemeente aldaar deze taal en de ellendige theorieën van verdediging verkondigt, zal ze ondergaan in haar krachtelooze kringetje..."

De discussie werd ronduit racistisch met:

"Doch tevens als blanke bewoner van deze Nederlandsche kolonie, moet hij niet vergeten waarlijk blank te zijn en niet de oude, arme slaventaal der negers blijven aanhangen en verdedigen en zoodoende zich en zijn gezin van zijn blank vaderland vervreemden. Hij moet niet den neger, doch de neger hem tot voorbeeld nemen. Men breke met de opvatting op Curaçao dat de negertong te fijn is en zijn hersens te grof zijn voor het Nederlandsch".

Het zure slot van het artikel sprak voor zich, *"Santa Barbara Be(n)dita, de rijkdommen van John Godden mogen haar teruggegeven worden, doch het ellendige Papiamentsch zal de eenige kolonie onzer Nederlandsche bezittingen, waar Europeanen als kolonist zich blijvend kunnen vestigen, verder ten verderve voeren, de eenige kolonie, die een ware kolonie voor Nederlanders zou kunnen zijn". (citaten uit Neerlandia 1906: februari, p.27-29)*

Nos ta mira e jaagdornan. Ma ta da cachor a hinca su curpa!

Het artikel maakte een stroom van reacties los, het meest uitvoerig en op rustig betogende toon, al direct door Pater P.A. Euwens over 'Het beschavingswerk op Curaçao' in Neerlandia (1906: 45-48; 87-88; 126-128; 152-156), en iets later door A.N.V. man J.A. Snijders in Vragen van den dag (1907: 833-849; 913-926): *"Sedert ongeveer 5 jaren heeft men ontdekt, dat in onze kolonie, waar bijna 3 eeuwen onze driekleur waait, onze stambroeders het Hollandsch niet als huistaal gebruiken".* De 'schuld' daarvan lag niet bij de Curaçaoënaar, zoals men meestal gewoon was te beweren, maar bij de Nederlander zelf, want hij had de Curaçaoënaar van zich vervreemd. Na een vergelijking met Indië, Zuid-Afrika, Suriname en Noord-Amerika, besprak Snijders de andere omstandigheden van Curaçao, zijn handel, de huwelijken met vrouwen van de overwal en de rol van de jaja. Het gevolg was veeltaligheid. Als oplossing wilde Snijders dat de Nederlander zijn taal in de kolonie zou propageren, *"Spreekt met geen enkelen Curaçaoënaar Papiamentoe, Spaansch of Engelsch, maar steeds Hollandsch, tenzij gij in sommige gevallen niet verstaan wordt".*

De Curaçaoënaar moest het Nederlands accepteren,

"Curaçaoënaars, wanneer gij Nederlanders wenscht te blijven bedenk dan, dat het eerste kenmerk van den Nederlander moet zijn, dat hij Nederlandsch spreekt".

Daarnaast pleitte hij voor uitbreiding van het onderwijs, opleidingen voor ambtenaren en studiebeurzen in Nederland, en het A.N.V. als geëigende middelen om het Nederlands meer ingang te doen vinden. Snijders predikte kortom nagenoeg het R.K. standpunt; hij verdedigde de geestelijkheid en haar preek- en onderwijspolitiek ferm, zodat hij op zijn beurt in de Amigoe uitvoerig en instemmend werd aangehaald.

PAPIAMENTO-STANDPUNT

Nam redacteur Pater R.J.C. Wahlen in de Amigoe een tussenstandpunt in met zijn verdediging van het Papiamento als volkstaal en zijn pleidooi voor de verspreiding van het Nederlands als elite- en cultuurtaal, La Cruz-redacteur Pater Zwijsen, maar in feite zijn assistent A.F. Sintiago verdedigde het Papiamento zonder meer als cultuurtaal.

"Papiamentoe ta un plantji, propio di suela di Curaçao, Bonaire i Aruba; un plantji indigena, koe a crece aki i koe tin bida: es plantji singular Holanda mester cultiva manera un cos precioso". (La Cruz 21 V 1902)

De taal kende immers al een lange geschiedenis, en was daarom wel degelijk een taal net als andere die indertijd ook als dialect ontstonden,

"nos idioma ta un lenga, koe tin un porvenir mescos koe cualkier otro lenga". (La Cruz 18 VI 1902)

Ingezonden brieven verdedigden het Papiamento tegenover het Nederlands, dat toch ook maar een kleine taal was. Niemand kon een bepaalde vreemde taal opleggen aan een ander en ieder volk had recht op een eigen taal. De redactie pleitte zelfs voor tweetaligheid van alle officiële, gouvernementele stukken. La Cruz was de enige die in deze fase van de taalstrijd Papiamento en literatuur met elkaar in verband bracht. "*'Ma Papiamentoe no tin literatura'. - Esaki sí por ta berde; pasobra tin masjar poco boeki skirbi na Papiamentoe. Ma cuantoe boeki nan a skirbi na francés, spanjol etc. den promer tres siglonan di nan existencia? Podiser no asina tantoe koe tin na Papiamentoe awor. Coe tempoe es literatura lo bini". (La Cruz 21 V 1902)*

Onder literatuur werd hier kennelijk alles wat gedrukt was verstaan. Op de vraag of de taal in staat was abstracte ideeën te verwoorden, antwoordde de redactie dat dat steeds weer gebeurde, zowel van de kansel als "den boeki di prosa i poesía den nos idioma". (La Cruz VI 1902)

J.S. CORSEN: ATARDI

Vanaf 1900 verscheen de eerste Papiamentstalige gedichten in La Cruz, maar het zal duidelijk zijn dat pas Josef Sickman Corsen's zo beroemde gedicht 'Atardi' het Papiamento-gelijk ondubbelzinnig poëtisch zou bewijzen. Dit gedicht vervulde in die tijd veel meer dan alleen een puur literair-esthetische functie.

Rond de eeuwwisseling veranderden in Nederland de tot dan ingenomen standpunten tegenover haar 'noodlijdende' kolonie. Van verkoopplannen die men enkele decennia geleden nog gekoesterd had, zag men af, deels om economische deels om ideële redenen. Waarom zou de kolonie met de aanstaande opening van het Panamakanaal niet een bloeitijd tegemoet kunnen gaan? Van Deventer sprak in 1899 van 'eene eereschuld' en Van Kol die op bezoek was, nadat Boeke en Went hem al waren voorgegaan met allerlei economische plannen, schreef in zijn reisverslag van 1904 over 'onze koloniën, onze plicht'. Er woei in het moederland een 'ethische wind' die de kolonie wilde 'opheffen', dat wilde zeggen verwesteren en modelleren naar Europees voorbeeld. Daar hoorde de Nederlandse taalverbreiding vanzelfsprekend bij.

'Atardi' verscheen in La Cruz van 27 september 1905, nog geen twee maanden na het speciale 'Curaçao-nummer' van Neerlandia, dat zo'n krachtig pleidooi was voor het Nederlands, en midden in de discussie over de doorvoering van het Nederlands als uitsluitende onderwijstaal. Het zal duidelijk zijn dat hier de literatuur mede een taalpolitiek doel gediend heeft, de reacties bewezen het trouwens.

BOVEN DE WIND: ENGELS

Werd er op Curaçao al nauwelijks Nederlands gesproken, op de Bovenwinden was de situatie 'nog erger' om J.H.J. Hamelberg te citeren, want daar begreep zelfs bijna niemand die taal. Van de ongeveer 4000 inwoners van Sint-Maarten spraken er volgens opgave ongeveer 35 Nederlands, dat wil zeggen dat die Nederlands konden spreken. Van Sint-Eustatius waren die cijfers nog geringer, want "van de vijftien bewoners die Nederlands kunnen lezen, zijn er twaalf, die het zonder moeite doen". dat is nog niet één procent van de toenmalige bevolking! (Neerlandia 1905: 41)

In eveneens een drietal prominent op de voorpagina geplaatste artikelen verdedigde de Amigoe-redacteur (21 en 28 III, 18 IV 1903) voor de Bovenwinden eenzelfde standpunt als voor Curaçao, omdat de omstandigheden dezelfde waren. Nederland had de verbreiding van het Nederlands in het verleden verwaarloosd om praktische handelsredenen en het waren juist de omstandigheden en de ligging van die drie eilanden in een geheel Engelstalige omgeving, die ook nu nog voor het Engels pleiten. Nederlands was steeds van weinig praktisch maatschappelijk en economisch nut, maar wilde je die taal op grond van nationalistische motieven verbreiden, dan moest je beginnen bij een kern van de beste leerlingen op de stadsschool, bij de ambtenaren door in die branche vooral Nederlands sprekenden aan te stellen en bij de rechtspraak.

In tegenstelling tot eenzelfde pleidooi voor het beperkt gebruik van het Papiamento werd er op dit voorstel om Engels te handhaven nauwelijks negatief gereageerd. We zien hier dus duidelijk de geheel andere houding van de Nederlander tegenover het Papiamento in vergelijking met de wereldtaal Engels.

ONDERWIJS

Of dat met die ambtenaren wat geworden is, las ik nergens maar op school werden er door de onderwijzers in samenwerking met het Alge-

JOSEPH SICKMAN CORSEN
Kòrsow 13 desember 1855 - 9 oktober 1911

meen Nederlands Verbond, wel enige pogingen ondernomen om 'Hollandsche feestavondjes' te organiseren.

"De Heer H.J. Vooren zal worden gevraagd te willen zorgen voor de opvoering van een Nederlandsch komediestukje... door de leden der jongelieden afdeeling". (Amigoe 23 X 1909) Secretaris P.L. Gorsira van Saba moest echter meedelen dat de groep nog problemen had met het organiseren van 'een echt Hollandsche avond' omdat 'slechts enkele Sabanen de Nederlandsche taal machtig zijn'. Daarom zou onderwijzer J.H.P. Schrils een cursus Nederlands beginnen, 'waartoe zoowel dames als heeren zullen worden toegelaten'. Of dat wat geworden is? Maar men wilde kennelijk modern zijn en het Nederlands propageren. De van Aruba afkomstige onderwijzer H.E. Lampe bracht met gevorderde leerlingen op 30 juli 1909 'een paar Hollandsche komediestukjes' onder de titel Schotlands trouw en Mozart. Men zong 'Vergeet-mij-niet', 'Wegwijzer', 'Avondlied' en 'Wien Nederlandsch bloed',

"... en de dag zal nog lang in herinnering blijven, toen op Saba voor het eerst echt Nederlandsche muziek met echt Nederlandsche woorden de in het Nederlandsch opgevoerde komediestukken afwisselden". Aldus een opgetogen Amigoe-correspondent in zijn verslag. De 'holandisashon' zette rond de eeuw-

Vervolg op pag. 8

Carnaval in de mondi

= door Nel de Jong =

"HET IS WEER Karnaval in Mensenland", schetterde het parkietje, dat bij de kaboutertjes op bezoek was. "Vorig jaar heb ik de optocht gezien vanaf een kerktoren. Wat was dat mooi!" "Vanaf een kerktoren?" lachte Pinkie, "Zo hoog kun je er toch niets van zien?" "Best wel, hoor", knikte het parkietje. "En lager durf ik niet. Al die mensen, he. En het lawaai dat ze maken! Het is bijna net zo erg als vuurwerk. Nee, dan blijven wij, vogels maar liever een eindje uit de buurt".

"Waarom houden we eigenlijk geen optocht hier in de mondi?" bedacht Pinkie. "Alle dieren verkleed, wat zou dat leuk zijn". "Ai, ja!" zei het parkietje, "Weet je wat, ik ga het gelijk aan alle dieren uit de mondi vragen". "Leuk, leuk", Kabouter Brr knikte zo hard met zijn hoofd, dat zijn baard ervan op en neer sprong. "Zeg ze maar, dat we volgende week zondag hier bij ons huisje vertrekken".

Het leek wel, of er daarna een storm in de mondi los brak. Muisjes renden met vijf, zes tegelijk over de paadjes, alsof er een wilde kat ze achterna zat. Een hagedisje zuchtte, dat hem zoveel konijntjes in de weg liepen. Zo schoot hij toch niet op! Maar intussen renden er al even veel hagedisjes door de mondi. Poetsje zat van 's morgens vroeg tot 's avonds laat op haar kabouter-naaimachine te naaien, want alle dieren kwamen haar hulp inroepen.

Kabouter Brr en Pinkie plakten veertjes hier en plukjes dons daar en kartonnen oren op kartonnen koppen. En natuurlijk moesten ze ook nog alles mooi beschilderen. En dan de vogels. Parkietjes schetterden, dat horen en zien je verging. En de dieren uit de mondi ontdekten, dat de suikerdiefjes ook heel wat lawaai konden maken. Vooral, als ze met zo'n tien man bij elkaar waren.

"Ik word nog doof van jullie", klaagde Zeurpiet de Schildpad. "Kom zondag maar naar ons in de optocht kijken", riep een van de suikerdiefjes. "Wel, wel, daar had zelfs Zeurpiet wel wat geschreeuw aan zijn oren voor over. "We moeten zorgen, dat we een goed plaatsje krijgen", zei hij tegen mevrouw Zeurpiet. "Weet je wat we doen? We laten onze drie kinderen om de beurt onder de struik vlak bij het kabouterhuisje zitten. Daar staan we lekker in de schaduw". "Ja, ja" knikte mevrouw Schildpad, "En als ze dan elke keer vast wat lekkere blaadjes mee nemen, hebben we nog wat te eten ook".

Maar ze waren niet de enigen, die zoiets bedacht hebben. Opa konijn had al een kuiltje gemaakt onder een andere struik en een paar geitjes kampeerden aan de voet van een grote cactus. Ze prikten een stel oude kranten aan de cactusnaalden, want af en toe een lekker hapje hoorde er ook bij, vonden ze.

Zondagmorgen vroeg kwamen alle dieren, die in de optocht mee liepen, naar het kabouterhuisje. De kaboutertjes waren er nog druk mee, hoor. Een muisje kreeg ruzie met een konijntje, omdat ze allebei voorop wilden lopen. Hier moest nog een oor bijgeplakt worden. Daar verloor iemand zijn staart (niet zijn echte natuurlijk). De troepialen, die voor de muziek zouden zorgen, waren te laat. Maar eindelijk stond iedereen op zijn plaats, klaar om te vertrekken.

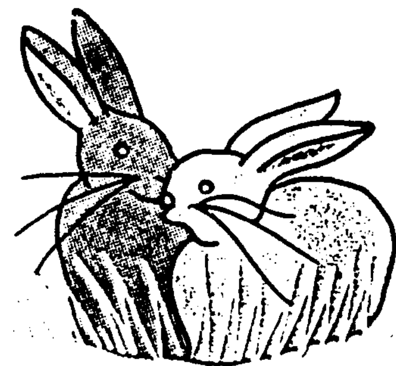

"Nu gaan we gauw naar de struik van de familie Schildpad toe", zei kabouter Brr, "want we willen de optocht ook zien. Intussen tellen jullie langzaam tot tien, vóórdat jullie vertrekken". "Ja, ja", knikte Poetsje, "Tel vooral langzaam, dan kunnen we van onze limonade drinken voor de optocht langs komt,, want ai, wat heb ik een dorst gekregen van al dat werken".

"Een!" schreeuwden de dieren in koor. "Twee.... Drie!" Oei, wat klonk dat hard. "Vier!" riepen de muisjes en konijntjes. De hagedisjes en de vogeltjes konden maar tot drie tellen, dus die hielden hun mond. "Vijf!... Eh... zeven. Nee, zes!" Ze kregen bijna weer ruzie. Maar de muisjes wisten heel zeker, dat zes eerst kwam. "Ik heb twaalf kinderen", riep Mama Muis verontwaardigd. "Denken jullie soms, dat ik niet weet, hoe ik die moet tellen!" En heel alleen telde ze: "Acht....Negen....Tien!"

Trots keek ze om zich heen. Maar niemand lette meer op haar. De hele stoet zette zich in beweging. De troepialen floten tot ze bijna geen lucht meer in hun longen hadden. De optocht was begonnen! De familie Zeurpiet, de geitjes, de konijntjes en de anderwe dieren keken met open mond toe. "Maar ze hebben zich helemaal niet verkleed" mekkerde een klein lammetje teleurgesteld. "Ik zie alleen maar muisjes en hagedisjes en konijntjes". "Ja ja", knikte Zeurpiet de Schildpad, "Je hebt gelijk. Heb ik daarvoor nou zo'n eind in de zon gelopen?". "Maar jullie kijken niet goed", zei Poetsje. "Kijk eens goed naar dat konijntje". "Hé!" riep Opa konijn, "Dat is geen echt konijntje. Dat is een verklede muis. Zijn oren zijn van karton". "Juist", knikte kabouter Brr. "Wel heb je ooit", verbaasde mevrouw Zeurpiet zich. En toen deed alle dieren hun best om te ontdekken, wie er onder de konijntjes, muisjes en vogeltjes verborgen zaten. En ze hadden pret voor tien.

"Ha ha!" lachte een parkietje, "Een vogel met vier pootjes. Dat moet een verklede muis zijn". "En die reuze muis is vast een konijn". Opa konijn hield zijn buik vast van het lachen. "Die troepialen fluiten wel een beetje vals", vonden een paar mieren. "Dat hoort zo", legde Pinkie uit. "Vorig jaar ben ik naar de mensenoptocht gaan kijken en toen speelden alle band vals. Dat is, omdat het karnaval is. Hé, de optocht is afgelopen. Komen jullie nog een keer langs?"

De dieren in de optocht en de dieren aan de kant konden er geen van allen genoeg van krijgen. En daarom kwam de optocht nog vijf keer langs, voordat iedereen weer tevreden naar huis ging. "Volgend jaar doen wij ook mee", nam Zeurpiet de Schildpad zich voor. "Dan gaan we als kaboutertjes". "Volgend jaar ga ik aan de kant staan om de optocht voorbij te zien komen", nam een muisje met een grote blaar op zijn poot zich voor. "Ja, volgend jaar moet er beslist weer een optocht komen", zei kabouter Brr. En dat waren alle dieren uit de mondi met hem eens.

Schrikkeldag

EENS IN DE VIER jaar heeft de maand februari 29 dagen in plaats van 28. Die dag noemen we schrikkeldag. En het jaar, waarin die dag valt, heet schrikkeljaar. Dit jaar is het weer zo ver. Hieronder kunnen jullie een paar hele oude versjes over schrikkeldag lezen. * *

*

Heeft februari negenentwintig dagen,
dan mogen de meisjes de jongens vragen.

* * *

Schrikkeldag, schrikkeldag,
Alles mag wat straks niet mag,
Meisje, dat naar jongens fluit,
zoekt daarop haar liefste uit.
Schrikkeldag, schrikkeldag,
is de dag dat alles mag.

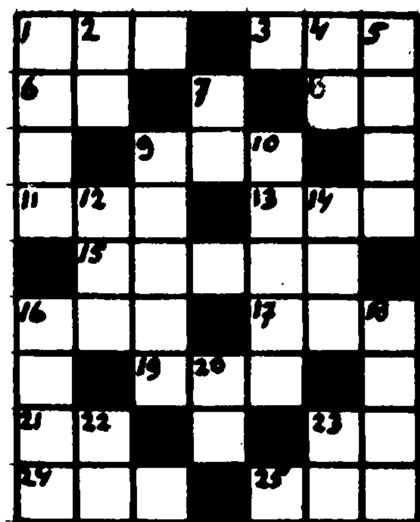
* * *

Om te onthouden: Als je een jaar door 4 kunt delen, (92 bijvoorbeeld) dan is het een schrikkeljaar.

Uit de schoolkrant

VANDAAG laat ik jullie één van de leukste dingen uit de Schoolkrant van dit jaar zien. Een stripverhaal! Getekend door Marieke van de Dr Albert Schweitzer School. Bravo Marieke!.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Zeedier; 3. Deel van een huis; 6. Okay (afkorting); 8. Muzieknoot; 9. Muzieknoot; 11. Om water of melk in te doen; 13. Indien; 15. Planeet; 16. Desert; 17. Bewoner van Estland; 19. Deel van een kippenhok; 21. Meisjesnaam; 23. Slee; 24. Groente; 25. Niet mager.

VERTIKAAL: 1. Eetgerei; 2. Persoonlijk voornaamwoord; 4. Reeds; 5. Broodbeleg; 7. Muzieknoot; 9. Deel van een gitaar; 10. Bergruimten in een kast; 12. Paling; 14. Krijg je op school; 16. Voorwerp om bloemen in te zetten; 18. Inwoner van Turkije; 20. Voegwoord; 22. Namelijk (afkorting); 23. Uitroep.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnaar van de week:

**Johnny Louisa
Seru Fortuna 278
Curaçao**

Hij ontvangt een waardebon van f.15.- van Augustinus Boekhandel.

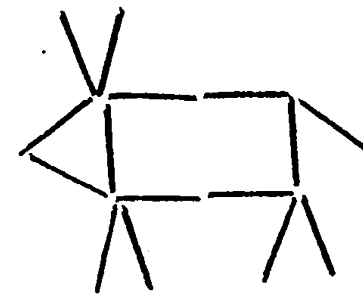
OPLOSSING

HORIZONTAAL: 2. Berg; 6. Of; 8. De; 9. Ma; 10. Een; 12. Erna; 14. Teen; 16. Stal; 18. St.; 19. ET; 20. Taal; 23. Maag; 25. Maan; 28. Sar; 29. Ei; 30. En; 32. Pa; 33. Melk.

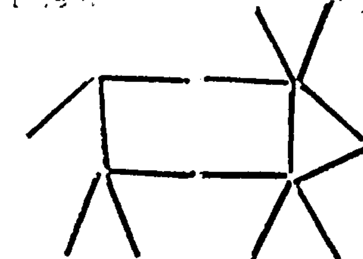
VERTIKAAL: 1. Zoet; 3. E.d.; 4. Ree; 5. Taart; 7. Feest; 9. M.n.; 11. Net; 13. Re; 15. Nat; 17. Lam; 18. Slaap; 19. Emmer; 21. Aas; 22. Na; 24. Graf; 26. Ai; 27. Nee; 31. Nl.

Het herteraadsel

MAAK eerst van 15 lucifers dit hert:

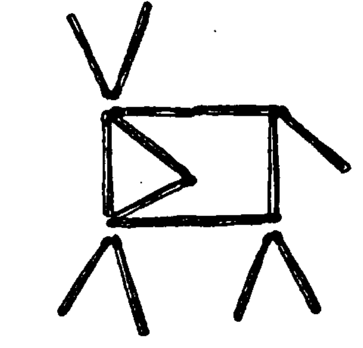
Als je nu drie lucifers verplaatst, kijkt het hert opeens de andere kant uit:

Maar nu is de kunst het hert de andere kant uit te laten kijken, door maar 2 lucifers te verplaatsen! Probeer maar eens en niet te gauw naar de oplossing kijken.

Oplossing herteraadsel:

Carnaval

Boerenkielen, gekke petjes,
koks en bakkers met servetjes,
't leukste paardje komt van stal:
kindren, hoi 't is carnaval!

Dansen maar in lange slieren,
alle bonte rokjes zwieren,
bellen rinklen overal:
kindren, hoi 't is carnaval!

Zure bommen, zoete hapjes,
dolle dingen, dolle grapjes,
serpentines overal:
kindren, hoi 't is carnaval!

Xingoe de hond

WEET JE HET nog? Xingoe, het kleine hondje leefde zo'n honderd jaar geleden bij de kolonist Andreas in het Braziliaanse oerwoud. Op een dag gaat Xingoe op avontuur aan de rand van het bos. Wat is dat harde ding, waar hij zijn neus tegen aan stoot? Met zijn poten graaft hij het uit de grond. Verbaasd kijkt hij naar het vreemde dier met het gepantserde lijf, dat te voorschijn komt. Als Xingoe er met zijn snuit tegen stoot, rolt het zich op als een ronde harde kogel. Xingoe heeft nog nooit een gordeldier gezien. Hij keft en springt om de pantserkogel heen. Maar dan valt zijn oog op een glanzende mestkever.

Xingoe pakt hem op met zijn bek. Maar als hij de kriebelende pootjes van het beest voelt en de weerhaken in zijn lip, schudt hij hem verschrikt van zich af. Opeens denkt hij weer aan het eerste vreemde dier. Dat is bezig zich in de grond te graven. Met zijn kopje schuin ziet Xingoe hem verdwijnen. Zijn neus en oren krijgt hij vol stof. Maar dat gaat zo maar niet!

Xingoe begint te graven zo vlug als hij kan. Het gordeldier heeft allang een veilige schuilplaats gevonden, maar dat heeft Xingoe nog niet door. Hij graaft proestend en snuivend verder en is al voor de helft in het hol gekropen. Tot hij plotseling piept van angst en met zijn achterpoten spartelt. Hij is blijven steken! Met een ruk trekt hij zijn lijf uit het gat. Hij kan er nu maar beter mee ophouden. Nog even blaast hij uit. Dan gaat hij op zoek naar nieuwe avonturen.

En die zijn er genoeg te beleven voor een klein hondje. Er zijn grote zwarte rupsen, die met honderden over elkaar heen kruipen. Op de gladde lijven van de anderen komen ze vlugger vooruit dan op de grond, waar over elk grassprietje of kluitje aarde moet worden geklauterd. Nieuwsgierig steekt Xingoe zijn neus in de knoedel rupsen. Maar hij weet niet hoe gauw hij zijn kop terug moet trekken. Zijn snuit brandt en jeukt. Hij gaat erbij zitten en veegt er met zijn poten langs. Het groene gif, dat de lijven van de rupsen afscheiden, houdt alle dieren op een afstand. Zelfs de mieren slepen de zwarte beesten niet naar hun nest.

(wordt vervolgd)

Wist je dat?

EEN soort carnaval met verkleedpartijen en optochten wordt al sinds duizenden jaren bij Grieken en Romeinen, bij Indianenstammen zoals Maya's en Azteken, en bij Hindoes, Chinezen en Afrikaanse stammen gevierd. Niets nieuws onder de zon dus.

* * * * *

Een ander woord voor paljas is harlekijn. Dat woord komt van Arlecchino, de zoon van een straatarme Italiaanse kleermaker, die een paar honderd jaar geleden leefde. Zijn vrienden kregen vanwege het carnavalsfeest van hun ouders een nieuw pak. Bij Arlecchino thuis waren ze daar te arm voor. Dus besloten zijn vrienden allemaal een lapje stof voor een nieuw pak mee te brengen. Ze vergaten alleen af te spreken wat voor kleur. En zo kwam iedereen met een andere kleur aan zetten. 'Geeft niets', zei Arlecchino en liet zijn vader er een vrolijk pak van maken. Iedereen vond het prachtig en bestelde ook zo'n pak. Met het gevolg, dat vader Arlecchino schatrijk werd!

* * * * *

Zo omstreeks 1600 werd in Nederland Carnaval zo uitgebreid gevierd, dat men in Den Haag zelfs de melaatsen, die anders niet in de stad mochten komen, met een praalwagen in de optocht mee liet rijden.

Nederlands onderzoek naar botontkalking

Muizepijpbeentjes werden met ruimteveer meegestuurd

= van een ANP-verslag gever =

PARIJS - Een van de wetenschappelijke experimenten die de komende week aan boord van het Amerikaans-Europese ruimtelaboratorium zullen worden verricht, betreft een Nederlands onderzoek naar botontkalking. Voorts zijn in het internationale micro-zwaartekracht laboratorium (IML), dat vorige maand met een Amerikaans ruimteveer in de ruimte werd meegenomen, drie andere wetenschappelijke experimenten van Nederlandse onderzoekers worden uitgevoerd.

Het is al langer bekend dat ruimtevaarders tijdens hun vluchten last hebben van botontkalking. In tegenstelling tot andere lichamelijke veranderingen in de ruimte is dit proces onomkeerbaar. Dit vormt een ernstige rem op plannen om astronauten voor langere tijd de ruimte in te sturen.

MUIZEBOTJES

Dr. J. Veldhuyzen van de universiteit van Amsterdam stuurde embryonale muizepijpbeentjes met de zeven dagen durende ruimtevlucht mee om zicht te krijgen op de mineraalhuishouding van de botjes. Door deze in gewichtsloze toestand te laten ontwikkelen en de resultaten te vergelijken met die op aarde hoopt de onderzoeker meer te weten over vroegtijdige botontkalking. Deze kennis kan niet alleen ruimtevaarders, maar ook mensen op aarde die veelal op latere leeftijd aan botontkalking lijden ten goede komen. De vraag is namelijk of slijtage van het bottenstelsel, dat vooral bij vrouwen na de menopauze in versterkte mate optreedt, voorkomen kan worden.

Samen met een Franse collega van de universiteit in Toulouse wil dr. C. Woldringh, als onderzoeker verbonden aan de universiteit van Amsterdam, met behulp van bacteriën vaststellen hoe het proces van celdeling precies verloopt in een gewichtsloze omstandigheid. Uit eerdere ruimte-experimenten was al gebleken dat zwaartekracht en celdeling iets met elkaar te maken hebben. In de ruimte zou het proces namelijk sneller verlopen. Biologe dr. G. Ubbels van het Hubrecht-laboratorium in Utrecht, die haar experiment met padde-eieren tijdens een vlucht met het ruimtelaboratorium D-1 in 1985 wegens een technisch mankement zag mislukken, kreeg bij de vlucht in januari een herkansing. Zij liet de padde-eieren in de ruimte bevruchten om te zien hoe de embryo's zich vervolgens zouden ontwikkelen. Naast deze biologische experimenten werd ook een natuurkundeproef gedaan. Dr. A. Michels van de Universiteit van Amsterdam wilde n.l. te weten komen wat er precies gebeurt, als het onderscheid tussen de damp- en vloeistoffase wegvalt. Men noemt dit het kritische punt van het proces waarbij een vloeistof in damp overgaat. Dit overgangssysteem dat zich eigenaardig gedraagt, kan alleen goed bestudeerd worden wanneer de invloed van de zwaartekracht wordt uitgeschakeld.

KRISTALLEN

Twee dagen na de lancering van het IML begon nog een Nederlands wetenschappelijk experiment in de ruimte, dit keer aan boord van het Russische ruimtestation MIR. De biochemicus dr. W. de Grip van de Katholieke Universiteit in Nijmegen zal tijdens het experiment, dat twee maanden in beslag neemt, proberen kristallen te verkrijgen van het eiwit rhodopsine (waarover eerder in Napa werd geschreven), dat de lichtgevoeligheid van het oog verzorgt. De onderzoeker hoopt dat de afwezigheid van de zwaartekracht grotere en zuiverder kristallen oplevert. Dan is het mogelijk de structuur van het eiwit beter vast te stellen.

RUESSELSHEIM - Eind vorig jaar is de Duitse fabriek Opel opgehouden met het produceren van de Opel Kadett, een model dat jarenlang zeer populair was in Europa en waarvan er niet minder dan 10 miljoen exemplaren zijn verkocht. Op deze archieffoto uit 1936 arbeiders in de Opel-fabriek aan het werk aan een Kadett uit dat jaar.

Moleculen in Californië

TUSSEN TWEE experimenten door maakte onderzoeker Peter Zeppenfeld van het IBM Almaden laboratorium in San José (Californië) van 28 koolmonoxide-moleculen een 'molecuulman', waarvan er 20.000 hand in hand in de dikte van een mensenhaar zouden passen. De moleculen, elk bestaande uit een koolstof- en een zuurstofatoom, zitten op een kristal-platina oppervlak, waarbij het koolstofatoom zich aan de ondergrond heeft gehecht en het zuurstofatoom naar boven is gericht. De ruimte tussen de goudkleurige moleculen bedraagt 4,8 Angström (één Angström is een tienmiljardste meter). Het goudkleurige figuurtje is 25 Angström breed en twee keer zo hoog. Zeppenfeld creëerde en fotografeerde zijn 'molecuulman' met behulp van een 'scanning tunneling' microscoop (STM). Hij sproeide eerst koolmonoxydegas op het koude platina-oppervlak. Met de punt van de STM, die moleculen kan aantrekken, sleepte hij vervolgens de bouwstenen van de 'molecuulman' met de punt van de STM naar de gewenste plaats.

Satelliet Vela doet belangrijke ontdekking

Raadsel van gammabursters lijkt nu te zijn opgelost

EEN VAN DE grootste, maar minst besproken raadsels in de sterrenkunde zal misschien binnen een jaar zijn opgelost. Al meer dan twintig jaar hebben astronomen zich afgevraagd wat toch de herkomst is van de zeer korte, maar zeer krachtige stoten gammastraling die op geheel willekeurige plaatsen en momenten aan de hemel verschijnen. De intensiteit van zulke *gammabursters* is groter dan die van alle andere bronnen van gammastraling aan de hemel en er is ook geen enkel ander verschijnsel dat erop lijkt. De theorie dat het hier om de straling van 'bevingen' in exotische sterren gaat, lijkt nu langs verschillende wegen te worden bevestigd.

De uitbarstingen van gammastraling werden in 1967 bij toeval ontdekt met behulp van een satelliet die bedoeld was voor het controleren van de naleving van het in 1963 gesloten Kernstopverdrag (*Nuclear test-ban treaty*): het verbod op kernexplosies in de dampkring en in de ruimte. De satelliet Vela (Zeil) was uitgerust met detectoren die gevoelig waren voor de gammastraling die zou ontstaan door het verval van radioactieve isotopen die tijdens een kernbomexplosie gevormd worden.

In 1967 ontdekten de aan dit satellietproject verbonden onderzoekers dat er ieder jaar zo'n vijf tot zes stoten gammastraling werden waargenomen. Tijdens zo'n stoot bereikte de straling in één seconde zijn maximale intensiteit en na een paar seconden was de bron alweer verdwenen. Dit was wel een heel vreemde puls voor een kernexplosie, want radioactief verval is een vrij traag proces. Bovendien was er rond de bewuste tijdstippen op de aarde zelf niets bijzonders gesignaleerd. Vanwege het mogelijke strategische belang werd de ontdekking echter toch maar geheim gehouden.

Enkele jaren later kon men door het combineren van de waarnemingen van twee Vela-satellieten ruwweg de posities van de tijdelijke gammabronnen aan de hemel bepalen. Hierbij maakte men gebruik van de kleine verschillen in aankomsttijden bij de satellieten die op een hoogte van 125.000 km rond de aarde draaiden. Toen werd duidelijk dat de straling niet afkomstig kon zijn van de aarde, of van de maan, of van het gebied daartussen en dat de mogelijkheid van kernexplosies dus kon worden uitgesloten. De mysterieuze bronnen zouden zich buiten het zonnestelses moeten bevinden. Deze conclusie werd in 1973 officieel bekend gemaakt en toen kon de jacht op gammabursters pas goed beginnen.

Sinds die tijd zijn er vele honderden gammabursters aan de hemel ontdekt, met behulp van kunstmanen of van ruimtesondes die op weg waren naar een andere planeet. Waarnemingen vanaf de aarde zelf zijn niet mogelijk omdat gammastraling (evenals röntgenstraling) niet door de aardatmosfeer heen dringt. De uitbarstingen van de onbekende bronnen blijken één tot enkele seconden te duren en zelden voor een tweede keer op dezelfde plaats aan de hemel terug te komen. Men weet dus nooit waar en wanneer een volgende gammaflits zal verschijnen. Pogingen om de bronnen te identificeren met bekende hemellichamen hebben geen succes gehad. De belangrijkste oorzaak daarvan is dat de posities van de gammabursters slechts ruw bepaald kunnen worden, aangezien gammatelescopen veel minder 'scherp' kunnen kijken dan bijvoorbeeld telescopen voor zichtbaar licht. Gammastraling laat zich niet met optische middelen opvangen en focusseren, wat bij röntgenstraling onder speciale omstandigheden nog net wel lukt. Men is daarom aangewezen op andere, ruwere waarnemingsmethoden, met name die welke in de kernfysica worden gebruikt.

Ook de belangrijke vraag of gammabursters zich in ons Melkwegstelsel bevinden of in andere sterrenstelsels thuishoren, kon niet worden beantwoord. Dit gegeven is van belang voor het schatten van de hoeveelheid energie die de uitgezonden gammastraling vertegenwoordigt en voor het mechanisme dat er aan ten grondslag ligt. Als de objecten zich in ons Melkwegstelsel bevinden, dan is de hoeveelheid stralingsenergie uiteraard geringer dan wanneer het om extragalactische objecten gaat. Maar ook in het eerste geval gaat het om een enorme hoeveelheid energie: minstens tienduizend maal de totale hoeveelheid die onze zon produceert.

PHOBOS-SONDE

Een groep van Russische en Franse astronomen is er nu in geslaagd om de vraag van de afstanden gedeeltelijk te beantwoorden. Zij bestudeerden daartoe de verdeling van de gammabursters over de hemel. Hun gegevensbestand bestond uit 244 gammabursters die waren waargenomen door instrumenten aan boord van de Russische Venera's 13 en 14 (die in 1982 naar Venus vlogen) en de Phobos-sonde (die in 1989 naar Mars vloog). Deze astronomen hebben gevonden dat de verdeling van de zwakkere gammabursters een concentratie vertoont naar het hoofdvlak van ons Melkwegstelsel toe. Dit maakt het waarschijnlijk dat deze objecten zich in ons Melkwegstelsel bevinden en niet daarbuiten. Ook de verdeling van de zichtbare sterren (en andere objecten) vertoont immers een concentratie in de richting van het Melkwegvlak, een vlak dat wij als de wazige band van de 'Melkweg' aan de hemel zien. Dat zo'n voorkeursverdeling niet te vinden is bij de heldere gammabursters, komt doordat heldere objecten de statistiek in de war schoppen. Ook dit is het geval bij de helderste sterren: deze staan zo dichtbij en zijn zo gering in aantal, dat zij verbloemen dat ook zij in het vlak van ons Melkwegstelsel bevinden.

Gelijksoortige aanwijzingen in die richting komen momenteel van het sinds april dit jaar om de aarde draaiende Gamma Ray Observatory (GRO) een Amerikaanse satelliet voor het waarnemen van allerlei soorten bronnen van kosmische gammastraling, waaronder ook de geheimzinnige gammabursters. Dit gebeurt met een speciaal instrument, BATSE (Burst and Transient Source Experiment), dat een groot deel van de hemel bewaakt. Het GRO heeft nog niet kunnen bevestigen dat de gammabursters een voorkeur vertonen voor het vlak van ons Melkwegstelsel: daarvoor is het aantal waargenomen bronnen nog te gering. De aanwijzing dat de bronnen inderdaad tamelijk 'dichtbij' moeten staan, komt niet van de posities maar van de intensiteiten van de bronnen. Als de bronnen op allerlei afstanden in het heelal zouden staan, dan zouden er veel meer zwakkere dan heldere bronnen moeten worden waargenomen. In werkelijkheid blijkt juist het tegenovergestelde het geval: het aantal bronnen neemt bij afnemende helderheid snel af. Dit zou er op kunnen wijzen dat gammabursters kosmisch gesproken dicht bij de aarde staan, dus in ieder geval tot ons Melkwegstelsel moeten behoren.

HELDERSTE BRON

Een gammaburster is tijdens zijn kortstondige verschijning de helderste bron van gammastraling aan de hemel. Wat voor objecten in ons Melkwegstelsel zouden in staat zijn om zulke enorme hoeveelheden gammastraling te produceren? De enige objecten die hiervoor eigenlijk in aanmerking komen zijn neutronensterren: exotische sterretjes die bijna alles in zich verenigen wat maar extreem is. Zij ontstaan uit de imploderende kern van zware, opgebrande ster waarvan de buitenste delen de ruimte invliegen: een zogeheten supernova-explosie.

Een neutronenster heeft een diameter van slechts 20 km, maar bevat evenveel materie als de zon. Dit is mogelijk doordat zijn materie grotendeels uit neutronen bestaat (bestanddelen van atoomkernen), die veel dichter op elkaar kunnen worden geperst dan atomen. Neutronen-sterren hebben zo'n grote dichtheid dat iedere kubieke centimeter materie er ongeveer een miljard ton weegt. De zwaartekracht en het magnetisch veld zijn er biljoenen malen zo sterk als aan het aardoppervlak. Bovendien draaien deze sterretjes zeer snel om hun as: in enkele seconden tot soms minder dan een duizendste seconde. In feite werden gammabursters al vanaf hun ontdekking door sommige astronomen in verband gebracht met neutronensterren. Maar hoe wordt die gammastraling dan geproduceerd? In de loop der jaren zijn er talloze mechanismen gesuggereerd, van de inslag van kleine objecten (zoals kometen of planetoïden) tot kernbomachtige explosies in de oppervlaktelaag van de ster. Een astronoom veronderstelde onlangs dat er 'tijdens iedere gamma-uitbarsting die zich voordoet een nieuwe theorie bijkomt'.

Momenteel wint de theorie terrein dat de gammastraling wordt geproduceerd door 'bevingen' in het inwendige van neutronensterren. Ook deze theorie is niet nieuw, want hij werd al in 1974 voor het eerst naar voren gebracht. Maar men kon lange tijd geen goede oorzaak voor zulke bevingen vinden. De Amerikaanse astronoom O. Blaes en zijn collega's hebben nu echter een scenario gepresenteerd en doorgerekend, dat de waarnemingen op een vrij goede manier kan verklaren. Volgens dit scenario zijn gammabursters alleenstaande neutronensterren die tijdens hun beweging door de ruimte via hun sterke gravitatieveld in een geleidelijk tempo interstellair gas opzuigen. Deze hoeveelheid ligt in de orde van zo'n tienduizend ton per seconde. Het gas wordt door middel van kernfusiereacties 'verbrand' waarbij er aan het oppervlak van de ster een laag wordt gevormd met een grotere dichtheid dan de onderliggende 'korst' van de neutronenster. Op den duur zou er dus een onstabiele situatie ontstaan en die op een gegeven moment zou aanleiding geven tot een breuk. Tijdens zo'n breuk vindt er een 'sterbeving' plaats, waarbij het evenwicht in de korst van de neutronenster weer wordt hersteld. Net zoals bij een beving op aarde komt er tijdens een sterbeving een hoeveelheid seismische energie vrij. Deze is echter bij een neutronenster onnoemlijk veel groter, aangezien er in zo'n ster onvoorstelbare krachten in het spel zijn. Door tussenkomst van het eveneens verstoorde magnetische veld van de neutronenster, wordt de seismische energie omgezet in gammastraling, die de ruimte in verdwijnt.

De onderzoekers hebben berekend dat het hier om een hoeveelheid energie van 10^{38} à 10^{41} *erg* gaat (1 *erg* = 10^{-7} joule), hetgeen overeenkomt met de geschatte hoeveelheid energie, die een gammaburster zou uitzenden wanneer hij zich inderdaad in ons Melkwegstelsel bevindt. Variaties in de grootte en vorm van het sterbevingsgebied zouden mede-verantwoordelijk zijn voor de waargenomen verschillen tussen individuele gamma-uitbarstingen. En het aantal keren dat zo'n neutronenster tijdens zijn bestaan gamma-uitbarstingen kan produceren (ruwweg een miljoen), blijkt in overeenstemming te zijn met de frequentie waarmee gammabursters worden waargenomen.

Het lijkt nu dus waarschijnlijk dat het Gamma Ray Observatory de af en toe optredende bevingen in het inwendige van exotische sterren registreert. Met het experiment aan boord van de satelliet wordt nu gemiddeld één zo'n beving of gammauitbarsting per dag waargenomen. Ook worden al verschillen in uitbarstingen onderling onderscheiden. Sommige gammabursters laten alleen één enkele flits zien, terwijl andere bronnen een beetje flikkeren. Zulke flikkeringen zouden onder andere kunnen samenhangen met de snelle asWentelling van de betreffende ster. Vele astronomen verwachten dat men met dit tempo van waarnemen het raadsel van de gammabursters binnen een jaar definitief zal hebben opgelost.

Impressies van een huisarts

Tumba's en psalmen

= door Irene Braakman =

VANDAAG begint in NAPA een nieuwe tweewekelijkse column, geschreven door Irene Braakman. Mevr.Braakman werkt sinds de jaren '70 als huisarts op Curaçao. De contacten met haar patiënten en hun omgeving, leverden haar voldoende inspiratie op voor een aantal zeer lezenswaardige korte verhalen. Om in de sfeer van carnaval te blijven beginnen we de serie vandaag met een bijdrage over 'Tumba's en psalmen'.

DE WIJKZUSTER vroeg me eens bij Pedro langs te gaan. Ik kende hem nog niet zo goed. Eén of twee keer was hij op het spreekuur gekomen. Maar kort geleden had hij een lichte beroerte gehad en nu was hij niet zo goed ter been. Toen ik bij het huis aankwam keken z'n olijke oogjes me glunderd door het openslaande raam aan. Hij wist nog wel wie ik was.

Hij woonde in een klein houten huisje op een heel groot kaal erf met één prachtige bloeiende boom, een bonchi kabai. Verder groeide er niets, helemaal niets. Het vervallen huisje bezat twee spaarzaam gemeubileerde vertrekken, een woonkamer en iets wat voor een slaapvertrek door moest gaan. De kale houten vloer vertoonde gaten evenals het dak, waar je oog in oog met de wolken stond. In de slaapkamer was het een enorme rommel. Op de matras op de vloer lag groezelig beddegoed. Stapels kleren lagen in een hoek en in een andere hoek stond een emmer die als w.c. dienst deed.

Water had hij niet in het huis, gas en stroom evenmin. Met een kaarsje kon hij 's avonds licht maken als dat nodig was, maar meestal ging hij gelijk met de kippen op stok. Water kreeg hij uit een kraantje op het erf. Voor z'n maaltijden was hij afhankelijk van een nichtje, dat hem dagelijks brood en warm eten kwam brengen in ruil voor een klein bedrag dat hij haar daarvoor toeschoof.

Ze vergat hem af en toe weleens, maar dat vond hij zelf niet eens zo'n probleem. Van roken hield hij veel, en dat was eigenlijk niet zo goed voor hem, want hij leed aan chronische bronchitis. Er lagen twee lege sigarettendoosjes verscholen in z'n prullebak maar ik deed of ik ze niet zag. Het was het weinige vermaak dat hij nog had.

Hij leefde van z'n ouderdomspensioen, ongeveer driehonderd gulden per maand. Wat er overbleef als hij zijn eten had betaald gaf hij weg aan een vrouw, waarmee hij vroeger een relatie had gehad. Nog steeds gaf hij haar dit geld. Ze hadden samen een kind. Misschien was dat de reden dat hij haar dat geld gaf. Vermoedelijk wist hij het zelf niet meer precies. Haar echtgenoot wist niet beter dan dat het zijn eigen kind was. Ik had stellig de indruk dat hij het geld zelf beter zou kunnen gebruiken, maar hij leek tevreden met z'n lot en z'n bestaan en hij klaagde niet. Hij had allerlei kleine ongemakjes waarvoor ik hem nu ook op kwam zoeken.

Terwijl we op een paar wankele stoelen zaten vertelde hij me zijn levensverhaal: "Toen ik een jongeman was ben ik naar Cuba gegaan om daar suikerriet te kappen. Veel mensen trokken vroeger weg en we gingen overal heen waar werk te krijgen was. Er was hier op Curaçao weinig werk te vinden. Eigenlijk ben ik timmerman". Het bleef even stil. Toen ging hij verder: "Na terugkeer uit Cuba ging ik als timmerman aan de slag, nu eens hier, dan weer daar, tot ik te oud werd om te werken. Zo heb ik steeds in m'n levensonderhoud kunnen voorzien. Ik ben altijd alleen blijven wonen. Ik bedoel niet met een vrouw. Tot mamai dood ging heb ik met haar samen gewoond, hier in dit huis. En nu ben ik 78 jaar oud". Ik knik. "Ja, zo gaat dat vaak. Moeders zijn belangrijk, hè?" Pedro knikte instemmend.

Hij bleef die dag met een receptje en wat goede raad achter en ik beloofde hem gauw nog weer eens langs te komen om te zien hoe hij het maakte. Een week later zocht ik hem weer op. Hij zat op een steen achter het huis bij het enige kraantje op het erf een paar kleren uit te wassen. Hij maakte het goed. Een schurftige hond scharrelde om hem heen. Grote blauwgroene hagedissen schoven geluidloos over het erf, soms veroorzaakten ze een ritselend geluid als ze elkaar achterna zaten.

Een verdwaalde haan stapte verwaand rond. Ander leven viel er niet te bekennen. Het was een grijze dag en de wolken hingen laag. Er zou regen kunnen komen. Dat zou goed zijn, want de natuur was uitgedroogd. Het was carnavalstijd. Uit een naburig huis galmden luide carnavalstumba's over het erf en uit een ander aangrenzend huis weerklonken prachtige psalmen. Ergens midden op het erf ontmoetten deze klanken elkaar en vermengden zich.

Onwillekeurig gingen m'n gedachten terug naar de eerste keer dat ik carnaval mee maakte op Curaçao. Dat was in het midden van de jaren zeventig. Tegenover de toenmalige Colon-supermarkt, die later in vlammen opging, stonden we, of liever: zaten we op de rand van het kerkhof aan de Roodeweg de stoet te bekijken. Mensen deinden boven op de graven mee op de maat van de carnavalstumba's. Het gaf me een gevoel van surrealisme.

Stukken van de rand van de graven brokkelden af en in gedachten zag ik een confrontatie met een vergaan lichaam daaronder al voor me. Ik griezelde bij de gedachte daaraan. Eigenlijk kon het niet, dacht ik, dansen op een graftombe. Maar misschien is het wel heel natuurlijk. Ik kom uit een heel andere, veel afstandelijker cultuur.

De boom stond prachtig te bloeien op het erf en de haan stapte eigenwijs en parmantig rond. De klanken van de carnavalstumba's en de psalmen versmolten tot een merkwaardig mengsel. Dit hele tafereel had ook iets surrealistisch en ik vond het ontroerend mooi.

SUDAN - Een Sudanese man bedelt om voedsel in een vluchtelingenkamp van de Verenigde Naties. Behalve door hongersnood wordt het land geteisterd door talloze epidemieën die jaarlijks miljoenen mensenlevens, eisen.

Hollandsche taal....

Vervolg van pag. 6

wisseling ook op de Bovenwinden welgemoed in en het waren de onderwijzers die daarbij het voortouw namen.

TEGENOVER alle theoretische beschouwingen hierbij een voorbeeld uit de poëtische praktijk. Het gaat om een gedicht dat in J.C. Palm's *El Sol* verscheen op 8 september 1911 en een loflied op het Papiamento is. Een zekere Sem Bill beweerde het van een vriend gekregen te hebben, die niet wilde zeggen wie er achter het dichtersinitiaal 'J' schuil ging.

NOS PAPIAMENTOE

Bó por bisa i bolbe bisa
koe nos dusji papiamentoe,
es idioma tan sencilja,
no idioma ni n'ta nada
siño puroe papiamentoe;

M'ami si, coe toer é falta
k'é por tin ó laga 'i tin,
ami semper lo stiméle
com' nos lenga di mi alma,
pues el ta mi papiamentoe...

Kende tin koe por bisami
k'é n' ta sinti e gran dulzura,
k'é n' ta sinti es armonía,
koe nos lenga, dusji lenga,
tiernamente t' expresa?

Y si é bisa koe nos lenga
no por expresa su idea
Coe toer forza ó toer finura;
mi por wel bisé, mi amigo,
ta bo falta i no di djé

Wel por tin lenga mas ricoe,
mas dorná, mas culto i fini,
ma koe nan por toc' é fibra
koe mi lenga semper por!
o, esai nan n' por, ningun...

Sigi bisa i bolbe bisa
koe nos lenga nó ta nada;
m' ami semper lo ensalzéle
com' es lenga incomparabel,
lenga dusji di mi Mama.

Slingerende dossiers

In het voormalig onderkomen van de stichting Nutsziekenfonds en het bureau medische controle aan de Raamstraat 20 in Den Haag zijn zeven dozen met **patiëntendossiers** gevonden door bewoners van het pand. De dossiers bevatten namen, adressen en medische gegevens van cliënten van diverse Haagse ziekenfondsen Azivo en de voormalige ziekenfondsen AAZ en Nutsziekenfonds en beslaan de jaren 1970 tot 1973.

De medische dossiers zijn gevonden door bewoners, die het pand sinds december vorig jaar huren. De dossiers waren volgens de bewoners achtergelaten in houten dossierkasten in de kelder van het gebouw. De kasten zijn gezien de sporen op de muren weggebroken. De bewoners vonden de dozen met kaarten in een hoek van de kelder, toen zij daar een feestje wilden organiseren.

De dossiers betreffen kaarten van cliënten van het ziekenfonds, waarop medische gegevens zijn genoteerd in verband met ziekenhuisopnamen of specialistische behandelingen. Zowel de ziekenhuizen, als de behandelend specialist, de ziekte en het ziekteverloop van de patiënten staan op de kaarten vermeld.

Directeur H. Luchtmeyer van het ziekenfonds Haaglanden, waarin het Nutsziekenfonds, het AAZ en ziekenfonds st Johannes de Deo in 1978 zijn opgegaan, reageerde geschokt op de vondst. "Hier is uiterst onzorgvuldig te werk gegaan tijdens de verhuizing", stelt hij. "Het is ontoelaatbaar dat zo slordig met patiëntengegevens is omgegaan. Ik zal zeker uitzoeken welke afspraken er over de verhuizing zijn gemaakt".

Volgens Luchtmeyer is het pand enige maanden geleden verkocht. Tot dat moment had het bureau medische controle, dat de ziekenfondsen adviseert over patiëntenbelangen, een kantoor en opslagruimte in het pand aan de Raamstraat. Ook was er een bijkantoor van Haaglanden gevestigd. Het Nutsziekenfonds is reeds in 1978 bij de fusie tot het ziekenfonds Haaglanden uit het pand vertrokken, toen Haaglanden een nieuw pand aan de Loosduinseweg betrok.

Het elftal van Sithoc dat dit jaar kampioen werd.

Gouden Sithoc werkt....

Vervolg van pag. 4

bieden om aan gezonde recreatie te doen.

Bovendien zou men het veld dan kunnen gebruiken voor de juniorencompetitie en misschien zelfs enkele inhaalwedstrijden van de senioren. Nu is het zo dat de junioren soms hele dagen op het veld staan van 9 uur 's morgens tot 4 uur 's middags in de gloeiende zon om de competitie af te draaien. Ik vind dat ongehoord. Ik heb echter begrepen dat het de bedoeling is van het Rif een softbal-stadion te maken, maar ook hiervoor ontbreekt het geld".

CONCURRENTEN

Zijn baseball en softball nog steeds grote concurrenten voor het voetbal op Curaçao?

Devid: "Ik heb gemerkt dat sommige voetballers weglopen om te gaan baseballen, maar na een tijdje komen ze toch terug. En soms beoefenen ze beide sporten, al is dat moeilijk omdat de competities in dezelfde periode gehouden worden. Het zou trouwens voor beide takken van sport aantrekkelijker zijn als men de competities niet gelijktijdig zou houden. Maar ja, het is moeilijk om de bestuurders daarvan te overtuigen..."

Februari 1992. Het Rifstadion ligt er 's avonds verlaten bij. Het gejuich van de volle tribunes is al jaren verstomd. Als je er langs loopt proef je nog dezelfde zoute lucht en ruik je dezelfde zee die je kan horen als de oude machines van Kodela niet staan te dreunen. De avondstilte wordt verbroken door het gekrijs van een jonge vrouw die er niet bepaald aantrekkelijk uitziet. Bij haar gekibbel met wat men een *choller* noemt gebruikt zij woorden die vroeger zelfs de bootwerkers van Klip zouden doen blozen. Frater Andreas zou er zeker van omdraaien in zijn graf.

Devid, de 76-jarige voorzitter van Sithoc, blijft optimistisch over de toekomst: "Wij zijn hard aan het werken. Als de sponsors maar over de brug komen krijgen we dit jaar nog ons nieuw sportcomplex. Het moet de bekroning worden van de viering van ons 50-jarig bestaan. Een geschenk van de gemeenschap aan de gemeenschap".

Wij hopen het voor Sithoc en voor onze jeugd.

Wat woorden ons zeggen

Varkens van kinderen

= door Cor Swanenberg =

VASTENAVOND doet ons steevast denken aan het varken al was het alleen maar om de varkensblaas die vanouds op onze rommelpot hoorde. De kruistaart was natuurlijk ook de leverancier van een van de belangrijkste grondstoffen voor de spekstruif; het werd er nog eens goed van genomen voor de veertigdaagse vasten begon. Vandaag de dag zou er soms ook verband gevonden kunnen worden in het feit dat sommigen zich met carnaval als varkens menen te moeten gedragen...

Voor het woord varken vinden we in het Etymologisch Woordenboek (Franck-Van Wijk Van Haeringen): Middelnederlands *varken, verken* naast ouder *varkijn, verkijn*. Vergelijk Oudhoogduits *farhili(n)* en Nieuwhoogduits *ferkel* 0. "big". De genoemde vormen zijn afleidingen van Germaans *farza-*, Nederlands *var* 'mannetjeszwijn'. Ook wordt het Angelsaksische *fearh* in het Engelse *farrow* voor 'big' vermeld. Het Ierse *orc* met dezelfde betekenis gaat terug op Latijn *porcus* hetgeen we ook terugvinden in Papiaments *porko*.

Wanneer men het over *alles van 't varken* heeft, bedoelt men meestal alle vleesgerechten die van deze viervoeter afkomstig zijn, zoals karbonades, ham, spek, worst en zware winterkost zoals zult, kaantjes en balkenbrij. *Het is alles goed wat van het varken komt, zei het wijfje en ze likte het touwtje af.* Daarbij moet men zich het hieltouwtje voor de geest halen waarmee het varken op de leer hing. November is vanouds de slachtmaand. (*Met Sint Martijn* (11 nov.) *slacht varken en zwijn!*) Wanneer het zwijn geslacht werd, kreeg de dapperste der kinderen (hij moest zijn neus in het gat van het dode varken durven steken) de varkensblaas, die gerookt werd in de schouw en later als een elastieke trommelvel gespannen werd op de rommelpot.

PASTOOR

Het varkensvlees, gerookt, gespekeld of geweckt, moest de mensen vanouds door de winter helpen. In het katholieke zuiden bestond vroeger het gebruik dat het beste van het varken (de karbonade) naar de pastoor gebracht werd. Deed men dit niet dan kon het gebeuren dat de parochieherder kwam vragen of de varkens niet meer katholiek waren.

Voor *porko chikitu* zegt men in het Nederlands *big*, een woord dat al bij Kiliaen voorkomt als *bigge*, en dat volgens Onions in zijn Oxford Dictionary of English Etymology 'connexions' heeft met het Engelse *pig*. Het is overigens opvallend dat het Engels voor varkensvlees *pork* gebruikt, maar het heeft dan ook voor bijna al zijn dierlijke vleessoorten 'francofone' woorden: *veal* voor kalfsvlees (vgl. Fr. veau), *beef* voor rundvlees (Fr. boeuf), *mutton* voor schapevlees (Fr. mouton).

Er zijn een aantal spreekwoordelijke vergelijkingen met 'sus scrofa' zoals: zo vet als een varken, zo vuil als een varken, zo lui als een varken. Het varken wordt nogal eens gebruikt voor homo sapiens zoals in volgende zuidelingen spreuk: *als je een boer en een varken van een berg afrolt, dan ligt er altijd een varken boven.*

Uit onze naaste omgeving kennen wij: *hij is iets meer als een rechte varkensstaart* (hij behoort tot de betere stand) soms met de toevoeging *hij heeft het een krul verder gebracht. Dom volk en varkens laten zich moeilijk drijven* is duidelijk genoeg op zichzelf dunkt ons en hetzelfde geldt voor *hij is net als de varkens, hij doet pas goed als hij dood is.*

In onze kindertijd werden we nog wel eens aangemoedigd alles te eten wat de pot schafte met *vieze varkens worden niet vet* (alsof we allemaal graag moddervet werden!). Zeer bekend en van toepassing in de zuidelijke kinderrijke gezinnen was natuurlijk *vele varkens maken de spoeling dun.*

VARKENSVLOEK

Vroegen wij als kinderen met het woordje *'hé?'* om herhaling van het zojuist gezegde, dan kwam er steevast het antwoord: *'hé, dat is een varkensvloek, die moet je bij de beer gaan biechten'*. Vergelijkbaar is de andere plaagzin: *'Wat?... Dat zegt een boer tegen zijn varken!* Het varken vinden we ook in de weinig vleiende bewoordingen: Als die kop op een varken stond, zou ik zeggen dat het beest ziek was.

Zei men *dat het varken met de kop naar het dorp stond*, dan bedoelde men dat het geslachte varken van armoe verkocht moest worden. Dat de boer zeer begaan was met het wel en wee van zijn mestdier spreekt voor zichzelf, maar het wordt wel overduidelijk verwoord in de zei-spreuk: *Ik wil eens weten of de familie al slaapt, zei de boer en hij keek in de varkenskooi*. Vanouds blijft het zwijn en dan met name *de zeug* wel het meest gesjochten dier; want *zij heeft een beer van een vent en varkens van kinderen*.

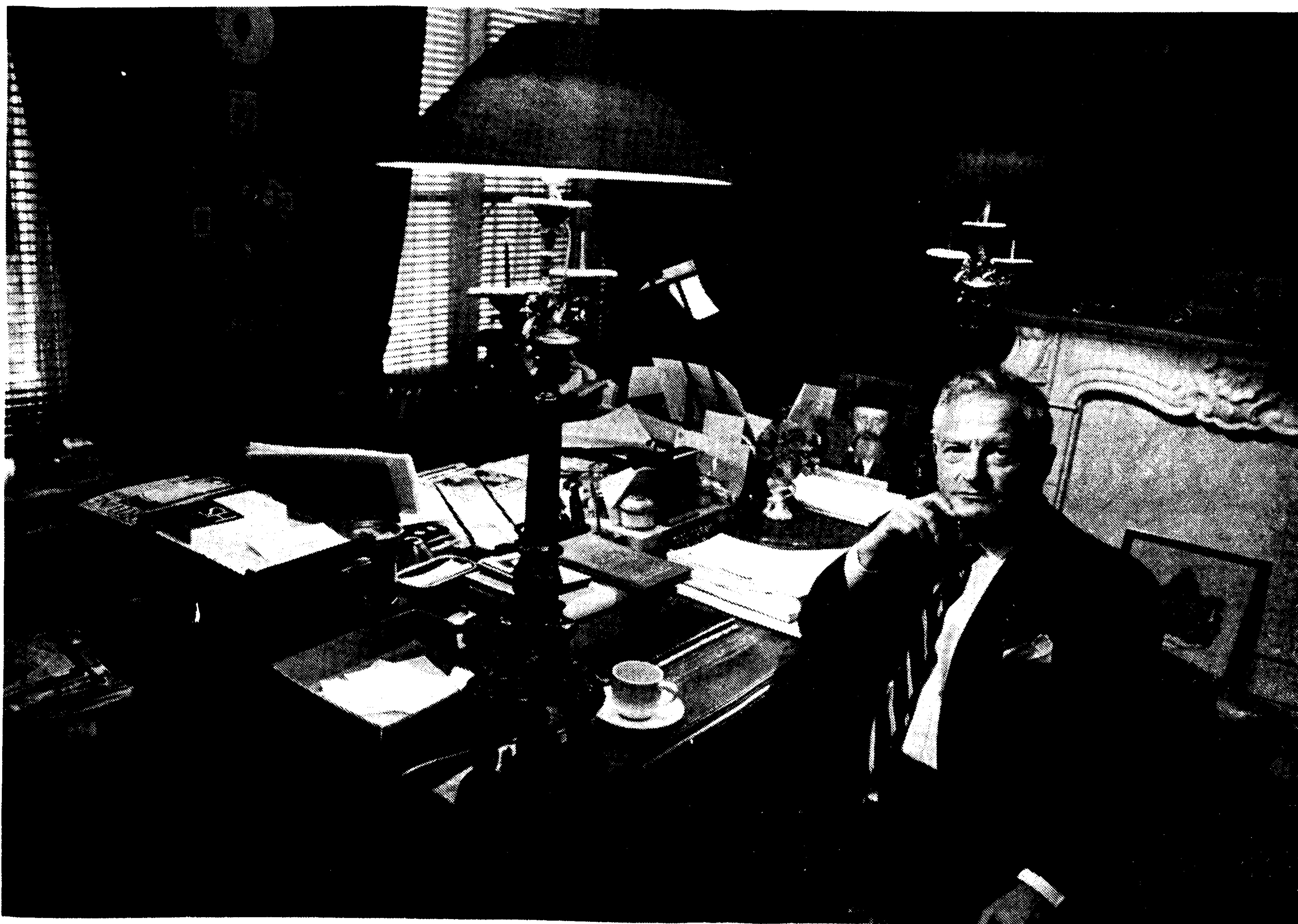
Na de overvloed van vastenavond was het weer vanouds *zuurkool met vis als het spek op is....*

MAX MOSZKOWICZ, bijna een levende legende. Nederlands meest besproken strafpleiter, ooit begonnen als 'eenpitter' in Maastricht, leidt nu een keten van vier advocatenkantoren. De kleine, grijze man met het fonkelende lorgnet, wordt geprezen door rechters en leden van de Hoge Raad als 'de bewaker van de proces-orde in optima forma'. Anderen noemen hem een geidwolf, die iedereen verdedigt. Moszkowicz heeft ermee leren leven. "Ik ken die verhalen. Jaloezie heb je overal. Pieter Menten bood me een miljoen als ik hem wilde verdedigen. Nee, dus". Een verhaal over een orthodox joodse advocaat, die geniet van het leven, maar rekening houdt met sentimenten.

"Somige mensen houden niet van advocaten en sommigen niet van joden. Ik ben een exponent van beide".

Nederlands meest besproken strafpleiter

Max Moszkowicz: "Ik verdedig nooit een misdrijf, maar de mens"

Slechte mensen bestaan niet, zegt hij. Dat is zijn levensovertuiging. Moszkowicz weet het door zijn ervaringen in concentratiekampen als Auschwitz en Mauthausen. "Mensen, die andere mensen bewust doden zijn ziek. Dat kan niet anders. In de concentratiekampen werden elke dag mensen doodgeknuppeld of opgehangen. Je kotst als je het ziet. Je maag draait om. Je hele wezen komt in opstand. Een normaal iemand kan geen ander mens om het leven brengen. Het is gewoon tegen de natuur van de mens". Vandaar dat hij ook een fel tegenstander is van de doodstraf. "Dat recht heeft niemand. Een persoon niet, een rechter niet. Dat recht is alleen voorbehouden aan de Schepper, de Allerhoogste". De kleine strafpleiter ('Ik ben met mijn 1.68 bijna even lang als breed') spreekt weer uit ervaring. Eind 1945 werd een uitgemergelde 19-jarige joodse jongen in een gestreept pak door een Amerikaanse jeep bij de Maastrichtse Cinema Palace afgezet. Zijn vader, moeder, broertje en zusje waren in het concentratiekamp omgebracht. "Ik had vlektyphus, oedeem, woog zo'n 46 kilo. Voelde me een paria. Niet gek als je een paar jaar lang als uitschot behandeld bent geworden. Die avond ontmoette ik een joodse man, die me mee naar zijn huis nam. Uiteindelijk ben ik bij een boerengezin in Amby terecht gekomen, waar ik een paar jaar lang keihard op het land heb gewerkt en 's avonds gestudeerd. Het was een therapie voor me. Mijn lichaam en geest hadden het nodig".

VRIJGEKOCHT

De man in het lichtblauw gestreepte Engelse maatcostuum wil zijn leeftijd niet noemen ('Je bent zo jong als je je voelt'). Hij werd geboren in Essen. Zijn ouders groeiden op in Galicië, het grensgebied tussen Duitsland, Oostenrijk, Polen en Rusland. In 1933 vluchtten moeder en de drie kinderen naar Maastricht. Vader ('Mijn voorbeeld en vriend') zat in een Duitse gevangenis. Hij was behalve jood ook nog sociaal-democraat. Enkele maanden later werd hij vrijgekocht. Het gezin was weer herenigd. Moszkowicz: "Er was in Nederland een comité dat zich om uit Duitsland komende joden bekommerde. Koningin Wilhelmina was beschermvrouwe. U ziet het in de foto's die hier rondhangen, ik ben een fervente Oranje-aanhanger. We arriveerden in Amsterdam en vertrokken even later naar Amby".

De jonge Moszkowicz was een pientere leerling. Na zijn terugkeer uit het kamp werkte hij een jaar op de boerderij en ging hij terug naar het stedelijk gymnasium in Maastricht, dat hij op het eind van het eerste oorlogsjaar noodgedwongen had moeten verlaten. Klas twee tot en met vijf deed hij in één jaar. "Maar - relativeert hij meteen - "ik kreeg wel veel hulp van leraren en leerlingen hoor". Auschwitz en Mauthausen hadden de jongen totaal veranderd. "Logisch, in het kamp was ik binnen drie dagen volwassen. Ik heb mijn jeugd overgeslagen. Ik wilde werken en nog eens werken. Ik denk dat het onbewust een therapie is geweest en nog is". In 1954 ging hij in Utrecht medicijnen studeren, maar al gauw stapte hij over naar rechten. "Ik wilde eigenlijk vluchtelingenwerk doen, een baan bij de Verenigde Naties krijgen. Vandaar die rechtenstudie. Ik was door mr. Van Heuven-Goedhart, de latere Hogere Commissaris voor de Vluchtelingen, als secretaris aangenomen. Toen die in Genève een hogere functie kreeg, was ik net klaar met mijn studie en begon ik een praktijk in Maastricht. Die liep meteen erg goed. Na een jaar moest ik al een medewerker aannemen.

Hij ontpopte zich als een geslepen strafpleiter, die uit de schijnbaar onmogelijkste zaken nog winst leek te halen. Inmiddels bestaat het kleine 'Moszkowicz-imperium' uit vier kantoren (Maastricht, Roermond, Den Bosch en Amsterdam), met zo'n 17 advocaten, die goed zijn voor een miljoenenomzet. Onder hen drie van zijn vier zonen. Max senior en zoon Max zitten in Maastricht. David in Den Bosch en Bram in Amsterdam. Zoon Baruch was advocaat en ging in de fout. Begon in Roermond een eigen kantoor en kwam in de problemen. Raakte verslaafd aan heroïne en cocaïne. "Dat is nu voorbij", zegt zijn vader. "Baruch was ziek. Het gaat nu goed met hem. Hij heeft voor een wetenschappelijke loopbaan gekozen en geeft college aan de universiteit van Tilburg".

JALOEZIE

Max Moszkowicz is een kleurrijk en dus omstreden man. Geprezen en verguisd. Rechters en leden van de Hoge Raad hebben respect voor zijn vakkennis, zijn eruditie, zijn rethorische manier van praten, zijn gevoel voor dramatiek. Een paar citaten:

Mr. S.Slagter, president van de Amsterdamse rechtbank: "Ik zie Moszkowicz graag de zaal binnenlopen. Wij zitten er elke dag. Het is natuurlijk ook wel eens aardig om een levendig betoog te horen".

De voormalige hoofdofficier in Roermond, mr. J.Booster: "Moszkowicz is een bewaker van de procesorde in optima forma". Mr. J.Letyten, advocaat-generaal bij de Hoge Raad, het hoogste rechtscollege in Nederland: "Ik wou dat we allemaal zulke advocaten hadden".

Er zijn collega's die smalen dat hij zijn reputatie alleen te danken heeft aan zijn gevoel voor theater en publiciteit. Zijn medewerkers doen het werk en Max speelt alleen het spel 'Pour le galerie, pour la claque', liet een Maastrichtse confrère jaren geleden venijnig weten. Moskowicz kan er mee leven. "Jaloezie is er overal", zegt hij onbewogen. "En bij advocaten is dat niet anders. Rechters oordelen objectiever. Die maak je twee keer iets wijs, dan nooit meer. Rechters weten waar ze over praten".

MEDICIJNEN

Voor de krantelezer is de naam Moszkowicz verbonden met zware criminelen, drugshandelaren, verkrachters, noem maar op. Onlangs kreeg hij een Griekse kastelein vrij, die een Turkse crimineel in zijn café doodschoot. Enkele andere prominente klanten: pepkoning Kalie Paucksch, de onlangs doodgeschoten Amsterdamse topcrimineel Bruinsma, de voormalige Friso-topman John Uylen, oplichter 'heer Olivier', de ontvoerders van Heineken. Er gaat het verhaal dat Bruinsma aan Moszkowicz een miljoen gulden betaalde voor elk jaar dat hij minder gevangenisstraf kreeg. Kortom: Een advocaat van de duivel, die peperduur is en miljoenen binnenhaalt. Moszkowicz wordt er ogenschijnlijk niet warm of koud van. "Ik verdedig nooit een misdrijf, maar de mens die iets gedaan heeft. Iedere burger heeft recht op verdediging. Bekijk me maar als een chirurg. Ik leg een groen laken over de cliënt. Ik snijd de zere plek eruit en behandel die juridisch. Niets meer en minder. Ik blijf koel en afstandelijk. Krijg nooit cliënten thuis op bezoek, tutoyeer ze niet". Met een scheef glimlachje: "En wat dat miljoen van Bruinsma betreft: was het maar waar..." En dan fel: "Ik doe ook niet alles. Pieter Menten wilde me meer dan een miljoen betalen als ik hem verdedigde. Nee dus. En niet omdat hij een oorlogsmisdadiger was, maar omdat ik er te emotioneel bij betrokken was. Ik zou voor die man geen goede raadsman zijn geweest. Dat was de reden".

BLOEMBOLLEN

Mensen kennen Moszkowicz alleen als een strafpleiter. Hij: "Dat is niet zo. Meer dan vijftig procent van de zaken gaan over civielrecht. Ik vertegenwoordig bijvoorbeeld de firma die Pepsi Cola door heel Europa transporteert. Ik ben adviseur van een aantal uitgeversmaatschappijen. Ik vertegenwoordig vis- en bloembollen-baronnen. Doe octrooirecht en handelsrecht. En zo kan ik nog meer voorbeelden noemen". Hij wil ook best over geld praten. "Ik heb een riant inkomen en heb geld voor mijn hobbies. Maar ik ben niet puissant rijk. Maar alleen van de advocatuur zou ik het niet kunnen doen. Ik heb aandelen in bedrijven en ben links en rechts adviseur. De revenuen, die via de advocatuur binnenkomen, moeten verdeeld worden onder mijn compagnons en het personeel. De een krijgt iets meer dan de ander, uiteraard". Het gesprek vindt plaats in zijn ruime werkkamer in het statige klassieke pand aan de Maastrichtse Wilhelminasingel. Moszkowicz zit er graag, dat merk je aan alles. Hij is omringd door foto's uit het heden en verleden. Een groot portret van zijn vader, een beeltenis van koningin Wilhelmina, een foto van zijn vroegere mentor aan de universiteit. Ook foto's van een geliefde onderwijzeres op school en een leraar van het stedelijk gymnasium. Op zijn volgepropte bureau staat een foto van de Lubavitscher Rebbe, de leider van de Chassidische orthodoxe joodse groepering waartoe hij behoort. Moszkowicz spreekt vol bewondering over hem. "Die man is nu 90 jaar. Hij is meer dan een rabbijn. Als ik problemen heb bel ik naar New York en vraag hem zijn zegen. Hij is een van de twee joden die de Talmoed letterlijk kan citeren. Hij is een heilig man, hij leeft op een hoger niveau dan gewone mensen".

613 GEBODEN

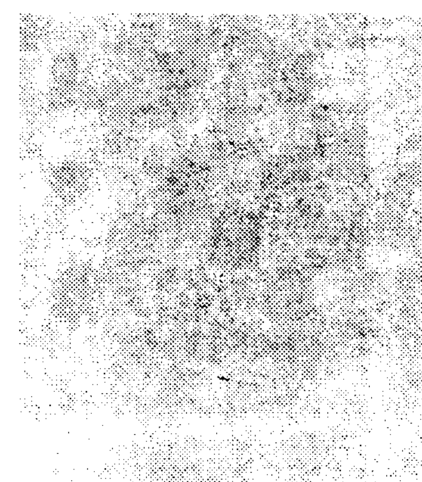
Max is orthodox opgevoed, "maar" - zegt hij - "dat betekent nog niet dat ik echt vroom ben". Een keer in de veertien dagen neemt hij in Antwerpen les in het lezen van de Talmoed. "Beter een minder goede orthodoxe jood dan een goede liberale", laat hij zich ontvallen. Hij probeert het meteen uit te leggen. "Uitverkoren volk, wat betekent dat? Het is me de uitverkiezing wel. Je hebt je aan 613 geboden te onderwerpen. En dat lukt natuurlijk niet altijd, hoe zeer ik mijn best doe". Hij geeft een voorbeeld. "Thuis hebben we een kosjere keuken. Maar ik ben vaak van huis weg. Lust bovendien een lekker hapje eten. Eigenlijk kan dat niet. Vrijdagavond begint de sabbat. Die vieren we altijd met de hele familie, zonen, vrouwen, kleinkinderen. Af en toe ben ik dan nog in een rechtszaal. Ik kan dan niet mijn cliënt en de rechtbank de rug toedraaien als de zon ondergaat en de Sabatt begint. Ik kan het keppeltje (hoofdbedekking voor de kruin) dan beter in mijn broekzak laten. In de rechtszaal is het overmacht. Maar na een etentje in een restaurant voel ik me schuldig. Het komt nog zo ver dat ik alleen nog maar met een zakje koshere boterhammen op pad ga". Orthodox of niet, Max Moszkowicz houdt van het leven, houdt van mooie spullen. In zijn werkkamer staat een schitterende oude brandkast. Op zijn bureau liggen tientallen pennen, sommige van ver voor de oorlog: Pelikanen, Watermannen, Parkers-duofold, Swan-pennen, die niet meer gemaakt worden. Hij heeft een Jaguar met chauffeur. Tijdens zijn reizen gebruikt hij de auto als een soort werkkamer. In de garage staat uit pure liefhebberij een Jaguar-sport, voor de liefhebber een oogstreling.

TROMBONE

Maar in zijn eigen Maastricht ('voor mijn werk zou ik eigenlijk ergens anders moeten wonen, maar het is de mooiste stad van Nederland') verplaatst Moszkowicz zich in een lelijke eend. "Een geniale auto. Jammer dat ze niet meer gemaakt worden", verzucht hij. Op sociale bijeenkomsten zie je de maître zelden of nooit. Hij leeft teruggetrokken, blijft een man op afstand. Wel vriendelijk, maar altijd formeel. Hij houdt ook terdege rekening met sentimenten, die links en rechts spelen. "Sommige mensen hebben iets tegen advocaten en joden. Ik ben een exponent van beiden.

Laten we het daar maar op houden". In zijn vrije tijd is hij een verdienstelijk kok, kreeg les van de beroemde cuisinier Toine Hérmsen. Speelt trombone in het jazzorkest 'King Zoele Brassband' en sousafoon in het orkest Diexie Jambels. Hij drinkt graag een Bordeaux St. Estephe, rookt per week niet meer dan drie pijpen en na een etentje af en toe een sigaar. Heeft op zijn kantoor een sportkamer. Achter zijn bureau liggen halters. "Je moet je lichaam verzorgen. Je bent zo oud als je je voelt.

Sommigen lopen met 30 jaar al rond als een oud mannetje", vindt Moszkowicz, die als judoka de tweede dan graad bereikte. Echt praten over zijn privé-leven wil hij best wel, maar niet voor de krant. "Mensen hoeven niet alles te weten. Ik geniet van het leven omdat ik kan relativeren. Anders zou ik er al lang niet meer zijn. Veel joodse mensen hebben na de oorlog zelfmoord gepleegd. Ik heb het op een andere manier overleefd. Ik werk en heb een prachtige familie. We hebben een hechte band. Respect en liefde voor elkaar. Dat telt. Lubavitscher-joden hebben een opvallend kenmerk. Ze zijn religieus, eren de Talmoed, proberen de anderen lief te hebben. Maar als je ze op de wang slaat, keren ze je niet de andere wang toe. Kijk maar naar de vechters in het getto van Warschau. Max Moszkowicz is een aanhanger van die theorie: "Als je een tik geeft, krijg je er twee terug. Incasseren en terugvechten. Zo moet het ook",klinkt het opgewekt.

'Natuurlijk' beter worden

Borsten en energieën

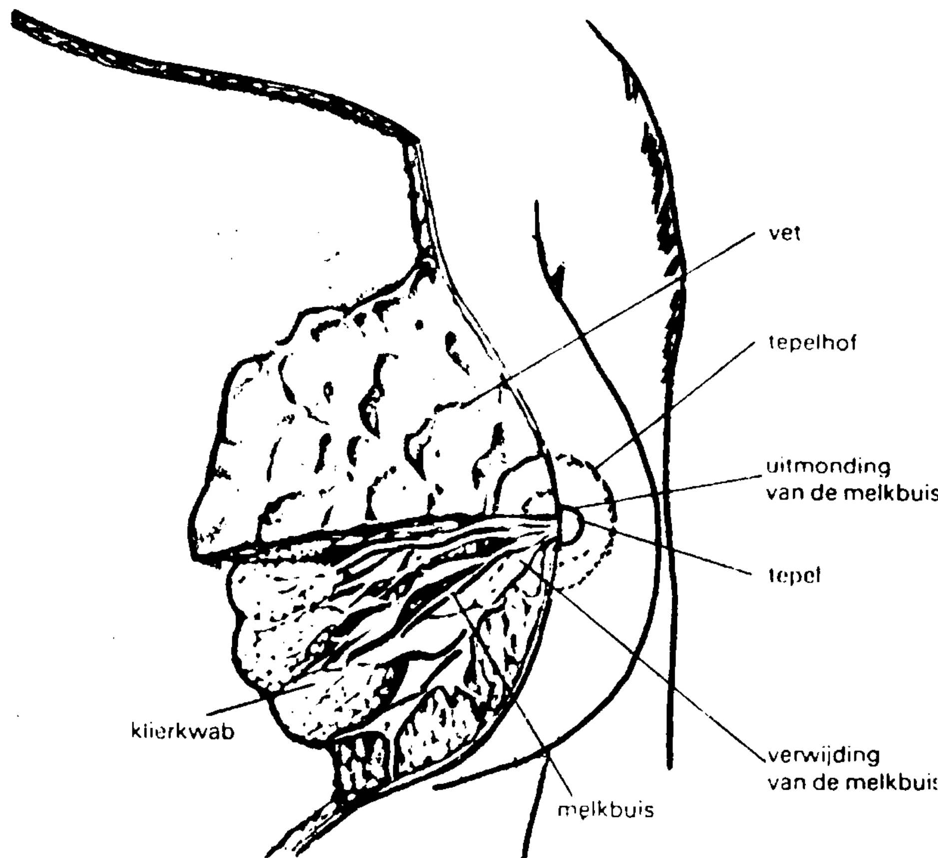

= door Rudolf de Wit =

DE BORSTKLIEREN ontwikkelen zich bij het embryo uit een verdikking van het epitheel van de opperhuid. Eerst vormen zich kleine epitheelstrengetjes, die zich later ontwikkelen tot klierkwabjes en melkbuizen. Bij de man blijven de borstklieren onderontwikkeld, bij de vrouw gaan de borsten in de puberteit onder invloed van het verhoogde gehalte aan vrouwelijke geslachtshormonen groeien.

De vorm van de borsten is bij iedere vrouw verschillend. De grootte van de borsten hangt voornamelijk af van de hoeveelheid vetweefsel en hoeft zeker niet evenredig te zijn met de hoeveelheid klierweefsel. Kleine borsten met voldoende klierweefsel kunnen meer melk produceren dan grote borsten, die vooral rijk zijn aan vetweefsel. Aan de top van de borstklier zit de tepel, waarop de melkbuizen uitmonden.

In het vetweefsel van de borstklier bevinden zich 15 tot 20 klierkwabben, die door bindweefselschotten van elkaar gescheiden worden. Iedere klierkwab is opgebouwd uit kleinere kwabjes, die op hun beurt kleinere klierblaasjes bevatten.

Voor de Chinese geneeskunde (acupunctuur) worden de borsten verzorgd door voornamelijk de Galblaas-energie, Lever-energie, Hartconstrictor-energie, Maag-energie en Milt-energie. Elk van deze energieën kunnen bepaalde klachten oproepen. Vaak zien wij juist aan de borst een combinatie van energiestoornissen die een complex van klachten kunnen geven. De drie belangrijkste energiestoornissen worden hierna beschreven.

De Galblaas-energie geeft pijnlijke borsten voornamelijk gelocaliseerd aan de zijkant van de borst. Het punt wordt drukpijnlijk en er kan verharding optreden van en rond dit punt. Vaak zijn er nog meer klachten bij gevoeligheid van dit punt. Duizeligheid, hoofdpijn, migraine, schouder- en nekklachten en pijn in de eierstokken.

Bij deze klachten moet men stoppen met vettig voedsel, koffie, chocolade, limonade en chemische middelen (kleurstoffen, smaakstoffen, conserveringsmiddelen, geurstoffen). Indien er vaak zwellingen van de klieren optreden kan men gebruik maken van het homeopatisch geneesmiddel Mercurius Solubilis D6.

Dit gebruikt u dan 3 maal daags 10 druppels in een lepeltje met water of onverdund in de mond. Maar nogmaals het is hier kiezen of delen: of u stopt met koffie of u gaat verder met de borstklieren te pesten.

De Maag-energie heeft ook grote invloed op de borst met name de melkproduktie. Het is juist door de prikkeling van de maag-energie dat de melkproduktie op gang komt na de bevalling. De maagmeridiaan loopt ook precies over de borst en onderbuik. Bij verstoring van de maagenergie ontstaan er klachten van pijnlijke tepel(s) en afscheiding.

De maag-energie geeft ook andere klachten zoals hoofdpijn maar dan meer in het gezicht en achter de ogen, pijnlijke menstruatie en moeilijke zwangerschap. Bij deze klachten zal de acupuncturist ook altijd naar de voeding en het voedingspatroon kijken. Tepelkloven kunnen met Calendulazalf behandeld worden.

De Milt-energie heeft ook invloed op de zwellingen in de borst. Bij milt-energiestoornissen zien we (in tegenstelling tot de zwellingen door galblaas-energiestoornissen) meerdere gezwellen of knobbels in de borst. Klachten van pijnlijke gezwollen borsten tijdens de menstruatie en ook stuwingen.

De milt-energie kan door de voeding goed verstoord worden bij gebruik van teveel zoet en dierlijke eiwitten. U wordt dan aangeraden om alle zoetigheid zoals snoep, taartjes, chocolade, drop, witte suiker, gecondenseerde melk enz. te laten staan. Het gebruik van melk, ijscream, milkshakes en koude drankjes zoals ijswater, ijsblokjes en ijslollies worden verbannen uit uw voeding.

De milt-energie kan ook andere klachten geven nl. menstruatiestoornissen, bloedingen, spataderen, oedeem, dik worden (adipositas). Stuwingen in de borst kunnen homeopatisch behandeld worden met Phytolacca D6.

Er zijn nog veel meer klachten van de borst die homeopatisch behandeld kunnen worden. Alhoewel ik er tegen ben om zomaar een rijtje te geven van homeopatische medicatie zal ik het toch doen. Dit is echter alleen om u een beeld te geven van de vele mogelijkheden. Bij klachten moet u altijd deskundige hulp vragen bij de desbetreffende specialist. Vaak wordt een klacht chronisch omdat men te lang heeft gewacht hiermee, of zelf is gaan dokteren.

Chimaphilla complex is een middel dat gebruikt wordt bij etteringen van de borstklieren en okselklieren. Dit middel is ook geschikt bij knobbels in de borsten.

Cyclamen D6 bij borstklieraandoeningen.

Conium bij lymphekliervergroting, verharding van de borstklieren.

Graphiet behandeling van littekenweefsel.

De acupunctuur kan heel wat borstproblemen oplossen. Het is wel aan te raden een goede acupuncturist op te zoeken die weet waar hij het over heeft. Er zijn nu al zo'n 6 acupuncturisten op het eiland met een gedegen opleiding (maar daartegenover zijn er ook enkelen die er geen kaas van hebben gegeten).

Schaken

Van Wely nieuwe held

= door Jules Welling =

DE NEDERLANDSE schaakwereld heeft een nieuwe held: de 19-jarige atheneumscholier Loek van Wely uit het Brabantse Heesch. Hij debuteerde in de grootmeestergroep A van het Hoogovenstoernooi in Wijk aan de Zee met een klinkende start van $3^{1}/_{2}$ uit 4, inclusief overwinningen op gevestigde grootmeesters als John Nunn (2615) en Vladimir Epishin (2620), en de hele Nederlandse pers viel over hem heen.

Ik ken Loek al een jaar of vijf, omdat hij lid is van mijn club Eindhoven, al speelt hij dit seizoen in de clubcompetitie voor De Variant in Breda. Loek werd op 12-jarige leeftijd ontdekt door de meester Herman Grooten, die in zijn jeugd op Curaçao woonde. Al heel snel werd duidelijk, dat Loek extreem getalenteerd was. Bij Eindhoven schopte hij het al snel tot het eerste team, dat in de hoofdklasse uitkomt.

In het najaar 1990 plaatste hij zich voor de finale van het Nederlandse kampioenschap. In die finale in het Eindhovense PSV-stadion werd hij vijfde, waarmee hij automatisch plaatsing voor het volgende kampioenschap afdwong. Maar pas daarna — hij zakte op school voor zijn eindexamen — begonnen zijn echte successen. Hij won de open toernooien van Caorle (Italië), Biel (Zwitserland) en Berlijn (Duitsland). Hij schoot omhoog op de Wereldranglijst.

Op de laatste lijst (1 januari 1992) was hij al opgeklommen tot de 85ste plaats met een rating van 2560, 20 punten meer dan een zo gerenommeerde grootmeester als John van der Wiel evenveel als bijvoorbeeld erkende coryfeeën als Boris Gulho (VS) en Vlastimil Hort (Dui). Van Wely wordt een serieuze bedreiging voor Jan Timman als Nederlands sterkste schaker; daar hoeft niet aan getwijfeld te worden.

Op het moment van schrijven heeft Van Wely nog $1^{1}/_{2}$ uit 4 nodig voor zijn eerste grootmeester-resultaat in het Hoogovenstoernooi (categorie XIV) en is hij nog volop in de slag met Valeri Salov en Boris Gelfand voor de eindzege. Hier zijn drie partijen uit het begin van het toernooi, waarin Van Wely de hoofdrol speelt.

Van Wely - Nunn

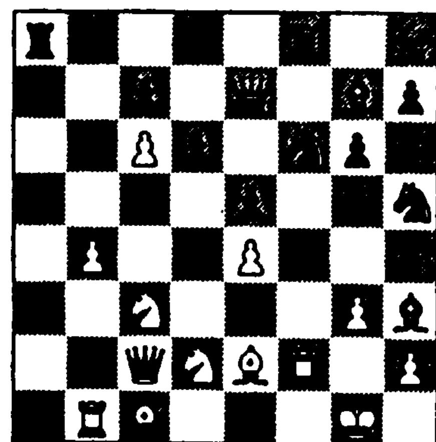
1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 Lg7 4. e4 d6 5. Pf3 0-0 6. Le2 e5 7. 0-0 Pc6 8. d5 Pe7 9. b4 Ph5 10. g3 f5 11. Pg5 Pf6 12. f3 f4 13. Kg2 Kh8 14. c5 h6 15. cxd6 Dxd6 16. Pb5 Db6 17. a4

17... Pfxd5 18. exd5 hxg5 19. a5 Df6 20. Pxc7 Tb8 21. g4 Ld7 22. b5 Tfc8 23. d6 Pg8 24. Ta2 Ph6 25. Td2 Pf7 26. Lc4 e4 27. fxe4 Pe5 28. Le2 Tf8 29. Lb2 Df7 30. Td5 f3+ 31. Lxf3 Pc4 32. Lxg7+ Dxg7 33. Dc1 Lxg4 34. Lxg4 Txf1

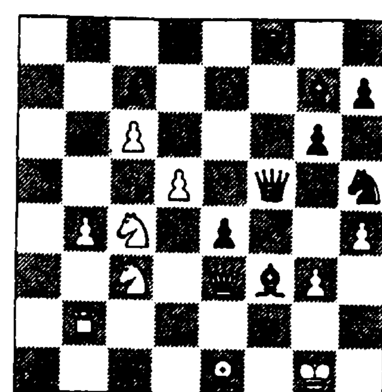
35. Kxf1 Tf8+ 36. Ke1
1-0 (1.47/1.50)

Epishin - Van Wely

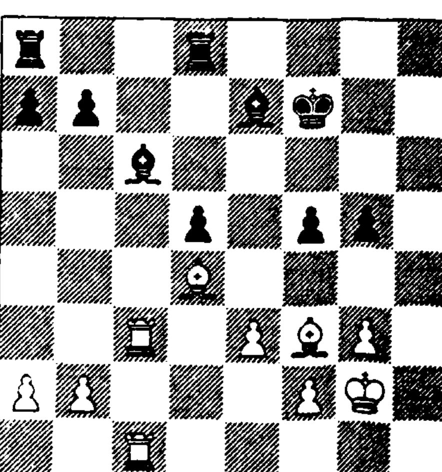
1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 Lg7 4. e4 d6 5. Pf3 0-0 6. Le2 e5 7. 0-0 Pc6 8. d5 Pe7 9. Pd2 a5 10. Tb1 Pd7 11. a3 f5 12. b4 Kh8 13. f3 Pg8 14. Dc2 Pgf6 15. Pb5 axb4 16. axb4 Ph5 17. g3 Pdf6 18. c5 fxe4 19. fxe4 Lh3 20. Tf2 Dd7 21. c6 bxc6 22. dxc6 De7 23. Pc3

23... d5 24. exd5 e4 25. Pc4 Pg4 26. Lxg4 Txf2 27. Dxf2 Lxg4 28. De3 Tf8 29. Ld2 Df7 30. h4 Lf3 31. Le1 Df5 32. Tb2

32... Pxg3 33. Lxg3 Dh3 34. Lxc7 Dh1+ 35. Kf2 Lh5+ 36. Lf4 Dxh4+ 37. Kg1 Txf4 38. Tg2 Df6 39. Pd2 Dd4 40. Dxd4 Lxd4+ 41. Kh2 Lxc3 42. d6 Le5 43. d7 e3 44. Kh3 Lc7 0-1 (2.31/1.37)

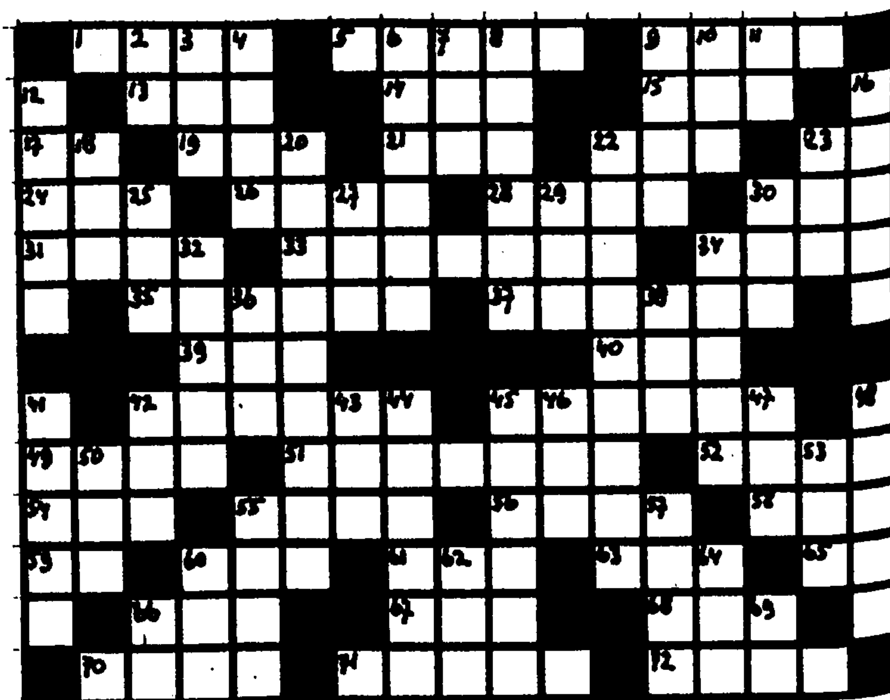
Van Wely - Piket

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Pc3 c5 4. cxd5 exd5 5. Pf3 Pc6 6. g3 Pf6 7. Lg2 Le7 8. 0-0 0-0 9. Lg5 cxd4 10. Pxd4 h6 11. Le3 Te8 12. Tc1 Lg4 13. h3 Le6 14. Kh2 Da5 15. Da4 Dxa4 16. Pxa4 Ld7 17. Pc3 Pxd4 18. Lxd4 Lc6 19. e3 Pe4 20. Tc2 Ted8 21. Tfc1 Kf8 22. h4 g5 23. hxg5 hxg5 24. Lf3 f5 25. Kg2 Pxc3 26. Txc3 Kf7

27. Txc6 bxc6 28. Txc6 g4 29. Ld1 Tac8 30. Ta6 Tc7 31. Le5 Tc1 32. Lb3 Td7 33. La4 Tb7 34. Lc6 Tb6 35. Lxd5+ Kg6 36. Txa7 Lf6 37. Lf7+ Kg7 38. Lf4 Lxb2 39. e4 fxe4 40. Ld5+ Kf6 41. Lxc1 Lxc1 42. Lxe4 Tb2 43. Kf1 Ld2 44. Ld3 Lc3 45. Ta4 Td2 46. Le2 Ld4 47. Ta8

b2 48. a4 Ta2 49. a5 Ta1+ 50. Kg2 Ta2 1. Tf8+ Ke7 52. Tf4 Le5 53. Te4 Txa5 54. Lxg4 Kf6 55. f4 Lc3 56. Le2 Ta3 57. g4 Ld2 58. Td4 Ta2 59. Kf3 Ta3+ 60. Ld3 Lc3 61. g5+ Ke6 62. Lc4+ Kf5 63. Td5+ Kg6 64. Ld3+ Kf7 65. f5 Ta4 66. Td7+ Kf8 67. f6 Le5 68. Lg6 Ta8 69. Th7 Kg8 70. Te7 Ld6 71. Te8+ Txe8 72. f7+ 1-0 (2.51/2.58)

KRUISWOORD PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Handschoen; 5. Minnaar; 9. Huisdier; 13. Bloeiwijze; 14. Bid; 15. Orgaan; 17. Afstand vanaf meridiaan gerekend; 19. Havenstad; 21. Tijdsindeling; 22. Insekt; 23. Heilige; 24. Loopruimte voor dieren; 26. Bezittelijk voornaamwoord; 28. Landbouwwerktuig; 30. Rivier in Engeland; 31. Zuivelprodukt; 33. Samenhang; 34. Gebied; 35. Vals; 37. Deel van een schip; 39. Droog; 40. Onpersoonlijk voornaamwoord; 42. Plaats in de V.S.; 45. Werk; 49. Salaris; 51. Voorwerp; 52. Plaats in Overijssel; 54. Water in Utrecht; 55. Stel; 56. Uniek; 58. Teer; 59. Bijwoord; 60. Keukengerei; 61. Vis; 63. Deel van het gezicht; 65. Muzieknoot; 66. Ongedwongen; 67. Vlaktemaat; 68. Telwoord; 70. Deel van een schip; 71. Bijna loodrecht; 72. Zuiver.

VERTIKAAL: 2. Water in Noord Brabant; 3. Dwaas; 4. Driemanschap; 6. Van deze tijd; 7. Soort papegaai; 8. Etgroen; 9. Rakel; 10. Wilde haver; 11. Bijwoord; 12. Papegaai; 16. Kei; 18. Jongensnaam; 20. Snoodaard; 22. Plaats in Noord Holland; 23. Vreemde munt; 25. Bijwoord; 27. Water; 29. Loot; 30. Rivier in Rusland; 32. Plaats op Sumatra; 34. Met veel harde pezen in het vlees; 36. Insekteneter; 38. Groep dieren; 41. Plaats in Drente; 42. Kerk; 43. Soort papegaai; 44. Weg; 45. Plant; 46. Loopruimte voor dieren; 47. Afsluiting; 48. Plaats in Zuid Holland; 50. Grondsoort; 53. Grondsoort; 55. Stijl; 57. Mest; 60. Vis; 62. Vlaktemaat; 64. Ontkenning; 66. Muzieknoot; 69. Nikkel.

WINNAAR VORIGE WEEK

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

T. Villasmil
Jupiterstr. #1
O'stad, Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe, Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: PÒB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Leve; 4. Aasgier; 10. Adat; 14. Adé; 15. Adam; 16. Neon; 18. Ora; 19. Mesties; 22. Meekrap; 24. Term; 25. Dik; 27. Spie; 28. Mee; 29. Kater; 31. Eng; 33. Aa; 34. Kever; 37. Ieder; 40. Er; 42. N.T.; 43. Lot; 44. Gil; 45. Na; 46. Ee; 47. Bidet; 49. Feest; 51. Es; 52. Rio; 54. Loden; 56. Est; 59. Nero; 62. Pol; 63. Rail; 66. Indiaan; 69. Beslist; 71. Tui; 72. Isar; 74. Vide; 75. Eli; 76. Star; 77. Etalage; 78. Krap.

VERTIKAAL: 1. Lamp; 2. Ede; 3. Veste; 4. Adem; 5. Aas; 6. Sm.; 7. In; 8. Eem; 9. Roes; 11. Doren; 12. Ara; 13. Taps; 15. Air; 17. Nep; 20. Teek; 21. Pit; 23. Kier; 25. Dar; 26. Kei; 28. Mater; 29. Ketel; 30. Regen; 32. Genet; 33. Ane; 35. Eli; 36. Vod; 38. Die; 39. Els; 41. Ras; 47. Boei; 48. Top; 49. Fel; 50. Teil; 53. India; 55. Dol; 57. Slier; 58. Mits; 60. Rai; 61. Oase; 63. Rede; 64. Ase; 65. Stip; 67. Nut; 68. Nat; 69. Big; 70. Sla; 73. Ra; 74. Va.